

Torsdagen den 16 januari

Kl. 12.00–16.48

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2019/20:241

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:241 Ojämlikheten i cancervården

av Camilla Waltersson Grönvall (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 januari 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 15 januari 2020

Socialdepartementet

Lena Hallengren (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Interpellation 2019/20:246

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:246 Tillstånd för kamerabevakning

av Borian Åberg (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 6 mars 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 14 januari 2020

Justitiedepartementet

Morgan Johansson

Interpellation 2019/20:248

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:248 Egenmäktighet med barn

av Mikael Eskilandersson (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 31 januari 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.
Stockholm den 14 januari 2020
Justitiedepartementet
Morgan Johansson

Interpellation 2019/20:249

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:249 Åtgärder för företagare i ett brottstyngt Sverige

av Mikael Eskilandersson (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 31 januari 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.
Stockholm den 14 januari 2020
Justitiedepartementet
Morgan Johansson

*Svar på
interpellationer*

§ 2 Svar på interpellation 2019/20:217 om flygvapnets skolflygplan

Anf. 1 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Mikael Oscarsson har frågat mig när jag avser att se till att det nya skolflygplanet för grundläggande flygutbildning anskaffas.

Enligt Försvarsmaktens bedömning är det nu upptäckta felet på SK 60 allvarligt. Det äventyrar flygsäkerheten, vilket har föranlett Försvarsmakten att belägga flygplanstypen med flygförbud. Det är också Försvarsmaktens ansvar att vidta åtgärder via kontrakterad industri för att det aktuella flygförbudet ska kunna hävas, vilket i nuläget också pågår.

Försvarsmaktens aktuella bedömning är att flygstoppet kommer att leda till sex till åtta veckors försening och att flygtidsproduktionen med SK 60 skulle kunna återupptas i mitten av januari.

Samtidigt delar jag Mikael Oscarssons uppfattning att SK 60 börjar närma sig sin operativa livslängd och att en ersättare behöver anskaffas. Denna uppfattning har även Försvarsmakten och Försvarsberedningen. Den senare pekar i sin rapport *Värnkraft* på att ett anskaffningsbeslut bör fattas under 2020.

Regeringen har i regleringsbrevet för budgetåret 2020 gett Försvarsmakten i uppdrag att inkomma med underlag för eventuella beslut som den bedömer krävs redan före nästa försvarspolitiska inriktningsbeslut.

Anf. 2 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Tack för svaret, försvarsministern!

Flygvapnet är ju av yttersta vikt för Sverige. Vi har ett kraftfullt flygvapen med JAS 39 Gripen. Men en utmaning som vi har, fru talman, är detta med piloter. Vi vet att den situationen blir allt tuffare. Från nu och framåt under hela 20-talet vet vi att det är många pensionsavgångar, och detta är en stor utmaning.

Vi har också ett plan, SK 60, som används i flygutbildningen. Det är ett fint flygplan som dock är väldigt gammalt – det har varit igång sedan 1967.

Bakgrunden till min interpellation är att vi nu har en situation där det blir allt fler problem med att hålla igång detta flygplan. Mats Helgesson, flygvapenchefen som just har slutat, sa alldeles nyligen att vi får underhållsproblem som bara blir värre och värre. Förutom med den här bulten har det varit problem med radion och annat som tillstött. Problem med korrosion har funnits.

En fråga jag vill ställa här är när försvarsministern avser att göra en beställning. Flygvapnet har ju sagt att man i princip skulle behöva göra en beställning nu, första kvartalet i år, för att kunna få det nya propellerflygplanet till 2022. Sedan tar det kanske ett år innan man kan komma igång med utbildningen. Första frågan är alltså hur planen ser ut för att det ska bli en friktionsfri övergång som gör att varken flygutbildningen eller förbanden på något vis påverkas negativt.

När det gäller antalet piloter vet vi att det under sex sju års tid varit svårt att fylla upp platserna. Det är totalt tolv utbildningsplatser per år, varav åtta är för stridspiloter. Försvarsmakten har sagt att man egentligen skulle vilja öka detta antal från åtta till fjorton. Det är andra frågan: Hur ser försvarsministern på att öka utbildningstakten för piloter?

Det finns också möjlighet att använda tjänster som finns i utlandet. Till exempel i Italien vet jag att det finns möjlighet att få hjälp med grundutbildningen.

Det är de frågor som jag önskar få svar på.

Anf. 3 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Om jag förstått det rätt handlar denna interpellation om hur vi klarar situationen med just skolflygsystemet.

Försvarsmakten har föreslagit att SK 60 ersätts med två olika flygsystem – ett modernt turbopropflygplan för att kunna genomföra grundläggande flygutbildning för samtliga flygförare och grundläggande taktisk utbildning av flygförare för transport- och specialflyg samt ett avancerat flygsystem för den taktiska och avancerade flygutbildningen. Det handlar i klartext om JAS 39 D som man skulle ha som avancerat flygsystem. Detta har också diskuterats inom ramen för Försvarsberedningen.

Den information jag har är att Försvarsmakten muntligen uppgivit att myndigheten avser att återkomma med frågan om detta inför budget 2020/21 och att man under första kvartalet 2020, det vill säga i år, kommer att hemställa om att få ingå avtal för att kunna ersätta SK 60. Det är alltså inte regeringen som tecknar kontrakten med industrin, utan det är myndigheten som är ansvarig för att förhandla, teckna och ingå avtal.

Det är helt riktigt att SK 60-systemet behöver ersättas, vilket jag också sa i min inledning. Förslitningsproblemen kommer att öka. Det är därför det har pågått ett arbete under en längre tid med att försöka tydliggöra hur detta ska ersättas. Tidigare har man haft andra idéer om hur det ska gå till, men utifrån bland annat kostnads- och rimlighetsskäl har man landat i den här lösningen. Jag avvaktar i stort sett Försvarsmaktens propåer i detta. Sedan är väl tanken att frågan ska kunna hanteras.

När det gäller pilotutbildningen tänker jag inte här gå in och föra resonemang och spekulera om Italien eller andra alternativ eller om vi ska gå upp från 12 till 14. Det är saker som Försvarsmakten får återkomma till. Däremot finns det nu en idé om hur detta att ersätta SK 60 skulle kunna hanteras.

Anf. 4 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Tack för svaret, försvarsministern!

När det gäller SK 60 har det under det senaste året varit problem med bulten, med radion och med annat. Det har gjort att man redan är uppe i sex månaders försening med den flygutbildning som pågår just nu. Det är ju ett bekymmer, inte minst mot bakgrund av att vi redan har brist och behöver fylla på med piloter med tanke på att det är så många som slutar 2020, -21, -22, -23, -24 och framåt.

Det för mig in på en annan fråga. Trots att det här planet redan är 52 år gammalt är det sagt att det ska hållas igång till 2025 för att man ska klara den taktiska utbildningen, GTU. Hur tänker statsrådet? Vad är planen? Är det avsatt resurser som gör att planet kan hållas igång i fem år till, med tanke på att det redan nu har så svåra problem och att det enligt flygvapenchefen hela tiden tillstöter nya? Den frågan skulle jag vilja höra ett svar på.

Den andra delen rör inköpet av det här propellerflygplanet. Betyder svaret att Försvarsmakten har grönt ljus från regeringen att själv teckna detta avtal under första kvartalet, vilket skulle göra att det inte blev några förseningar utan att man kunde få flygplanet om två år? Är det så jag ska tolka statsrådets svar?

I dag är det 12 piloter totalt, men 4 av dem används för transportflyget. 8 är JAS- och stridspiloter. Det är alltså dessa 8 som det finns önskemål om att öka till 14 för att klara den ökande bristen på piloter. Det är den frågan och den problematiken jag undrar över, och jag är säker på att också statsrådet har funderat mycket på den. Detta är ju en stor utmaning som har varit känd en lång tid. Stora pensionsavgångar och andra avgångar gör att vi för att ligga på den säkra sidan skulle behöva öka produktionen av stridspiloter.

Anf. 5 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Den 13 november beslutade man om flygförbud, och SK 60-systemet är igång igen nu. Sedan kommer man stegvis att utöka antalet flygplan som används. Från den 13 november fram till nu är en tidsutdräkt på två månader, inte sex månader.

Jag ger inte grönt ljus på förhand, innan eventuella beslut har fattats. Jag bara säger att det finns en plan för hur detta möjligen kan hanteras. Att föregripa beslut innan de har fattats leder förmodligen till att man hamnar i KU, och ett eventuellt besked rakt av här skulle nog kunna föranleda en del politiska diskussioner.

Det finns en planering. Jag avvaktar att få in, enligt den information jag har, en begäran under första kvartalet. Inriktningen är att försöka lösa frågan i budgeten för 2021. Det är den planen vi får försöka arbeta utifrån.

Jag är väl medveten om att den här typen av problematik behöver lösas. Det är ingen nyhet för mig. Det har pågått ett arbete kring detta under en lång tid.

Att sedan stå här i riksdagens talarstol och föra detaljdiskussioner om antalet personer som ska utbildas inom olika delar av Försvarsmakten eller spekulera om vad som är rimligt och inte rimligt är kanske inte heller ett korrekt sätt att hantera det hela. När det gäller sådana detaljer får jag återkomma när man har berett den typen av frågor. Men det är väl klart att vi har ett behov av piloter i framtiden. Det är också klart att man får titta på

alla möjligheter att långsiktigt klara rekrytering och personalförsörjning. Där finns det ingen politisk motsättning. Att däremot nu låsa sig för ett konkret besked – ”nu blir det så här” – är att gå händelserna i förväg.

Jag tycker nog att jag egentligen har klargjort och svarat på grundfrågeställningarna på det sätt som i dag är möjligt: Jag förväntar mig en begäran från Försvarsmakten under första kvartalet och att de gör detta med inriktning på budgeten för 2021. I så fall har vi den formella beslutsprocessen framför oss. Jag har också klargjort att jag ser det som en realistisk lösning att hitta en kombination med turbopropylösningen, BTA plus, och att också använda JAS 39 D.

När den akuta frågan om SK 60 nu är löst ser jag att jag egentligen har täckt hela fältet i Oscarssons frågeupplägg.

Anf. 6 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Det här med antalet piloter är en stor utmaning.

Enligt mina uppgifter ska det sista stoppet läggas till det andra stopp som har varit. Det är därför det sammantaget nu har blivit ett halvårs försening. Statsrådet får gärna kontrollera det utifrån sina möjligheter, men det är alltså problem med det här gamla flygplanet.

Jag skulle också vilja höra någonting om detta att det ska vara igång till 2025. Vad är planen? Kommer det att avsättas medel till den grundläggande taktiska utbildningen så att planet kan fungera i ytterligare fem år, trots att det redan är 52 år gammalt?

När det gäller antalet piloter och stridspiloter är det ändå en känd utmaning som vi har samtalat om flera gånger i olika sammanhang. Därför ville jag bara påminna om att detta är någonting som behöver lösas, och vi behöver titta på hur vi kan öka produktionen så att det inte blir en akilleshäls framöver att vi har bra flygplan men brist på piloter. Därför ville jag föra fram den delen.

Min förhoppning är nu att Försvarsmakten och i synnerhet flygvapnet kan få en möjlighet att beställa detta i tid så att det inte blir förseningar när det nya systemet ska införas.

Anf. 7 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Vi är fullständigt överens om att det här systemet ska ersättas. Det är ingen som står för någon nyhet på den punkten. Detta har diskuterats länge. Det var uppe till ordentlig diskussion, och man lade också fram en strategi för det, i Försvarsberedningen.

Försvarsmakten har jobbat med den här frågan länge. Det har också prövats andra alternativ under resans gång som har varit betydligt dyrare och som dessutom har innehållit finansieringslösningar som inte har varit tillfredsställande och realistiska. Nu tror jag ändå att vi har landat på en linje där det ska kunna vara genomförbart. Därför avvaktar jag nu de sista delarna med en begäran från Försvarsmakten, och sedan får vi återkomma i budgetarbetet inför 2021.

Sedan är det väl ändå tillfredsställande att det senaste flygstoppet för SK 60 har kunnat lösas ut på två månader. Om sedan detta system ska vara kvar i flygvapnet under en period, med risk för att det kan behövas stora underhållsdelar och annat för att hålla igång det, är det självklart att man måste avsätta medel för att kunna klara det. Så fungerar det. Jag kan inte

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

se att det skulle vara på något annat sätt med det här systemet än vad det är i andra sammanhang.

När det slutligen gäller pilotfrågan är det en fråga som inte heller innehåller särskilt mycket av nyheter. Det är en fråga som Försvarsmakten tittar på och jobbar med. Det är ett gemensamt intresse att klara pilotförsörjningen i framtiden.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 3 Svar på interpellation 2019/20:147 om uppköp av utsläppskrediter

Anf. 8 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jens Holm har ställt tre frågor till mig: om jag avser att verka för att fortsätta uppköp av utsläppskrediter för att nå de svenska klimatmålen ska upphöra, om jag avser att verka internationellt för att i-länderna ska minska sina utsläpp på riktigt i stället för att förlita sig på billiga och osäkra kredituppköp och om jag avser att agera mot Energimyndighetens uppköp av utsläppskrediter med tveksam social och klimatomfattig nytta.

Regeringens ståndpunkt är att Sverige så långt det är möjligt ska nå det nationella klimatmålet till 2020 med åtgärder inom landet. Alliansregeringen ansåg att en tredjedel av målet skulle täckas med internationella krediter. Den nuvarande regeringen har annullerat alla internationella krediter som har levererats till Sverige, vilket innebär att de inte har använts för att uppnå de svenska klimatmålen utan utgjort extra klimatnytta.

Sverige har antagit ett mål om att nå nettonollutsläpp till 2045. Det är mycket sannolikt att det kommer att finnas vissa återstående utsläpp. Det klimatpolitiska ramverket tillåter därför användning av kompletterande åtgärder till en begränsad del för att möjliggöra nettonollutsläpp. Utredningen om negativa utsläpp ska presentera sitt betänkande senare i januari, och den ska ge förslag på vilka åtgärder som bör vidtas. Jag vill inte föregripa utredningen.

Sverige har tidigare under många år investerat i projekt inom den så kallade mekanismen för ren utveckling, clean development mechanism, CDM, som skapades under Kyotoprotokollet. Sverige har inte ingått några nya sådana avtal sedan 2016 utan arbetar i stället för att utveckla nya internationella samarbetsformer under Parisavtalets artikel 6. Generellt kan man säga att huvudsyftet med CDM under Kyotoprotokollet var att skapa flexibilitet kring var de industrialiserade länderna ville genomföra utsläppsminskningar för att kunna nå sina mål på ett kostnadseffektivt sätt, samtidigt som det skulle bidra till hållbar utveckling i utvecklingsländer. Parisavtalet har kvar flexibiliteten men har ett explicit krav på att insatser ska bidra till en ökad ambitionsnivå. Det är positivt om länder vill samarbeta för att öka takten för utsläppsminskningar och om det kan bidra till att vi klarar Parisavtalets 1,5-gradersmål.

Det är förstås centralt att internationella samarbeten under Parisavtalet leder till verkliga utsläppsminskningar med hög miljöintegritet. Det förutsätter ett robust och transparent ramverk. Sveriges linje vid FN:s klimatomöte COP 25 i Madrid var också att hellre vänta med en överenskommelse

än att acceptera otillräckliga regler. Regeringen kommer att fortsatt arbeta för ett strikt regelverk för artikel 6.

När det gäller internationella insatser för att minska utsläppen delar jag Jens Holms syn att betydligt mer behöver göras för att vi ska nå Parisavtalets mål. Därför är regeringen också pådrivande för ökad ambition globalt. Sverige, EU och andra rika länder ska gå före, och vi ska driva på andra länder som skrivit under Parisavtalet. I det sammanhanget kan jag konstatera att Sverige har varit starkt pådrivande när EU nyligen enades om målet att nå nettonollutsläpp till 2050. Vi är också den medlemsstat som driver den mest ambitiösa linjen för skärpning av EU:s mål till 2030, som ska ses över i år för att kunna höja EU:s åtagande under Parisavtalet.

Anf. 9 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill tacka miljö- och klimatministern för svaret på min interpellation som handlar om svenska uppköp av tveksamma utsläppskrediter i utvecklingsländer. Jag tycker att detta är en viktig fråga eftersom Sverige åtminstone tidigare har varit en av världens största uppköpare av utsläppskrediter.

Vi i Vänsterpartiet har länge kritiserat det här systemet eftersom det bygger på att utvecklingsländerna hjälper i-länder, rika länder, att minska sina utsläpp. Projekten designas och utformas i den industrialiserade världen – i Nordamerika, Storbritannien och Sverige – och rätt ofta är dessa utsläppsminskningsprojekt, CDM-projekt, inte en del av de lokala ländernas utvecklingsstrategi. Ibland blir det så knasigt att våra utsläppskrediter hamnar stick i stäv med andra viktiga sociala eller miljöpolitiska mål som ett fattigt land har.

I min interpellation tar jag upp ett antal exempel som Dagens Nyheter har avslöjat i omfattande granskningar i en serie artiklar. Det handlar till exempel om projekt i Uganda som den svenska Energimyndigheten har gått in i. Det har handlat om trädplantering i form av plantage. Problemet var bara att det redan fanns folk som levde i området. Det var 6 000 småbönder som bedrev verksamhet i området, och de tvingades flytta därifrån för att svenska träd skulle planteras där.

Ett annat exempel är Energimyndighetens bidrag med över 200 miljoner kronor för uppköp av energieffektiva spisar som inte alls har levererat den klimatnytta och bättre luft som de var avsedda att leda till.

Detta kritiseras av forskare och debattörer. Man talar om klimatkolonialism. Från tyska Öko-Institut och det svenska Swedish Environment Institute har man sagt att 85 procent av projekten har en låg sannolikhet att över huvud taget ge utsläppsminskningar, och det är endast 2 procent av projekten som är tydligt additionella, alltså är unika och inte skulle ha blivit av utan de här pengarna. Det är alltså bara 2 procent som bidrar till additionalitet. Det är ganska anmärkningsvärt.

Jag tycker att och miljö- och klimatministerns svar till mig är bra i så måtto att den svenska linjen är att vi i så stor utsträckning som möjligt ska göra våra utsläppsminskningar på hemmaplan, men jag får inget svar på min fråga om de specifika projekt som Energimyndigheten har gått in i. Vad avser ministern att göra åt dem? Avser ministern att till exempel tillsätta en granskning av Energimyndighetens uppköp av tveksamma utsläppskrediter i andra länder? Även Vattenfall, vårt största statliga bolag,

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

har liknande utsläppskrediter som också är mycket tveksamma. Avser ministern att agera även mot dem? Det skulle jag vilja veta.

Anf. 10 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Jens Holm, för att du tar upp en väldigt viktig fråga i Sveriges riksdag och i världen!

Först och främst är det oerhört viktigt att allt vi gör från och med nu handlar om riktiga utsläppsminskningar. Jag är väldigt glad över att Parisavtalet har vänt på logiken från Kyotoprotokollet. Kyotoprotokollet handlade på riktigt om att rika länder inte skulle behöva göra utsläppsminskningar själva utan i stället kunna köpa mycket billigare så kallade utsläppskrediter i andra länder. Det är viktigt att uppmärksamma att det finns tvivel på om alla dessa så kallade CDM-projekt verkligen har lett till riktiga utsläppsminskningar.

Vi är mycket noga med att genomförandet av Parisavtalets artikel 6 ska bli bra. Grundföresatsen är att vi själva i varje land ska minska våra utsläpp. De rika länderna kan inte köpa avlatsbrev, utan artikel 6 lägger fast ramen för vilka internationella samarbeten vi kan ha med andra länder för att öka takten när det gäller att minska utsläppen. Det är viktigt, och Sverige jobbar aktivt för att artikel 6 ska genomföras strikt. Vi ska veta att det blir additionella utsläppsminskningar, det vill säga sådant som inte skulle bli av annars.

Jens Holm tar upp skogsprojektet i Uganda, Kachung. Det var ett projekt som Energimyndigheten ingick 2011. År 2015 uppdagades missförhållanden i relation till det projektet. Det är det enda skogsprojekt som Energimyndigheten har ingått i. Nu följer man upp detta kontinuerligt med en åtgärdsplan, med egna platsbesök och med oberoende granskningar för att se till att de villkor som man nu har fått igenom i det specifika projektet efterlevs.

Man fortsätter inte med skogsprojekt, för det finns många frågetecken kring det. Tränger det ut livsmedelsförsörjning? Handlar det i vissa fall om människofördrivning? Permanensen är också viktig när man odlar skog – att den inte huggs ned eller bränns ned i ett senare skede – så att vi verkligen vet att det är utsläppsminskningar.

När det handlar om spisar vill jag verkligen understryka att det projekt som beskrevs i Dagens Nyheter inte är ett spisprojekt som Energimyndigheten har gått in i. Man har gått in i 14 spisprojekt i Afrika. De har inte – förutom ett projekt – handlat om att dela ut spisar gratis. Man har gjort uppföljning av detta. Det är helt enkelt inte samma projekt som beskrevs i Dagens Nyheter. Och det är viktigt att det finns fungerande system för underhåll och reparation om den här typen av spisprojekt ska kunna fungera.

Sedan gäller det siffran 2 procent och tydlig additionalitet. Den studien är förstås väldigt viktig, men den har metoder som är väldigt övergripande. Man tittar på sektorer snarare än på enskilda projekt. Det besked jag får från vår myndighet är att man behöver titta på varje projekt för sig för att kunna avgöra om det verkligen är en additionalitet.

Vi har tydliga instruktioner till våra myndigheter att vi ska leva upp till Parisavtalet. Vi ska leva upp till Agenda 2030 och politiken för global utveckling. Vi har väldigt tydliga skrivningar om att allt som Sverige ska

Anf. 11 JENS HOLM (V):

Fru talman! Tack, ministern, för de svaren! Jag vill börja med att säga att förhandlingarna om Parisavtalets artikel 6 är extremt viktiga. Jag stöder fullt ut att vi verkligen ska få en riktigt strikt och tydlig artikel därvidlag.

Nästan oavsett hur den formuleras kommer vi att fortsätta att ha projekt för klimatkompensation och projekt för köp av utsläppskrediter. Så kommer det att vara nästan oavsett hur välvilliga formuleringar vi har i ett internationellt traktat. Det är, ärligt talat, det som händer på marken som verkligen gör skillnad. Grundproblemet är att detta är projekt som designas i västvärlden och som ska utföras i utvecklingsländer på andra sidan jordklotet. De är inte en del av de lokala utvecklingsländernas nationella utvecklingsstrategier – och de utvärderas sedan av byråer som oftast kommer från västvärlden.

Jag har svårt att se att artikel 6 verkligen kommer att reda ut den problematiken, i synnerhet när den internationella luftfartens klimatkompensationsprogram, Corsia, rullas ut i full skala från och med nästa år. Vi pratar om att man ska minska utsläppen med motsvarande 164 miljoner ton de närmaste 14 åren. Det kommer alltså att vara en gigantisk mängd nya projekt av mycket tveksam karaktär i utvecklingsländer.

På vilket sätt kommer den svenska regeringen att säkerställa att alla nya klimatprojekt inom ramen för Corsia kommer att ha en hög miljö- och klimatintegritet? Corsia är ju något som den svenska regeringen stöder. Vi i Vänsterpartiet sa: Vi tror inte på det här. Vi har sagt nej till det.

Sedan gäller det Energimyndighetens projekt. När det gäller trädplantagen stämmer det att Energimyndigheten har gjort en egen granskning. Det togs också upp i en av Dagens Nyheters artiklar. Man försökte faktiskt mörklägga kritik som kom upp i den granskningen. Jag vet inte om ministern uppmärksammade det, men det visar på att vår myndighet har väldigt svårt att hantera denna problematik – det måste jag säga.

Jag vill återigen fråga: Har ministern vidtagit några åtgärder gentemot Energimyndigheten för att bringa klarhet i detta och i andra CDM-projekt i utvecklingsländer? Om inte undrar jag: Tänker ministern göra det?

Något som tangerar detta är förstås de 6 000 bönder som tvångsfördrevs från området. Hur hanterar Energimyndigheten de individerna? Ger man någon form av kompensation och upprättelse till de här personerna? Har de fått nya jordplättar att bruka? Vad gör Sverige i detta avseende? Vad gör ministern? Det skulle jag vilja veta.

Jag tycker att det var intressant att få ett tydliggörande om spisprojekten i de olika afrikanska länderna. Ministern menar att den kritik mot dessa spisprojekt som har framkommit i Dagens Nyheter inte rör Energimyndighetens spisprojekt. Då skulle jag bara vilja fråga: Anser ministern att de spisprojekt som Energimyndigheten har gått in i har fungerat väl och varit tydligt additionella ur ett klimatperspektiv?

Anf. 12 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Jens Holm, för de uppföljande frågorna! Vad gäller artikel 6 i Parisavtalet handlar det om internationellt samarbete. Det är i princip bra. Ingenting säger att det ska vara mellan i-länder och u-länder.

Svar på
interpellationer

I praktiken ska Parisavtalet ha avskaffat en uppdelning av världen i två. Under Kyotoprotokollet fanns det annex 1-länder och annex 2-länder. Men det finns ingenting som hindrar att detta också sker mellan i-länder.

Vi måste förstås vara väldigt uppmärksamma på att det, särskilt när det sker samarbete med de minst utvecklade länderna, finns en institutionell brist på kapacitet. Det kan också finnas andra saker som ligger i korten, som korruption och liknande. Man måste vara uppmärksam på detta, så att man vet vad man gör för någonting.

Det vi nu fokuserar på är att det ska finnas strikta regler så att vi slipper se dubbelbokföring och så att det verkligen är additionella projekt. Men det handlar också om att mänskliga rättigheter ska vara med i artikel 6. Tyvärr måste jag säga att det finns länder som motsätter sig att mänskliga rättigheter nämns i förhållande till artikel 6. Där är vi i dag i världen, och det är ytterst beklagligt.

När det handlar om Corsia ser vi att det är ett första steg i att även flyget ska ta någon form av klimatansvar och börja arbeta med det. Man måste få bort utsläppen. Vi är långt ifrån där vi behöver vara. Vi vet ju vad forskningen säger. Alla utsläpp måste bort till mitten av detta århundrade om vi inte ska få en klimatkris. Det kan också handla om att vi får en mycket stor användning av negativa utsläpp genom CCS.

Här har vi varit noga med att Corsia inte ska ersätta att flyget ingår i EU:s utsläppshandelssystem. Vi såg i går att EU-parlamentet röstade ja till kommissionens Green Deal, där man bland annat föreslog att sjöfartens utsläpp skulle införlivas i utsläppshandelssystemet.

Det är mycket som behöver skruvas på vad gäller dessa frågor. Vi får ta det steg för steg. Vår hållning är hela tiden att det är oerhört viktigt med mänskliga rättigheter och additionalitet och att det exempelvis ska handla om permanens i skogsprojekt. Vi har föreslagit inom Corsia att det i skogsprojekt ska vara minst 100 års permanens, så att man inte avverkar inom 20 år eller liknande. Då ger det ingen climateffekt.

Departementet har en kontinuerlig dialog med Energimyndigheten, och vi har naturligtvis, utifrån de tidningsartiklar som har varit, haft ytterligare dialog. Vi har en tydlig bild av att vi följer de riktlinjer som finns. Och jag vill upprepa att Sverige sedan 2016 inte ingått i några nya CDM-projekt. Men de vi redan har ingått i löper till 2022, och dem avvecklar vi inte, för det vore väldigt ansvarslost att göra det.

Spisprojekten är av en helt annan karaktär. Det är inte spisar som delas ut gratis, förutom i ett av projekten. Man har följt upp och funnit att det finns fungerande system för underhåll och reparation.

Det här är ett också ett bra kvitto på det som för övrigt förra årets Nobelpristagare vad gäller bistånd pekar på: att det för ett framgångsrikt bistånd kan handla om att man köper och är engagerad i någonting. Just de här spisprojekten har vi ingen anledning att tro att de inte fungerar.

Anf. 13 JENS HOLM (V):

Fru talman! Även om vi skulle önska det är det inte så att Parisavtalet avskaffar klyftorna som finns i världen. Det finns en rik värld och en fattig värld, och så finns det rätt mycket däremellan också.

Visst är det jättebra med internationellt samarbete på klimatområdet, men det som oroar mig är att utsläppskrediter kommer att fortsätta att finnas kvar. Med Corsia kommer vi att få otroligt mycket nya utsläppskrediter. När det blir mycket utsläppsrätter på samma gång vet vi att man vill rulla ut dem fort, och då är risken uppenbar att det blir dålig kvalitet i dem.

Jag har en konkret fråga. Är det så att även Corsia kommer att omfattas av artikel 6 i Parisavtalet? Jag vill också ha svar på om ministern anser att Corsia är ett effektivt sätt att minska flygets utsläpp.

Vad gäller Energimyndighetens klimatprojekt har regeringen inte tillåtit några nya utsläppskrediter efter 2016. Det är bra. Men regeringen har ju ansvar för det som pågår här och nu, och jag tycker att man ska reagera kraftfullt om man ser stora felaktigheter.

Jag tycker kanske inte att den dialog som förs med Energimyndigheten är det kraftfullaste verktyget. Regeringen skulle i stället kunna uppmana Energimyndigheten att göra en egen granskning av alla utsläppsminskningsprojekt som man har i utvecklingsländer. Det gäller också Vattenfall, som historiskt sett har varit en väldigt stor uppköpare av projekt i utvecklingsländer.

Min sista fråga rörde de 6 000 bönderna som har blivit tvångsfördrivna från sina marker. Vad gör ministern åt det? Har de fått någon kompensation?

Anf. 14 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Det stämmer att Sverige stöder det som pågår inom ICAO för att också flyget ska ha ett klimatmål och för att man ska minska utsläppen och vara i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål.

Vi anser inte heller att Corsia räcker som styrmedel, så vi behöver fortsätta att se till att flyget ingår i EU:s utsläppshandelssystem. Vi driver även på för att man internationellt ska ha möjlighet att beskatta flygbränsle. Vi driver på för att biodrivmedel ska kunna blandas in, och vi vill förstås också se till att vi minskar onödigt flygande. Huvudmålet är att även flyget måste klara Parisavtalets mål om 1,5 grader, och steg för steg måste vi ta oss dit.

Kommer utsläppskrediterna inom Corsia att täckas av artikel 6? Jag måste svara nej på detta. Det är inte alls samma avtal, så det gör det inte. Däremot driver vi samma principer vad gäller Corsia. Vår ingång är egentligen att man inte ska ha krediter, utan att man ska se till att minska sina egna utsläpp också.

Jag kan inte svara på vilken ersättning de 6 000 bönderna har fått. Jag vet att man har uppföljning tillsammans med den ugandiska staten och projekt drivaren, som heter Green Resources. Man har uppdagat missförhållandena och förbättrat förhållandena för lokalbefolkningen, bland annat i form av bättre tillgång till mat och vatten. Man har också dialog med lokalbefolkningen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellation 2019/20:158 om regeringens tillåtlighetsprövning

Anf. 15 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Louise Meijer har ställt tre frågor till mig mot bakgrund av att regeringen har förbehållit sig att pröva tillåtligheten av en tilltänkt verksamhet vid Preemraff i Lysekil.

Hon har frågat hur jag motiverar att regeringen övertar processen från våra domstolar i det här skedet av processen, om jag kan garantera att regeringen i framtiden inte tar över en tillåtlighetsprövning när dom har fallit i den första instansen, hur jag ser på svensk exportpolitik som en del av klimatpolitiken och vilka åtgärder som vidtas för att öka svensk export.

Regeringens prövning av tillåtligheten av verksamheter regleras i 17 kap. miljöbalken. Utgångspunkten är att tillstånd till miljöfarlig verksamhet prövas av mark- och miljödomstolarna eller miljöprövningsdelegationerna. Regeringen har dock en möjlighet att förbehålla sig tillåtlighetsprövningen av vissa ärenden enligt miljöbalken. Det gäller bland annat om verksamheten kan antas få en betydande omfattning i fråga om att motverka syftet med miljöbalken, som är att främja en hållbar utveckling. Regeringens prövning av tillåtlighet görs – precis som i domstol och miljöprövningsdelegation – utifrån reglerna i miljöbalken och gällande EU-rätt.

Regeringens beslut att förbehålla sig tillåtlighetsprövningen av en verksamhet sker som regel efter underrättelse från en myndighet eller kommun. Gällande Preemraff Lysekil fattade regeringen beslut om att förbehålla sig prövningen av tillåtligheten efter underrättelse från Naturvårdsverket. Det är en fördel om denna underrättelse kommer i ett tidigt skede, men det finns ingen borte tidsgräns för när den kan ske.

I fallet Preemraff Lysekil inkom denna underrättelse efter att målet överklagats till Mark- och miljööverdomstolen. Jag kan inte spekulera i regeringens framtida handlande, eftersom en saklig bedömning måste göras i varje enskilt fall. Däremot vill jag poängtera att det är fördelaktigt om regeringen underrättas i ett tidigt skede av en prövningsprocess.

Att regeringen i det fall som Louise Meijer nämner har förbehållit sig tillåtlighetsprövningen beror på att den planerade verksamheten vid Preemraff Lysekil kan antas komma att ha en stor påverkan på möjligheten att nå klimatmålen.

Regeringen överlämnade nyligen den första klimatpolitiska handlingsplanen till riksdagen. Den övergripande ansatsen i handlingsplanen är att öka ansträngningarna för att integrera klimatpolitiken i alla relevanta politikområden. Det gäller även exportpolitiken.

Sveriges välstånd är byggt på att innovativa exportföretag har förnyat och ställt om sin produktion och sina produkter i takt med att marknaderna har förändrats. Med ambitiösa klimatåtgärder stimulerar vi den innovationskraft som behövs för att vi även i framtiden ska ha starka exportföretag.

Att svenska företag går i bräsch genom utveckling, kommersialisering och export av klimatsmarta produkter och tjänster kan dessutom innebära att utsläppen minskar både i Sverige och globalt på de marknader till vilka dessa företag exporterar. Svenska företag visar på detta sätt hur vägen till ett fossilfritt välfärdssamhälle ser ut.

För att stärka den svenska exporten har regeringen, tillsammans med Liberalerna och Centerpartiet, lanserat en utvecklad export- och investeringsstrategi för att skapa jobb och tillväxt i hela landet. Sveriges nya export- och investeringsstrategi ska bidra till de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 och till uppfyllandet av Parisavtalet.

Till sist vill jag bemöta Louise Meijers påpekande om att Sverige endast står för 1 promille av de globala utsläppen och att klimatfrågan är global.

Regeringen har ett ansvar att bedriva en politik för att nå de miljö- och klimatmål som Sveriges riksdag har slagit fast. Enligt klimatmålet ska nettoutsläppen av växthusgaser vara noll 2045. Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Sveriges politik har betydelse långt utanför landets gränser. Att vi fortsätter att gå före i klimatfrågan är något som också får andra länder att följa efter och våga ta steg framåt.

Anf. 16 LOUISE MEIJER (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Polen, Ungern och Turkiet – på senare år har domstolarnas oberoende i flera länder undergrävt genom auktoritära politiska beslut och ingripanden. Kritiken från omvärlden, inte minst från Sverige, har på goda grunder varit hård och entydig.

Tyvärr visar den svenska regeringen inte samma engagemang för att stärka rättsstaten här hemma. Förstärkningar av domstolars självständighet dras i långbänk. Nödvändiga tillskott av resurser uteblir. Och det senaste: Regeringen drar sig uppenbarligen inte för att kliva in och politiskt överpröva domstolars beslut.

I somras beslutade regeringen att ta över den rättsliga prövningen av drivmedelsbolaget Preems utbyggnad av raffinaderiet i Lysekil från Mark- och miljööverdomstolen. Det betyder att det blir regeringen som bestämmer om företaget får bygga ut eller inte – detta sedan Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt först godkänt Preems planer. Det beslutet överklagades sedan till Mark- och miljööverdomstolen, som tog upp målet. Men först därefter blev regeringen in på banan och ville ta över prövningen. Mot detta förfarande har många juridiska experter varit mycket kritiska.

Man kan säga att Miljöpartiet förlorar i första instans, är missnöjda med detta och tar då över prövningen. Vi vet också att statsrådet i *Ekots lördagsintervju* har sagt att det absolut inte är hållbart att investera i den typen av verksamhet. För mig framstår det som att regeringen redan har dömt i frågan innan man har gjort prövningen. Tänk om en nämndeman hade sagt att alla misshandelsfall borde leda till fängelse, men just denna misshandel ska prövas enskilt. Det hade blivit ett ramaskri, och rättegången hade fått tas om.

Det kommer också som en överraskning att klimatlagen kan användas för att ta över processer i ett sent skede. När klimatlagen lades fram sa Lagrådet nämligen att den var vag och inte hade några skarpa rättsliga konsekvenser. Nu vet vi att Miljöpartiet genom klimatlagen har infört en ny institution i Sverige, nämligen den att regeringen mitt i en domstolspro-

cess kan överpröva domstolens beslut om tillstånd för att pröva verksamheten utifrån koldioxidutsläpp.

Jag tycker att en regering ska vara ärlig och säga att när man inför en ny lag är bevekelsegrunden att regeringen ska kunna pröva koldioxidintensiva verksamheter och huruvida de ska få ligga i Sverige eller inte. Det hade varit ett ärligt sätt att säga att det är det här regeringen vill göra och det är det som ska prövas.

Då blir den omedelbara konsekvensen för företagare, tänker jag mig, att undra vem som står näst på tur. Är det min verksamhet? Nu när jag ska ansöka om ett nytt tillstånd som tar många år, är krångligt och kostar mycket att ta fram, är det inte bara den långa tiden jag ska oroa mig över, utan det är också att regeringen ska ta över min tillståndsprövsprocess för att pröva den mot något som min ansökan inte har handlat om. Det är inte nog med att jag kan få ett bra beslut i första instans – det räcker inte, och det stannar inte där – utan regeringen kan kliva in och säga att beslutet inte gäller och att frågan ska prövas mot något annat än vad ansökan gäller.

Jag ställer mig frågande till agerandet, och jag undrar hur regeringen egentligen ser på detta. Jag menar som moderat att ändamålet här inte helgar medlen. När man bekämpar monster måste man vara noga så att man inte själv blir monstret. Hur ser statsrådet på detta?

Anf. 17 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jag välkomnar frågan så att vi kan förklara för Moderaternas klimatpolitiska talesperson hur processen går till.

Först och främst är det absolut inte ovanligt att regeringen provar tillförlitligheten av stora verksamheter. Till exempel kan nämnas vägprojekt som E4 Förbifart Stockholm, Ostlänken, det slutliga förvaret av kärnbränsle i Östhammar och en ny farled till Södertälje. Alla dessa ligger på regeringens bord.

Sedan var det ett antal instanser, personer och organisationer som underrättade regeringen om den planerade utbyggnaden av Preemraff i Lysekil. Det är en väsentligt stor investering vad beträffar påverkan på miljö och vår förmåga att nå upp till de av riksdagen beslutade klimatmålen. Det här skulle öka utsläppen för Sveriges del med 3 procent, eller 3,4 miljoner ton.

Därför underrättade Naturvårdsverket regeringen. Det gjorde man efter det att klimatlagen hade trätt i kraft. Naturvårdsverket – vår myndighet – hänvisade till klimatlagen. Det är alltså inte så att Miljöpartiet har förlorat i någon som helst instans eller har lagt sig i en rättsprocess, utan det här är en fullständigt vanlig process. Nej, den är inte vanlig eftersom det är första gången en myndighet hänvisar till klimatlagen, men att regeringen får in den här typen av ärenden är inte ovanligt.

Det är i och för sig önskvärt att den typen av ärenden lyfts upp så tidigt som möjligt i en rättsprocess. Enligt miljöbalken ska regeringen omedelbart lämna besked till domstolen i de fall regeringen förbehåller sig prövningen. Med detta menas att när väl regeringen har fattat ett beslut om förbehåll ska det beslutet genast skickas till domstolarna så att de kan anpassa sin handläggning av och bereda ärendet på ett riktigt sätt.

Det har tidigare hänt att Mark- och miljööverdomstolen har beslutat att överlämna ett överklagat ärende till regeringen trots att mark- och miljödomstolen har dömt i målet.

Det här är förstås en viktig fråga för hur regeringen ska klara att leva upp till klimatlagen, som är beslutad av riksdagen. Där har vi sagt att varje regering har ett ansvar för att vi ska kunna klara att nå nettonollutsläpp till 2045. Det regeringen ska göra är naturligtvis inte att besluta i varje enskilt fall för nya verksamheter, utan vi har satt igång en utredning för att se över all relevant lagstiftning för att det ska vara klart och tydligt hur man ska bedöma i de fallen. Miljöbalken är helt central i frågan, och en utredning ska titta på den. Direktiven till utredningen är klara, men en utredare har ännu inte utsetts.

Jag håller absolut med om att det är viktigt med tydlighet. Här vill vi förtydliga ytterligare, och enligt miljöbalken har regeringen rätt att lyfta upp ett ärende av denna dignitet.

Anf. 18 LOUISE MEIJER (M):

Fru talman! Statsrådet sa att hon kunde förklara för mig som klimatpolitisk talesperson hur processen fungerar. Jag som jurist reagerar då kraftfullt mot att statsrådet menar att ordet ”omedelbart” i lagen skulle betyda att regeringen kan ta hur god tid på sig som helst att fundera över när, var och hur man ska komma in i processen. Det är när man väl har bestämt sig som omedelbartkriteriet kommer in. Så fort man har bestämt sig ska man omedelbart meddela att man har bestämt sig. Men det blir en alldeles förvirrad tolkning av begreppet omedelbart.

Omedelbart handlar om att regeringen omedelbart meddelar att den tar över en prövning så fort ett mål drar igång. När en ansökan lämnas in till en underrätt bör regeringen, i det skedet, berätta att underrätten inte behöver pröva ansökan eftersom regeringen kommer att göra det. Det är inte tanken att man från en politisk ställning ska överpröva ett redan existerande domslut, vilket är det man gör nu.

Statsrådet berättade i vilka andra typer av situationer regeringen har gjort en prövning. Det är förstås helt riktigt. Det anmärkningsvärda med det här fallet är att detta aldrig tidigare har skett. Det har aldrig tidigare hänt att en regering efter att ett domslut har fallit går in i processen och tar över processen. Inte nog med att man tar över processen – man uttalar sig också om bevekelsegrunderna för övertagandet genom att uttrycka i en intervju att en sådan typ av verksamhet inte är önskvärd.

I svaret från statsrådet och Regeringskansliet noterar jag också att man säger att det inte finns någon bortre gräns för när regeringen kan gå in och ta över ett sådant här beslut, utan det får avgöras från fall till fall. Det betyder ju att företag som vill lämna in tillståndsansökningar till svenska domstolar måste oroa sig inte bara över tillståndsansökningen som sådan, utan också över lotteriet gällande huruvida regeringen i deras fall kommer att ta över processen och pröva utsläppen.

Statsrådet sa också att regeringen blev underrättad och att det var först då regeringen initierade en tankekraftsperiod kring huruvida man skulle ta över processen eller inte. Då måste jag fråga: Var det så att regeringen inte visste att denna ansökan låg på bordet och att man först när man blev underrättad gick in och funderade på om man själv skulle pröva den eller

inte? Det verkar ju väldigt märkligt att man inte var medveten om den stora expanderings som nu faktiskt kommer att ske.

Mot denna bakgrund blir min fråga till statsrådet: Betyder detta att verksamheter och företag i Sverige numera kan vänta sig två processer från den svenska regeringen och från svenska myndigheter och domstolar? Kan de vänta sig delvis en tillståndsansökan, delvis en politisk process om utsläppen? Är det så man ska tolka det?

Jag tror att vi behöver att besked här; det gäller ju företagets villkor, planering, långsiktighet, konkurrenskraft och så vidare. Är det numera så att svenska företag när de lämnar in tillståndsansökningar till domstolar också ska förvänta sig att deras koldioxidutsläpp kommer att prövas av en miljöpartistisk och socialdemokratisk regering?

Anf. 19 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Riksdagen har beslutat att Sverige ska ha nettonollutsläpp 2045. Vi har beslutat om en klimatlag, och även Louise Meijers parti står bekom detta. Vi ser att detta är ett nytt skede där vi måste ställa om all verksamhet för att vi ska kunna klara klimatmålen på sikt.

För att svara på Louise Meijers fråga: Det var inte så att vi tog över ett ärende efter att ett domslut hade fallit. Det var ju så att ärendet hade överklagats och att domstolen hade beslutat att ta upp det. Det var då vår myndighet reagerade och underrättade regeringen. Länsstyrelsen i Västra Götaland underrättade också regeringen, och Naturskyddsföreningen och flera privatpersoner gjorde detsamma.

Detta skedde utifrån den klimatlag som inte fanns när ärendet inleddes. Vi har alltså en ny lag, och det är viktigt att vi kan pröva verksamheter som tydligt är försvårande för att vi ska uppnå det som är det övergripande målet i miljöbalken, nämligen att vi ska klara miljömålen. Ett klimatmål är ett av dessa miljömål.

Jag vill upprepa att det är viktigt för regeringen att vi ser över all relevant lagstiftning så att det blir tydligt att vi inte försvårar för denna eller kommande regeringar att uppnå klimatmålen. Hela Sverige – kommuner, företag och näringsliv – ska ha tydliga regler och lagar att förhålla sig till så att man vet vad som gäller.

Om regeringen inte hade valt att ta upp detta ärende hade vi haft ett betydligt mindre handlingsutrymme – det hade försvårat för regeringen att uppnå klimatmålen. Det är denna politiska bedömning som måste in i ett sådant här stort ärende, som påverkar vår förmåga att nå de av riksdagen beslutade målen när det handlar om att nå klimatneutralitet till 2045.

Det är viktigt att vi har förutsägbarhet och att vi också har ett framgångsrikt näringsliv. Mycket av det som har satts igång i Sverige tack vare den klimatlag som vi har antagit är ju oerhört positivt. Vi har till exempel väldigt stora investeringar i biobränsle, fossilfritt stål, biogas och elektrifiering. Det är en enorm explosion av vindkraftsutbyggnad som sker i Sverige tack vare klimatlagen. Detta ger stabilitet och förutsättningar för investeringar.

Generellt kan man väl säga – och detta kan jag säga både som minister och som språkrör – att det inte är hållbart med stora investeringar i fossila verksamheter för de enskilda näringsidkarna om vi nu tror att vi kommer att uppnå klimatmålen och vara nere på nettonollutsläpp 2045. Det är nå-

gonting som alla investerare behöver ta med i sina affärsplaner från och med nu.

Prot. 2019/20:59
16 januari

Anf. 20 LOUISE MEIJER (M):

Fru talman! Till 2045 ska vi ha nollutsläpp, och det står Moderaterna fullt bakom.

Från Moderaternas sida ser vi mycket allvarligt på det som nu sker, nämligen att regeringen har gått in och tagit över en domstolsprocess först efter att ett domslut har fallit.

I går kom Konjunkturrådet med en klimatrappport. De konstaterade att den svenska klimatpolitiken måste fungera som delmål för att se till att vi får ned de globala utsläppen. Mot denna bakgrund kan man ju konstatera att raffinaderier i Sverige släpper ut ungefär 20 procent mindre än motsvarande raffinaderier i Europa.

Jag betvivlar inte regeringens engagemang. Jag betvivlar heller inte statsrådets ambitioner i denna fråga; jag förstår att det är en långvarig politisk drivkraft som har lett fram hit.

Det jag däremot betvivlar är de medel och de verktyg som man använder sig av för att nå målet. Jag menar att man här inte kan säga att målet helgar medlen, utan som jag sa från början måste man se upp när man bekämpar monster så att man inte blir ett monster själv.

Jag menar att det är en farlig väg som vi har slagit in på när det går att politiskt överpröva och gå in mitt i en domstolsprocess och ta över domstolsprövningen för att göra en politisk prövning av utsläppen i Sverige. Då får vi parallella processer varav en är en domstolsprocess, som snarare blir lite skenprocessaktig. Sedan har vi en politisk process där man vet vilka intentionerna och bevekelsegrunderna för övertagandet av processen är, nämligen att man inte vill se sådana typer av verksamheter i Sverige.

Jag tror att detta är farligt. Det skadar klimatet, det skadar företagsamheten, det skadar konkurrenskraften och det skadar Sverige. Det är varken en bra klimatpolitik eller en bra politik för Sverige.

Anf. 21 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jag vill upprepa att detta är en process som följer vad miljöbalken ger utrymme för och vad vår myndighet – Naturvårdsverket, vår främsta myndighet när det gäller att övervaka klimatet – har uttryckt i sin underrättelse.

Vi har inte ingripit efter en domstolsprocess, som Louise Meijer sa tidigare, utan det var ett överklagat ärende. Vi har också ingripit efter att en ny lagstiftning har antagits.

När det gäller Sveriges konkurrenskraft är min uppfattning rakt motsatt Louise Meijers. Jag är helt övertygad om att en ambitiös klimatpolitik är det som driver Sveriges näringsliv framför sig på ett väldigt positivt sätt. Vi har ett kvitto på detta i alla de klimatfärdplaner som nu har lämnats in till Fossilfritt Sverige. Här kan vi visa resten av världen – vilket väcker viss beundran och förvåning – att Sverige har kommit långt i att få med näringslivet på att vilja visa upp Sverige som ett skyltfönster för hållbarhet. Det är en del av Sveriges varumärke som vi ska vara väldigt stolta över.

Vi ser också att de stora företag som investerar i Sverige är villiga att vara med på denna resa. Vi drar även till oss enormt mycket nya och stora

Svar på
interpellationer

investeringar. Den största vindkraftsparken i Europa anläggs nu i Sverige, den största batterifabriken anläggs nu i Skellefteå och vi har en helt världsunik metod för stålproduktion utan kol som faktiskt startar i Sverige.

När man lyssnar till företrädare för näringslivet som är inblandade i detta är det helt klart att det är Sveriges ambitiösa klimatpolitik som möjliggör dessa etableringar och investeringar, som bidrar till tusentals jobb och väldigt mycket framtidstro, inte minst för den svenska landsbygden.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2019/20:234 om behovet av polisiära resurser på vägarna

Anf. 22 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig om jag och regeringen avser att förstärka kontrollerna på väg för att öka skyddet för den seriösa åkerinärningen.

Nyligen debatterade Thomas Morell och jag här i riksdagen de polisiära resurserna till kampen mot kriminaliteten på våra vägar och frågan om yrkesförarnas trygghet. Vi var då överens om att detta är viktiga frågor och att tryggheten måste öka på vägarna, på motsvarande sätt som i övriga samhället.

Regeringen arbetar hårt för att kriminaliteten ska minska. En tillgänglig polis, ett starkt rättssystem, en god myndighetssamverkan men också ändamålsenlig lagstiftning kan bidra till att alla former av brottslighet bekämpas. En av regeringens prioriterade frågor är därför att fortsätta satsningen på att stärka det polisiära arbetet. Samtidigt förstärker vi också de andra delarna av rättskedjan.

Den studie som Thomas Morell hänvisar till är en viktig studie. Den är gjord av Trafikanalys på uppdrag av regeringen. Studien pekar bland annat på att efterfrågan på uppställningsplatser är stor och att lastbilschaufförerna är en utsatt grupp. Studien visar visserligen inte på någon ökning av brottslighet på uppställningsplatser, men samtidigt har Trafikanalys undersökningar visat att ett stort antal chaufförer upplever otrygghet och uppger sig blivit utsatta för brott och att mörkertalet kan vara stort.

Regeringen har sedan studien presenterades vidtagit flera åtgärder som syftar till att höja tryggheten i samhället och längs vägarna. Trafikverket har till exempel fått i uppdrag att göra en översyn av hur brister på säkra uppställningsplatser för yrkestrafiken längs större vägar kan avhjälpas. Trafikverket ser nu över hur utformningen av rastplatserna kan öka säkerheten och om kameraövervakning bör användas i större utsträckning.

Vad gäller frågan om ökade kontroller har Polismyndigheten ett omfattande uppdrag som ofta innebär svåra avvägningar när det gäller resursfördelning mellan olika angelägna arbetsuppgifter och geografiska områden. Det är dock viktigt att Polismyndigheten lever upp till sina åtaganden i hela landet. Det är Polismyndigheten som avgör hur resurser ska fördelas internt inom organisationen och vilka åtgärder som behöver vidtas för att fullgöra de arbetsuppgifter och mål som myndigheten har.

Det var inte så länge sedan som vi stod här och debatterade samma fråga, och jag debatterade samma fråga även med statsrådet Tomas Eneroth för två dagar sedan. Ni har ju lite olika ansvarsområden, men här tangerar de varandra.

Strax efter den förra debatten fick jag ett mejl från en åkeriägare. Jag läste upp det förra gången och läser det nu också. Det står så här: Hej Thomas! Hoppas allt är bra med dig. Vi har dagligen ett femtontal chaufförer som tar sin nattvila i hytten, framför allt i Stockholm och Mälardalen. Läser i Trailer om risken för rån, överfall och inbrott som skapar en otrygg arbetsmiljö för många lastbilschaufförer. Kan skriva under på det och får det dagligen till mig från våra chaufförer som ligger i hytten och känner likadant.

Åkeriägaren avslutar mejlet så här: Har för mig att Trafikverket har fått i uppgift av regeringen att se över hur bristen på säkra uppställningsplatser ska kunna rättas till. Vad har hänt där? Ingenting, antar jag. Men problemet är även att enskilda kommuner har parkeringsförbud på sina gator. Vi betalar gärna en slant för att ha någonstans att stå.

Efter förra debatten, för två dagar sedan, fick jag ett mejl från en reporter, för då var frågan om lås på fordonen uppe till diskussion. Det är ganska intressant att se hur de här debatterna också fångas upp av andra. Reportern skriver så här: Dessutom intervjuade jag Volvo för många år sedan, då de just hade tagit fram de nya systemen med larm, möjlighet att låsa hytten snabbt och minska hastigheten om fordonet stals. De sade då: Buset lär sig snabbt vilka fordon det är som har larm och annat. Risken finns att de skjuter föraren direkt innan denne hinner trycka på larmknappar. På så sätt skulle lås och larm utgöra en risk för kraftigare och dödligt våld.

Detta var den slutsats som man på Volvo drog. Det är alltså en balansgång, för om vi förhindrar för mycket tar man till andra metoder.

Det här är ett jättestort bekymmer. Som också utredningen visar känner många förare en oro. Det är något som vi måste ta på största allvar.

Problemet är inte arbetsgivaren, som var uppe i den förra debatten, utan problemet är att samhället inte förmår hålla efter dem som ägnar sig åt kriminell verksamhet, och den tar sig ganska grova uttryck.

Det har skett en dramatisk förändring bara sedan vi hade den förra debatten, och det är det som oroar mig oerhört mycket. Jag känner inte att regeringen tar frågan på det allvar som den borde göra, för då hade man gått in och gett tydligare direktiv om hur det här ska åtgärdas.

Man får inte glömma i den här diskussionen att vägen är de kriminellas verktyg. De kriminella använder vägen för sin verksamhet. Här har vi en yrkesgrupp som är väldigt utsatt av det enkla skälet att de transporterar mycket värdefullt gods: datorer, tv-apparater och även smink. Det kan låta konstigt, men det är faktiskt så eftersom smink betingar enormt stora pengar och går att snabbt avsätta ute på marknaden. Man tittar väldigt mycket på vad man kan komma åt ute på vägen, och man drar sig inte för att använda våld för att komma åt det gods som är intressant. Det gör att en hel yrkesgrupp känner stor oro i sitt dagliga arbete.

Jag är lite nyfiken på att höra om det har skett någon förändring hos regeringen sedan förra debatten, om man har tagit något steg, och i så fall vilket, för att komma till rätta med det här.

Anf. 24 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar interpellanten för att han återigen lyfter denna viktiga fråga, för här har vi ett gemensamt engagemang. Tryggheten på vägarna, ordning och reda och arbetsmiljön för chaufförerna är verkligen frågor som vi har satt fokus på och kommer att fortsätta sätta fokus på.

I Sverige är det få branscher som under de senaste tio åren har mött en så dramatisk förändring av arbetsmiljö och trygghet. Kriminella gäng agerar, och det har varit väldigt mycket fusk och stök i branschen. Det skapar en press nedåt på löner och villkor och leder till utflaggning från Sverige av de här jobben. Vi jobbar därför både här hemma och i Europaparlamentet med de här frågorna för att få ordning och reda på systemet.

Det har funnits en för naiv, liberal bild av att det inte behövs några regler som folk behöver följa på det här området när man reser i Sverige.

Då går vi över till de mer hårda trygghetsfrågorna. Det absolut viktigaste vi gör för att öka tryggheten är det som jag brukar prata om, nämligen de 1 100 nya poliser som anställdes förra året. De placeras och får sin anställning runt om i Sverige. Bara för att göra en koppling till Skaraborg tror jag att det var 32 som anställdes där förra året. Rånet som nämndes skedde antagligen någonstans i Stockholm syd, där det var 31 som anställdes.

När polisen får ökad bemanning och möjlighet att vara ute har man större möjligheter att slå mot de internationella stöldligorna och att ha bevakning på platser som är brottsutsatta. Det är klart att det ger en ökad muskelkraft för det polisiära rättsväsendet.

Sedan är det lagstiftningen, som jag berättade om förra gången. Det är inte ett nytt initiativ, men jag tror att den nya kameraövervakningslagen har trätt i kraft sedan den förra debatten. Det innebär att polisen måste göra en bedömning av lagstiftningen. De får själv avgöra när och var de vill sätta upp kameror och behöver inte söka om tillstånd från Datainspektionen. Det är en viktig förändring som har skett.

Jag tror väldigt mycket på kamerorna, för de har visat sig skapa mycket trygghet på platser som är brottsutsatta. Inte bara på i särskilt utsatta områdena utan också på andra platser där man jobbar med kameror får det effekt, och polisen får nya verktyg för att utreda brott.

Vi tittar nu på en ny lagstiftning som ska ge polisen större möjligheter att i gränsnära områden jobba med kameror på ett helt annat sätt. Det skulle också öka möjligheten att stoppa den internationella trafiken och en del av de stöldligor som rör sig över Sveriges gränser. Det är en prioriterad fråga för mig.

Som vi talade om förra gången har polisen fått ett uppdrag av oss att jobba med frågorna om ordning och reda på vägarna och bättre kontrollverksamhet. Man fick särskilda pengar för detta och ska lämna en slutredovisning i slutet av året. Trafikverket har också fått i uppdrag att jobba med frågan om säkrare uppställningsplatser och att träffa företrädare för branschen. Man hade haft en konferens alldeles innan, och jag vet att Tomas Eneroth har träffat branschen för att tala om dessa frågor.

Det finns ett gemensamt arbete, inte bara om att rusta de 20 rastplatser man har bestämt sig för att rusta, utan om hur man jobbar systematiskt med säkerhetsfrågorna.

Vi har även det myndighetsgemensamma arbetet för flera myndigheter som handlar om ordning och reda i arbetslivet.

Det finns en länk mellan den kriminalitet som uppstår på vägarna och vad som sker på rastplatser och annat. Därför jobbar vi med detta på bred front. Jag är dock öppen för nya idéer och förslag eftersom vi tar denna fråga på stort allvar, och vi kommer att fortsätta att trycka hårt på denna fråga.

Dessutom är det nya EU-regler på gång om cabotage och utstationering som kommer att hjälpa till i kampen på svenska vägar. Här var inte minst socialdemokraten Johan Danielssons insats helt avgörande.

Anf. 25 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Mikael Damberg.

Säkerheten på vägarna är oerhört viktig. Vi talar om en grupp som har som arbetsuppgift att skapa möjligheter för oss andra att ha ett drägligt liv. De ser till att det finns kläder och mat i butikerna, att läkarna har sin utrustning så att vi kan söka vård och så vidare.

Dessa människor har som uppgift att få vårt samhälle att fungera, men de saknar stöd från samhället och känner sig oroliga för att sova utmed vägen. Jag har fått många kommentarer om detta, och statsrådet får gärna gå in och läsa dessa på min Facebooksida.

De är oroliga för vad som kan ske, speciellt om de har transporter som är värdefulla. Det säger sig ju självt att om man inte känner sig lugn och trygg när man ska lägga sig i hytten på sin bil får man inte den vila man behöver för att kunna vara en säker förare dagen därpå. Till slut orkar man inte leva under dessa villkor.

Man får inte glömma en viktig sak, och det är den polisiära närvaron på vägen. Jag har en bakgrund inom både kontrollverksamheten och åkerinäringen, och polisiär närvaro på vägen är viktig för att skapa trygghet. Då har man åtminstone någon kontakt med myndigheten där ute och kan söka hjälp om det behövs.

I måndags publicerades en artikel i tidningen Trailer om en händelse vid en rastplats vid Ängelholm. Vid halvfyratiden på natten väcktes föraren av att bilen gungade. Det var någon som stal lasten, i detta fall kläder. Föraren gjorde misstaget att gå ut och möttes då av fyra gärningsmän och blev svårt misshandlad. Han borde givetvis ha stannat kvar i hytten och ringt polisen men gjorde inte det och råkade illa ut.

I en artikel i tidningen Proffs, som kom ut samband med den förra interpellationsdebatten, berättas om en chaufför hos ett av de större svenska privatägda åkerierna. Även han väcktes på natten av att bilen gungade. Han klev inte ur hytten utan drog undan gardinen för att se vad som pågick utanför, och där höll man på att stjäla lasten. Det som var otäckt i detta fall var att man hade en vakt utrustad med en AK5, alltså en automatkarbin, och alla vet vad konsekvenserna blir när en sådan avfyras. Föraren var en trebarnsfar i 50-årsåldern, och han sov inte särskilt bra resten av den natten. Han fick ringa efter en kollega så att han kunde sova i en annan bil på en annan plats, för han vågade inte vara i sitt eget fordon.

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

Detta är verklighet och vardag för många förare, speciellt för dem som kör värdefullt gods. Samhället måste ta sitt ansvar här och se till att det finns tillräckligt med resurser för att mota tillbaka den kriminella verksamheten. Den kriminella verksamheten tar nämligen alltför stor plats och påverkar vanliga, hederliga människor som försöker göra ett bra jobb för att vi andra ska kunna ha en dräglig tillvaro. Därför måste samhället hjälpa till, stötta och på alla tänkbara sätt försöka komma åt dem som ägnar sig åt kriminalitet.

Jag är fortfarande nyfiken på om det har tillkommit några konkreta förslag sedan förra debatten. Om inte så kommer det strax ett.

Anf. 26 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar Thomas Morell för debatten och problembeskrivningen.

Låt mig fråga Thomas Morell om de åtgärder som jag har räknat upp har betydelse i frågan. Har förra årets 1 100 nya poliser runt om i landet betydelse? Har större möjligheter till kamerabevakning genom ny lagstiftning som gör att polisen inte behöver söka tillstånd utan kan använda kameror där det behövs betydelse? Har uppdraget till polisen att öka kontrollen av yrkestrafiken betydelse? Har Trafikverkets uppdrag från regeringen att jobba med säkerhet ihop med branschen när det gäller kontrollplatserna betydelse?

Vidare: Har den skärpta vapenlagstiftningen betydelse? Vi har alldeles för många illegala vapen i Sverige, och det är fruktansvärt. Nu får tullen nya befogenheter och resurser tre år i rad för att stärka gränsskyddet. Men vi har också skärpt lagstiftningen så att minimistrafet om någon påträffas med ett skarpladdat vapen är minst två år i fängelse. Rör det sig om grövre brottslighet handlar det om många fler år än så.

Politikens roll är att prioritera och fokusera på denna typ av problem. Jag tycker att dessa åtgärder går i rätt riktning. Kan vi dessutom använda det nya vägpaketet som är på gång i Europa, där Sverige är pådrivande för nya regler inom transportsektorn, kommer vi att kunna kontrollera en del av den illegala trafik som skapar så mycket stök och oro på svenska vägar.

Vi jobbar hårt med frågan, men jag lyssnar gärna på förslag och synpunkter från olika aktörer. Men framför allt har Tomas Eneroth en nära dialog med branschen om ordning och reda på vägarna. Det innefattar också trygghetsfrågorna för chaufförerna.

Anf. 27 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag ska ge några snabba svar på frågorna jag fick. Kameraövervakning och poliser är jättebra. Kruxet med att ta in människor i polisutbildningen är att de inte blir poliser förrän efter ett tag. Men det är rätt inriktning och rätt beslut. Jag skulle bara vilja se mer av den varan, för det behövs.

Det finns dock en väg man kan gå för att få en hyggligt snabb lösning. Regeringen får den helt gratis av oss, och ni kan också läsa om den i vår motion. Det finns i dag 70 bilinspektörer. Det har inte polismans befogenheter i alla delar, men tittar man på vad de enligt lag får göra vid kontroller på väg ser man att det bara saknas lite för att de ska kunna användas för att snabba på denna process. Utbildas denna personalgrupp så att den kan

ges högre befogenheter har vi i ett slag ytterligare 70 stycken som kan bidra till att göra arbetsmiljön på våra vägar säkrare.

Detta bekymmer borde rimligen påverka varenda en av de 349 ledamöterna i kammaren. Vi kan inte ha det så här, utan vi måste sätta in alla tänkbara resurser för att stävja kriminaliteten på våra vägar och skapa den trygghet som människorna där ute rimligen kan kräva.

Var så god! Fundera gärna på denna idé och återkom om det finns några frågor.

Anf. 28 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det är bra att vi är inne på ungefär samma tanke. Regeringen har startat ett arbete för att se över hur vi inte bara ska ha regler för ordning och reda på vägarna utan också hur kontrollverksamheten ska fungera, vilket är exakt det Thomas Morell är inne på. Vi menar att yrkestrafiken ska präglas av sund konkurrens med sjysta villkor och god arbetsmiljö. Då måste reglerna inte bara finnas där utan också följas.

Därför har vi tillsatt en utredning som ska se över hur kontrollverksamheten av yrkestrafiken ska bedrivas för att förbättra förutsättningarna. Utredningen ska ta fram förslag för detta men också föreslå en samlad organisationsform för kontrollverksamheten för att uppnå större slagkraft.

Jag ser fram emot att polisen med sin växande organisation kommer att kunna göra fler kontroller och jobba smartare. Jag ser också fram emot att vi kommer att få förslag på hur man på ett smart sätt kan skapa en samlad organisationsform för bättre kontrollverksamhet. Vi ska ha ordning och reda på vägarna och god arbetsmiljö för chaufförerna.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2019/20:238 om restriktioner vid verkstäl- lighetshinder

Anf. 29 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Ludvig Aspling har frågat mig om jag avser att verka för att våldsbejakande imamer som utgör säkerhetshot ska kunna portas från moskéer och om jag anser att en svensk version av restricted leave policy skulle vara användbar.

Lagen om särskild utlänningskontroll, ofta benämnd LSU, är ett verktyg för att hantera utlänningar som bedöms utgöra säkerhetshot mot Sverige. Potentiella terrorister kan hindras från att komma in i eller att stanna kvar i Sverige.

En utredning arbetar för närvarande med att se över bland annat LSU (Ju 2018:08). Syftet är att åstadkomma en ändamålsenlig, effektiv och överskådlig reglering som samtidigt är förenlig med ett väl fungerande skydd för grundläggande fri- och rättigheter. I vissa avseenden uppfattas lagen som svårtillämpad, och lagstiftningen är i behov av en översyn. I en hemställan till regeringen har Säkerhetspolisen efterfrågat att vissa bestämmelser i lagen förtydligas och görs mer ändamålsenliga och att luckor täpps till. De frågor som Säkerhetspolisen har tagit upp i sin hemställan är

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

omhändertagna av utredningen. Uppdraget tar också om hand de frågor som väckts i riksdagens tillkännagivande om LSU.

Av utredningens direktiv framgår bland annat att utredaren ska överväga hur kontrollen av de personer som bedömts utgöra ett säkerhetshot, och som inte kan utvisas, ska förstärkas.

Det system som finns i Storbritannien och som i frågan benämns som restricted leave policy påminner om det kontrollsystem som LSU-utredningen nu överväger. Det är viktigt att lagstiftningen i stort ses över och särskilt att kontrollsystemet för dessa personer skärps. Eftersom utredningens arbete pågår kan jag inte i dag redogöra för vad utredningen kommer att föreslå, men jag ser fram emot att utredaren redovisar sitt uppdrag inom kort, nämligen senast den 31 mars 2020.

Anf. 30 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Den 29 november i fjol hölls en särskild debatt om hur Sverige ska hantera utlänningar som utgör säkerhetshot. I samband med detta föreslog vi att personer som väntar på utvisning ska kunna beläggas med särskilda restriktioner. Exempelvis bör inte imamer, av uppenbara skäl, som utgör ett säkerhetshot kunna verka i moskéer. I en kommentar till SVT avfärdade Mikael Damberg förslaget eftersom han inte visste hur vi "har tänkt att det ska leva upp till internationella konventioner".

Fru talman! Storbritannien har brottats med samma problematik under en längre tid och införde därför 2011 något som kallas restricted leave policy. Regelverket tar sikte på personer som utgör hot mot rikets säkerhet men där utvisning inte kan verkställas och ger möjlighet att belägga dem med särskilda restriktioner vad gäller rätten att arbeta, studera, välja bostadsort och ta emot ekonomiskt bistånd.

Sverige och Storbritannien omfattas av samma internationella konventioner. Brittisk domstol, inklusive migrationsöverdomstolen, har vid ett antal tillfällen funnit att regelverket ligger i linje med internationell rätt. Varken Europadomstolen eller EU-domstolen har, såvitt jag kan se, någonsin uttalat att policyn skulle stå i strid med Europakonventionen eller Europeiska unionens rättighetsstadga.

Även om ett beslut att till exempel hindra en våldsbejakande imam från att verka i en moské potentiellt skulle kunna strida mot internationell rätt finns det inget prejudikat som pekar på detta i dag. Tvärtom har vi en tydlig praxis från en välfungerande rättsstat i vårt närområde som pekar ut en bred katalog av verktyg som Sverige potentiellt skulle kunna och får använda men som vi i dagsläget tyvärr inte använder.

Vad menar då Mikael Damberg med att förslaget inte skulle leva upp till internationella konventioner? Svaret är antagligen att den internationella rättighetslagstiftningen ibland tenderar att fungera som en bekväm bortförklaring för statsråd som inte riktigt är sugna på eller orkar ta sitt ansvar och som är för ängsliga för att fatta beslut som kan vara impopulära bland vänsterjournalister men som ändå är nödvändiga. Brukade inte regeringen säga exakt samma sak angående asylinvandringen, det vill säga att det inte fanns något de kunde göra på grund av internationella konventioner. Det är exakt samma bortförklaring som var rådande under lång tid.

Jag kan bara vädja till Mikael Damberg att ta sitt förnuft till fånga. Dessa personer ska ut, och vi behöver använda alla lagliga verktyg för att se till att de gör så lite skada som möjligt medan de väntar på flyget hem, även om detta känns jobbigt, även om Miljöpartiet sätter sig på tvären och även om Socialdemokraterna riskerar att förlora en del muslimska väljare.

Jag vill ställa en enkel fråga till statsrådet. Kan statsrådet peka på ett prejudikat från Europadomstolen eller EU-domstolen som pekar på att det som statsrådet säger är sant, det vill säga att förslaget skulle strida mot internationella konventioner?

Anf. 31 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Först är det viktigt att säga att regeringen har fattat beslut om att de personer som vi talar om ska utvisas från Sverige och att vi har en LSU-lagstiftning som i vissa avseenden liknar Storbritanniens lagstiftning restricted leave men att deras lagstiftning inom området på flera punkter är lite mer komplex än vad interpellanten vill göra gällande.

Jag kan ta några exempel och ställa lite motfrågor när det gäller om man skulle vilja införa systemet. Där ges ju tillfälliga uppehållstillstånd i sex månader, men när Sverige har beslutat att en person ska utvisas har personen inte rätt att vara i Sverige. Vi har inga tillfälliga uppehållstillstånd. Med Storbritanniens policy blir det tillfälliga uppehållstillstånd, och det är ovanligt att personerna inte alls får arbeta. De får inte arbeta inom vissa yrken så som lagstiftningen är konstruerad i Storbritannien, men i Sverige är huvudregeln att personer inte får arbeta om de inte får vara i Sverige, enligt LSU-lagstiftningen.

Nu går vi vidare med en översyn av lagstiftningen, där vi har haft en del luckor. Vi vill också förbättra kontrollmöjligheterna i lagstiftningen. Jag uppfattar att det finns en bred politisk enighet om att genomföra sådana förändringar. Man måste se att i vissa avseenden är nog vår LSU-lagstiftning i Sverige, på de områden jag nämnde, kanske något skarpare än den brittiska lagstiftningen, eftersom vi till exempel inte har tillfälliga uppehållstillstånd. Egentligen har vi ett allmänt förbud mot att arbeta för personer som har hamnat i den situationen, vilket går längre än det brittiska systemet.

Frågan är var någonstans i restricted leave-policyn man ser att imamer inte får verka som imamer i Storbritannien. Vi hittar inte riktigt detta, i alla fall inte i öppna källor i brittisk lagstiftning. Det finns kanske annan lagstiftning där Storbritannien hittar vägar framåt och försöker begränsa och så vidare, men då hamnar man i en diskussion. Jag förstår att Ludvig Aspling uttrycker sig så som han gör – att det kanske inte finns prejudikat på detta område eftersom få länder har infört och prövat denna typ av system.

Vi har både internationella konventioner och en svensk grundlag att förhålla oss till i olika sammanhang. Den är byggd på medborgerliga fri- och rättigheter som innefattar religionsfrihet och annat. Då undrar jag hur Sverigedemokraterna har tänkt sig att en ny lagstiftning skulle fungera, vad syftet är och hur man skulle klara detta. Det var detta jag uttryckte mig om. När vi tillsatte LSU-utredningen fanns inte dessa förslag på bordet. Det var inte så att Säkerhetspolisen hade kommit till oss och sagt att detta var en fråga som de ville undersöka och komma vidare i. Därför tillsatte vi en utredning som i första hand tog hänsyn till tillkännagivanden som

riksdagen hade gjort i sammanhanget men också till Säkerhetspolisens inrådan.

Vi har en utredning som kommer att lämna förslag om ytterligare begränsningar för dessa individers möjligheter att verka i Sverige och framför allt titta på deras möjligheter att kontrolleras på ett mer effektivt sätt. Jag tycker att detta är bra och hoppas att det kan bli en något mer fördjupad diskussion när utredningen, som kommer att vara omfattande, kommer med sitt förslag. Jag räknar med att det blir en mer omfattande diskussion då utifrån ett nytt beslutsunderlag som både Ludvig Aspling och jag kommer att få ta till oss inom kort.

Anf. 32 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! De papper som statsrådet håller i är inrikesdepartementets handbok för tillämpning av restricted leave act.

(Statsrådet Mikael Damberg (S): Exakt!)

Jag läste samma själv. Hur hämtade jag då ur den att man skulle kunna förbjuda imamer att verka i moskéer? Där står det angående restriktionerna att man speciellt bör stoppa dessa personer från att inneha arbeten där de utövar auktoritet över andra, särskilt auktoritet över unga människor. Om man då lägger ihop ett plus ett är det enkelt att förstå att en imam är ett typexempel på ett sådant jobb.

När det gäller rätten att arbeta håller statsrådet på med lite juridiskt hårklyveri. Det stämmer att dessa personer inte får uppehållstillstånd i Sverige. Deras situation regleras i § 10 i LSU. Däremot får de inhibition. Inhibition innebär att man får stanna ända tills man ska ut ur landet. Detta innebär bara att man använder två olika ord för att beskriva samma sak.

I Storbritannien har de inte, vad jag känner till, någonting som heter inhibition. De nöjer sig med att kalla det för ett tillfälligt uppehållstillstånd. Men de juridiska konsekvenserna är desamma.

När det gäller arbete stämmer det som Mikael Damberg säger om att dessa personer i de allra flesta fall inte ska ha några uppehållstillstånd i Sverige utan att de ska vara föremål för inhibition, och då får de inte jobba.

Huruvida detta stämmer eller inte finns det inte någon möjlighet för Sveriges riksdag att se, eftersom denna statistik inte finns i den skrivelse som regeringen levererar. Det skulle vara trevligt om vi kunde få se en redogörelse av det nästa gång denna skrivelse kommer, det vill säga om personer som utgör säkerhetshot. Finns det någon sådan person som har fått detta tillfälliga uppehållstillstånd enligt § 10, eller har alla fått nöja sig med inhibition? Jag väntar på att få veta det.

När det gäller Säkerhetspolisens roll i det hela är naturligtvis den hemställan som kommer därifrån och de önskemål som de har viktiga. Det förstår jag också. Men man måste komma ihåg att Säkerhetspolisen inte är politiker. Jag tycker ändå att det i någon mån ska vara politiker som för i dansen och som beslutar om vilka nya verktyg som ska ses över och i vilken riktning lagstiftningen ska gå. Man kan inte lita på att en myndighet ska hålla på och mata en med förslag på detta sätt. Man måste ta initiativet.

Beträffande påståendet att den svenska lagstiftningen i vissa avseenden är skarpare än den brittiska är jag tveksam. Det finns ingen möjlighet i Sverige att till exempel anvisa en bostadsort. Det har vi ingen möjlighet att göra. Det är ett extremt effektivt verktyg för att se till att dessa personer inte gör någon skada i civilsamhället.

När man använder sig av detta i Storbritannien har jag förstått att det fungerar på det sättet att en person som till exempel tillhör en viss religiös sekt och där utgör ett hot för att han sprider en viss extrem ideologi kan placeras på en bostadsort där det inte finns några andra från denna religiösa sekt. Det kanske inte är så kul för honom, men det är ändå nödvändigt för att se till att denna typ av giftig ideologi inte sprids.

Den andra stora skillnaden är möjligheten att ta emot ekonomiskt bistånd. Som jag har förstått saken finns det ingen möjlighet för Sverige att strypa ekonomiskt bistånd helt för dessa personer. Det är i sista hand upp till kommunerna som beslutar om dessa personer ska få någon typ av nödbistånd eller kanske till och med försörjningsstöd. Där är den brittiska lagstiftningen skarpare. Som jag har förstått det har man där möjlighet att klippa av alla typer av ekonomiskt bistånd.

Om man befinner sig i Sverige med inhibition på grund av att man utgör ett hot mot rikets säkerhet och har möjlighet att ta emot ett inbetalningskort från kommunen ser jag det nästan som stötande. Vi borde se till att dessa möjligheter klipps av, vilket inte går i dag. Men vi föreslår att det ska vara möjligt.

Anf. 33 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Ju mer man läser om detta och jämför systemen, desto mer ser man att det finns fler likheter än skillnader. Sedan finns det skillnader, precis som interpellanten är inne på. Bostadsorten är definitivt en sådan annorlunda reglering där man i Storbritannien går längre än vi gör enligt den svenska lagen. Å andra sidan har vi, precis som de, systemet med anmälningsplikt som också begränsar rörligheten och möjligheterna att agera över hela landet. Det gör att polisen har bättre koll på dem och även begränsar deras möjligheter att agera i Sverige.

Om jag ska tolka det som att man ska arbeta som imam har man inte rätt att arbeta som imam i Sverige heller, eftersom man inte har rätt att arbeta. När jag läser om det brittiska systemet sägs det att man inte får jobba inom vissa sektorer och att man inte får ha vissa jobb. Men man får de facto i Storbritannien ganska ofta ha vissa jobb. Så har inte vi konstruerat vårt system. Vi är därför generellt tuffare kopplat till arbete enligt LSU på detta område. När det gäller frågan om man har rätt att arbeta har man inte rätt att arbeta i Sverige enligt den svenska lagstiftningen.

Jag har tidigare sagt, och det kanske blir en sådan diskussion framöver, att LSU-skrivelsen till riksdagen kanske ska växa i omfång och så vidare. Men då måste man också vara mycket noga med att vi inte har med för mycket information, eftersom vi vill att Säkerhetspolisen i första hand bedriver ett hemligt arbete i fråga om detta och inte avslöjar sina metoder. Framför allt handlar det om att öka tryggheten för oss i samhället. Därmed är det inte säkert att allting ska redovisas och öppet diskuteras i alla sammanhang.

Men om det finns önskemål från riksdagspartierna om att denna LSU-skrivelse är felaktigt utformad har jag tidigare sagt att det måste föras en diskussion i ordnade former om skrivelsen ska utvecklas framöver.

Jag hittar inte några exakta skrivningar i mina underlag nu. Men jag kan ta upp bistandsfrågan, alltså försörjningsstödsfrågan. Den generella principen är att man inte automatiskt har rätt till försörjningsstöd i Sverige. Men det akuta försörjningsbiståndet, om man står utan någonting, har man rätt till. Det gäller även dessa individer.

Om jag läser och förstår det brittiska systemet rätt är det snarlikt. Det innebär att även om man riskerar allt har man rätt till någon form av nödbistånd i Storbritanniens system. Jag kan inte ta gift på detta, men det är så jag och mina jurister har förstått det när vi har läst om det brittiska systemet.

Jag säger därför igen att det kan finnas en skillnad på marginalen. Men i första hand är syftet också på detta område att vi inte ska ha någon allmän bidragsgivning till dessa personer eftersom de inte har rätt att stanna i Sverige och inte har rätt att jobba i Sverige, och de ska ut ur Sverige när det är möjligt.

Anf. 34 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för att han har satt ett par tjänstemän att läsa igenom denna skrivelse. Den är jätteintressant. Man får många idéer när man läser den. Man ser att olika länder har samma problem och tacklar det på lite olika sätt. Jag tror att det är klokt att kika på vad som görs i vårt närområde.

När det gäller arbete blev det en lite detaljerad diskussion. Men det som jag tror skulle vara bra inför den utredning som kommer är att se om det finns möjligheter att begränsa innehav av en viss roll snarare än ett formellt arbete. Ur en ren juridisk synvinkel kan jag förstå att detta är mycket krångligt. Jag har all förståelse för det. Men om jag tar en imam som exempel behöver det inte alltid handla om en anställning i lagens rätta bemärkelse, utan det kan handla om ett mer informellt uppdrag som en person innehar. Likväl är det lika olämpligt. Därför vore det lämpligt om den svenska lagstiftningen utgick från att det är vissa roller och vissa funktioner som det är olämpligt att vissa personer kan inneha och att lagen då skulle kunna utesluta dem från att inneha dessa funktioner. Detta tror jag kan vara någonting att ta med sig.

Jag skulle vilja ställa en kort fråga. I en intervju med Expressen berättade Säkerhetspolisens chef Klas Friberg lite grann om hur man hanterar detta problem. Han sa följande: "Trots att de inte kan utvisas menar jag ändå att de har ett besvärande liv att leva i Sverige. Dels riskerar de att utvisas den dag verkställighetshindrena uppstår, dels har de anmälningsplikt till polisen med olika frekvens och dels har en del av de rättigheterna som de hade av det svenska samhället innan de fick det här beslutet från tagits dem."

Vilka rättigheter är det som han talar om här? Jag förstår inte riktigt det. Det skulle jag gärna vilja ha ett svar på.

Anf. 35 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det är en svår fråga eftersom jag inte har sett intervjun. Jag vet inte exakt hur han tänkte, men det kan mycket väl vara de frågor vi diskuterar här – rätten att arbeta, rätten att få bostadsbidrag och rätten att vistas var man vill, det vill säga friheten att inte gå till en polisstation och anmäla sig flera gånger i veckan. I många fall där LSU tillämpas har man dessutom möjlighet att använda hemliga tvångsmedel, vilket i stor utsträckning inkräktar på den personliga friheten för de personer som vi ser utgör ett stort säkerhetshot mot Sverige.

Jag tycker fortfarande att det är lite oklart hur Sverigedemokraterna tänker kring imamfrågan och begränsningar, för precis som interpellanten säger är det ganska komplicerat. Jag tror därför att vi måste läsa utredningen i dess helhet. I den kommer systemet att beskrivas, och nya förslag om begränsningar kommer att läggas fram. Finns det ytterligare tankar om hur vi kommer framåt får vi väl diskutera det då, men då kanske man också ska tänka igenom det legala. Detta är nämligen juridik, och det måste landa i tydlig juridik. Vi kan inte ha begränsningar i frågor som har väldigt nära koppling till mänskliga fri- och rättigheter utan att det finns en tydlig juridisk ram för det.

Jag vill bara påminna om att det redan är straffbart att offentligt uppmåna andra att begå terroristbrott och att finansiera terroristbrott i eller utanför en moské. Ett förbud för imamerna att predika eller besöka moskéer skulle kunna vara problematiskt i förhållande till grundlagsstadgade rättigheter. Då måste man i så fall hitta en sådan gräns, för jag tror inte att vi är betjänta av en lagstiftning som undergräver våra mänskliga fri- och rättigheter i ett läge där vi har en lagstiftning och en säkerhetstjänst som försöker försvara våra grundläggande mänskliga fri- och rättigheter.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.50 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 7 Frågestund

Prot. 2019/20:59

16 januari

Svar på
interpellationer

Frågestund

Anf. 36 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Då vill jag hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras av miljö- och klimatminister Isabella Lövin, statsrådet Anders Ygeman, infrastrukturminister Tomas Eneroth och kultur- och demokratiminister Amanda Lind. Miljö- och klimatminister Isabella Lövin besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Anf. 37 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru talman! Min fråga går till infrastrukturministern. Vi moderater vill att Arlanda ska utvecklas till en hubb för tillväxt och växa till Nordens ledande flygplats. Regeringen har sedan Arlandarådet avslutade sitt arbete suttit på händerna och låtit denna för Sverige så viktiga fråga ligga i träda. Samtidigt ser vi nu hur viktiga flyglinjer flyttas till Kastrup – det är mycket oroande. Min fråga är om och i så fall hur ministern vill arbeta för att säkerställa att Arlanda utvecklas till en ledande flygplats i Norden.

Anf. 38 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Maria Stockhaus, för frågan! Det är naturligtvis viktigt att vi fortsätter enligt den flygstrategi som den här regeringen tog fram och att vi arbetar med att utveckla flyget, oavsett om det handlar om Arlanda eller de regionala flygplatserna, men samtidigt är väldigt tydliga med att flyget ska ställa om för att klara den klimatomställning som alla transportslag behöver göra. Det handlar om övergång till biodrivmedel och så småningom också om elektrifiering.

I flygstrategin ingår ett arbete med Arlandas framtid, och Arlandarådet har arbetat med detta under en tid. Nu bereder vi de frågorna vidare i Regeringskansliet. Detta hänger naturligtvis, som Maria Stockhaus vet, samman med hur frågan om Brommas framtid ska hanteras. Där för vi också en dialog i regionen. Brommas nedläggning ser ut att ske i vart fall 2038, eller tidigare.

Anf. 39 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru talman! Arlanda är helt avgörande för den här regionen men även för hela Sverige. Precis som infrastrukturministern säger sker det en hel del omställning när det gäller flyget. Det handlar om både reduceringsplikt och, på sikt, elflygplan, åtminstone på kortare sträckor.

På Arlanda slår man redan i dag i taket, inte minst när det gäller infrastrukturen kring flygplatsen. Frågan är därför när det kommer att komma något som specifikt rör Arlanda, för där är det faktiskt problem redan i dag.

Anf. 40 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! När det gäller vad som nu sker specifikt på Arlanda är detta i huvudsak Swedavias ansvar. Ett renoveringsprogram pågår för att få ett bättre flöde och en bättre tillämpning av bagagehanteringen. Det är viktigt att modernisera såväl Arlanda som många andra flygplatser.

I grunden är min bestämda uppfattning att flyget behövs för Sverige, men det behöver ställa om. Detta innebär att man också på Arlanda måste bereda plats för den omställning som krävs, med biodrivmedelstankning i större utsträckning och på sikt säkert också elektrifiering. Vi måste se till att klara klimatutmaningarna.

Anf. 41 MAGNUS PERSSON (SD):

Fru talman! Min fråga går till miljö- och klimatminister Isabella Lövin. Vi är nu två veckor in på det nya året. Vår nuvarande statsminister och hans regering hade lovat att Sverige 2020 skulle ha EU:s lägsta arbetslöshet. Man kan konstatera att ett av regeringens viktigaste mål slutade i ett formidabelt magplask och bara kan kallas praktfiasko.

När arbetslösheten sjunker i EU ökar den i Sverige. Enligt den senaste rapporten når vi 7,4 procent, vilket placerar oss i botten av EU:s lista tillsammans med länder som Italien och Grekland – detta trots att vi har varit i en högkonjunktur.

Även om regeringen förnekar det spelar det givetvis stor roll att Sverige haft en extremt hög migration sedan målet presenterades 2013 på Socialdemokraternas kongress, samtidigt som det vi ser är följden av en oegentänkt arbetsmarknadspolitik. Min fråga till statsrådet är därför: Är regeringen nöjd med sitt vallöfte och sin arbetsmarknadspolitik samt dess konsekvenser för det svenska samhället?

Anf. 42 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Magnus Persson, för frågan! Regeringen utfärdar inte några vallöften, utan det är olika partier som gör det. Men jag vill ändå understryka att arbetslösheten under förra mandatperioden minskade med över 1 ½ procent. Ungdomsarbetslösheten minskade med drygt 5 procentenheter. Vi har haft och har fortfarande en av de absolut högsta sysselsättningsgraderna i EU och den högsta sysselsättningsgrad som någonsin uppmätts av Eurostat för något EU-land. Under förra mandatperioden ökade sysselsättningen med över 300 000 personer, varav 200 000 var utrikes födda.

Regeringen har satsat och fortsätter satsa på olika arbetsmarknadsåtgärder som har gett resultat. Samtidigt kan vi se att många fler söker sig ut på arbetsmarknaden och söker jobb, och det är i grunden positivt. Men det påverkar arbetslöshetssiffrorna.

Anf. 43 MAGNUS PERSSON (SD):

Fru talman! Det är roligt att ministern nämner arbetsmarknadsåtgärder. Snabbspåren, som skulle bli en vändpunkt, lanserades 2015. Detta talar man tyst om i dag då de mest kan benämnas som ett litet stickspår, med under 2 500 deltagare förra året. De 5 000 utlovade beredskapsjobben, som lanserades den 1 maj 2016, blev ynka 500. Och så har vi etableringsjobben, som kommer att skapa enorma undanträngningseffekter på den reguljära arbetsmarknaden. Är det inte snart dags för regeringen att ta fram förslag för att kunna skapa riktiga jobb?

Anf. 44 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Det är viktigt med en aktiv arbetsmarknadspolitik. Många av de initiativ som regeringen tagit och som fortsatt att ge resultat slogs tyvärr undan i och med den M-KD-budget som SD också stöttade strax före jul förra året. Men vi har många fler åtgärder i januariavtalet, bland

Frågestund

Klimatskadliga investeringar

Anf. 45 JENS HOLM (V):

Fru talman! Vi befinner oss i en klimatkris, och alla måste göra mer för att snabbt ställa om till hållbara utsläppsnivåer. Målet ska vara inga utsläpp alls. Före årsskiftet kom regeringen med en klimathandlingsplan. Trots denna handlingsplan planeras det fortfarande för nya motorvägar och ökad kapacitet på flygplatser i Sverige.

I ljuset av det akuta klimatläge som vi befinner oss i vill jag fråga miljö- och klimatministern om regeringen är beredd att ompröva de klimatskadliga investeringar i byggande av nya motorvägar och ökad flygkapacitet som finns med i nuvarande infrastrukturplan och andra beslut. Är man beredd att ompröva detta och avfärda en del av de förslag som faktiskt ligger på bordet nu?

Anf. 46 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Jens Holm, för frågan! Regeringen presenterade för riksdagen en klimathandlingsplan, som med 132 åtgärder är oerhört omfattande, för hur vi ska ställa om Sverige till nettonollutsläpp 2045. Vi har förstås en rad delmål som vi också måste nå. Det är bråttom. Klimatkrisen pågår här och nu.

Sedan behöver vi också ha de långsiktiga styrmedel och den stabilitet i samhället som gör att vi kan göra långsiktiga infrastrukturinvesteringar. I infrastrukturplanen har vi den största satsningen på järnväg i Sveriges historia, både på underhåll och på den påbörjade höghastighetsjärnvägen som kommer att ersätta en hel del av den flygtrafik som ju förstås inte är hållbar för klimatet – om vi inte ställer om till elflyg och biodrivmedel för flygen.

Anf. 47 JENS HOLM (V):

Fru talman! De järnvägssatsningarna vill Vänsterpartiet verkligen vara med och förverkliga. Men det går inte att komma ifrån att det också finns förslag om att bygga en stor motorväg precis söder om var vi befinner oss nu. Jag talar om Tvärförbindelse Södertörn, som till exempel Naturvårdsverket avfärdar av klimatskäl. Det finns också förslag om en mer än fördubblad flygkapacitet till och från Arlanda – ni hörde diskussionen tidigare. Om detta görs kommer vi inte att ha en möjlighet att uppnå de klimatmål som vi har satt upp.

Anf. 48 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Det finns inga mål satta om en fördubblad flygtrafik, utan det finns prognoser, och de prognoserna ser absolut inte ut att slå in med tanke på att flygandet minskar väldigt kraftigt och har gjort det de senaste åren.

Vi behöver se till så att all vår infrastruktur är i linje med klimatmålen, och vi behöver uppmuntra elektrifiering av hela fordonsflottan inklusive

Nedläggningen av två av Ringhals reaktorer

Frågestund

Anf. 49 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Rapport efter rapport pekar på ökad elproduktion som en nyckel för att åstadkomma nödvändig omställning i fordonsindustrin och inom industrin. Behovet av el väntas öka med ungefär 60 procent de kommande 25 åren. Vi kan även konstatera att utsläppen av växthusgaser under förra året ökade i Sverige jämfört med året dessförinnan. Den största ökningen står el- och fjärrvärmesektorn för.

I dag går min fråga till statsrådet Isabella Lövin och handlar om Vattenfalls beslut att Ringhals i förtid ska stänga två reaktorer. Konjunkturinstitutet varnar för att utsläppen i samband med denna avveckling kommer att öka med 8 miljoner ton som en följd av Vattenfalls beslut. Det är ca 15 procent av Sveriges samlade utsläpp 2018. Rapporten pekar även på riskerna med nedläggningen. Man uttrycker det som att det kan leda till kraftigt ökade utsläpp och anser att man ska göra en förnyad analys av stängningsbeslutet.

Är regeringens agerande i denna fråga ansvarsfullt?

Anf. 50 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! När det handlar om omställning till fossilfri el kan jag konstatera att vi har ett historiskt stort överskott av el i Sverige just nu. Vi exporterar och fortsätter att exportera ett historiskt stort överskott även efter nedläggningen av R1 och R2. Det är inte regeringen som har beslutat om nedläggningen av de här reaktorerna, utan det är Vattenfall. Det har man gjort på affärsmässiga grunder och på grund av de säkerhetskrav som trädde i kraft från och med januari i år. Säkerhetsåtgärderna är skärpta på grund av Fukushima-katastrofen. Vi kräver oberoende härdkylning för samtliga reaktorer. De ska klara 72 timmars elavbrott så att vi inte ser en liknande härdsmälta vid exempelvis ett terrorattentat eller en naturkatastrof.

De här reaktorerna har inte den säkerhetsstandard som krävs, och vi måste ta ansvar för att det inte ska ske en olycka.

Anf. 51 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Givetvis ska vi aldrig tumma på säkerhetskraven. Här menar vi i Kristdemokraterna att det enda rimliga om man menar allvar med en trygg elförsörjning och klimatet är att göra en förutsättningslös analys – som ni från regeringen inte vill eller vågar göra.

Förutsättningarna ser annorlunda ut i dag än när Vattenfall fattade beslutet om avveckling av de två reaktorerna. Den skadliga effektskatten är borta, priserna ligger högre och produktionens betydelse för klimatet har blivit tydligare.

Är det viktigare för regeringen att reaktorer stängs än att ni tar tag i klimatkrisen?

Anf. 52 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Den förutsättningslösa analysen har Vattenfall gjort. Man kan ta del av bilder på bottenplattan i den ena av reaktorerna, och den är genomrostad. Att göra de enorma miljardinvesteringar som det innebär att få säkerhet i de här reaktorerna och oberoende härdkylning är i princip att elda för kråkorna, för de pengarna kan vi använda till vindkraft som levererar mycket billigare el, är mycket säkrare och kan göras här och nu och inte med en investeringshorisont på många år.

Regeringens syn på valet i Taiwan

Anf. 53 JOAR FORSSELL (L):

Fru talman! Jag har en fråga till vice statsminister Isabella Lövin.

I den mörka skuggan av världens värsta diktatur, Kina, ligger en fyrbåk för demokrati, frihet och mänskliga rättigheter, och det är Taiwan. Alldeles nyss hade Taiwan val, och den liberala och Kinakritiska presidenten Tsai Ing-wen blev omvald och fick stort förtroende i ett demokratiskt val. Dagens industri rapporterar att regeringen har skickat lyckönskningar till det taiwanesiska folket. Det är mycket bra. Vi ska stå upp för sådana som tror på demokrati, mänskliga rättigheter och en rättsstat.

Men avser regeringen också att gratulera den Kinakritiska Tsai Ing-wen, och kan regeringen tänka sig att bjuda in Taiwans statschef hit till Sverige?

Anf. 54 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jag vill tacka Joar Forssell för att han tar upp denna fråga.

Regeringen har inga sådana planer såvitt jag vet. Det här är en fråga som Joar Forssell får ställa till utrikesministern. Självklart ser vi det som viktigt att demokratiska val respekteras, och vi står upp för demokrati världen över, inte minst genom vårt demokratibistånd som vi har ökat väsentligt som en följd av januariavtalet där Liberalerna har varit pådrivande för att vi ska göra det.

Demokrati och respekt för mänskliga rättigheter är oerhört viktigt för en hållbar utveckling, och tyvärr ser vi att starka krafter trycker på för att demokrati och principer om mänskliga rättigheter inte ska omnämnas eller respekteras.

Anf. 55 JOAR FORSSELL (L):

Fru talman! Tack, Isabella Lövin, för svaret!

År 2002 gjorde den dåvarande socialdemokratiska regeringen så att den dåvarande statschefen för Taiwan inte fick komma till Sverige. Man nekade statschefen att komma till Sverige.

Miljöpartiet har en finare historia när det gäller att stå upp för mänskliga rättigheter och demokrati. Skulle det inte vara på sin plats att vice statsminister Isabella Lövin tog upp frågan om att fullt ut stödja Taiwans demokrati och mänskliga rättigheter genom att bjuda hit statschefen och gratulera den omvalda presidenten?

Anf. 56 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Vi i Sveriges regering respekterar naturligtvis de principer som finns för erkännande av stater. Det är den gängse gång som vi får hålla oss till samtidigt som vi uppmuntrar och stöder demokratiska krafter världen över.

Prot. 2019/20:59

16 januari

Frågestund

Bredbandsmålet för 2025

Anf. 57 DENIS BEGIC (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Anders Ygeman.

Nu har det nya decenniet börjat, och i det nya decenniet skulle 95 procent av svenska hushåll ha tillgång till bredband. Nu ser det ut som att vi missar det målet. Man kan tycka att det inte är mycket kvar – jag vet att många länder skulle vara väldigt glada över att ha den uppkopplingsgrad som vi har i dag – men problemet är att det ser olika ut beroende på var man bor i Sverige. Just att det ser så olika ut oroar mig.

Därför är det viktigt att fundera på målet för 2025, alltså att 98 procent av hushållen ska vara uppkopplade. Det är högt ställda mål som kommer att minska gapet mellan stad och land. Min fråga blir därför: Hur ser statsrådet på det här målet, och vad behöver göras för att målet ska uppnås?

Anf. 58 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Tack, Denis Begic, för frågan!

Jag vill först sätta detta i perspektiv, vilket Denis också gör. Sverige är det land i EU där flest människor har uppkoppling med hög hastighet. 86 procent av svenskarna har tillgång till höghastighetsuppkoppling.

Under det senaste året har klyftan slutits. Vi har byggt bredband fyra gånger så snabbt på landsbygden som i storstäder. Det är positivt. Men det räcker inte. Regeringen har högre ambitioner än så, precis som Denis Begic ger uttryck för.

Det vi ska göra är att få på plats ett nytt stödsystem som fokuserar på de områden där det är som svårast för marknaden att bygga bredband och höghastighetsuppkoppling. Vi har tillfört ytterligare 650 miljoner kronor för att kunna finansiera den utbyggnaden.

Anf. 59 DENIS BEGIC (S):

Fru talman! Tack för svaret, Anders Ygeman!

En fråga som hela tiden dyker upp när jag träffar folk runt om i landet gäller företag som binder människor i avtal men sedan inte levererar. Vad tänker statsrådet om de dåliga leveranstider och avtalsbrott som vi ser att företag just nu begår runt om i landet?

Anf. 60 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det är otillständigt att man utlovar bredband till människor på landsbygden och binder upp dem i tvååriga avtal men sedan inte bygger.

Mitt besked är klart: Inte en krona av skattebetalarnas pengar ska gå till dem som inte bygger bredband. När vi har ett nytt system på plats måste vi se till att vi kan ta ifrån de företag som använder den möjligheten rätten att bygga ut bredband.

Frågestund

Anf. 61 ANNA SIBINSKA (MP):

Fru talman! Kulturskapare och konstnärer är kulturlivets absoluta fundament. Men konstnärerna arbetar ofta under tuffa villkor. Den tuffa arbetsmarknaden med många tillfälliga uppdrag, som inte alltid arvoderas på ett rimligt sätt, leder till att konstnärerna hamnar utanför samhällets trygghetssystem.

För att kulturen ska ha möjlighet att fortsätta utvecklas i hela landet är det viktigt att de som arbetar med kultur får förbättrade villkor. Det nämnde även statsminister Stefan Löfven i regeringsförklaringen i januari förra året.

Jag skulle vilja fråga statsrådet Amanda Lind vad regeringen avser att göra för att stärka konstnärernas villkor.

Anf. 62 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Tack, Anna Sibinska, för frågan!

Sverige är ett rikt kulturland. Men det skulle det inte vara om inte alla de människor som jobbar med kultur och alla konstnärer runt om i Sverige fanns.

En av den här regeringens viktigaste kulturpolitiska prioriteringar är att se till att konstnärer och kulturskapare har rimliga villkor. Vi tog ett viktigt första steg i det arbetet före jul då vi gav olika myndigheter en mängd uppdrag att på flera sätt förbättra konstnärers villkor. Det handlar om att se över hur digitaliseringen påverkar konstnärer och att kartlägga arrangörsledets förutsättningar över hela landet. Och Försäkringskassan ska se över hur man jobbar med att informera konstnärer hur de kan tillgodogöra sig sina rättigheter.

Vi måste se till att Sverige är ett land där det är rimligt och möjligt att verka som konstnär och kulturskapare även ekonomiskt.

Anf. 63 ANNA SIBINSKA (MP):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Jag är jätteglad över det batteri av åtgärder som vidtagits för att stärka villkoren för professionella konstnärer och kulturskapare.

Det är bra med strukturella förändringar. Men själva den konstnärliga friheten måste kunna garanteras. Vad gör regeringen på det området?

Anf. 64 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Konstnärlig frihet är fundamentalt. Det arbetar regeringen med. Vi arbetar med att förbättra villkoren för konstnärer, vilket är en grundförutsättning.

Vi har också gett Myndigheten för kulturanalys i uppdrag att särskilt titta på hur principen om armlängds avstånd och konstnärlig frihet efterlevs, både från statens sida och runt om i våra regioner och kommuner. Jag ser fram emot att ta emot resultatet av det uppdraget, för att se om vi behöver vidta ytterligare åtgärder för att stärka den konstnärliga friheten.

Anf. 65 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Jag tänker ställa min fråga till infrastrukturminister Tomas Eneroth med anledning av att Trafikverket från årsskiftet har infört en ny avgift på 2 900 kronor för att lägga upp virkesupplag utmed våra allmänna vägar.

Skogen är en av våra viktigaste näringsgrenar. Den skapar många jobb på landsbygden och i våra industrier. För att lägga upp virke utmed våra allmänna vägar har det tidigare varit anmälningsplikt, men det har absolut inte varit avgiftsbelagt.

Nu vill jag ställa en fråga till infrastrukturministern. Virket måste tas ut ur skogen på grund av granbarkborren. På vissa ställen är det dessutom ofta små poster. Det innebär att avgiften på 2 900 kronor kan vara väldigt hög i förhållande till det virkesvärde som faktiskt kommer ut på allmän väg och levereras. Är ministern beredd att ändra väglagen och vägförordningen så att skogsägarna och landsbygden slipper den avgiften?

Anf. 66 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Sten Bergheden, för frågan och engagemanget!

Jag kommer från Kronobergs län i Småland och minns hur viktigt det var efter stormen Gudrun att snabbt få virket ut ur skogen, inte minst med tanke på granbarkborren och risken för angrepp och skada på de värden som fanns i skogen. Det är en jätteviktig fråga.

Jag upplystes nyligen om att Trafikverket nu ska börja tillämpa en lag, en avgiftsförordning, som har funnits sedan 2012 men som inte har tillämpats. Jag vill titta närmare på det. Det är viktigt att se till att det finns goda förutsättningar för skogsägare att hantera skogsråvaran och att det finns goda möjligheter för landsbygden att fortsätta ha en bra näring och goda förutsättningar.

Jag kommer alltså att återkomma med ett svar på hur vi ska hantera den avgiften framöver.

Anf. 67 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Jag vill tacka ministern.

Är det inte rimligt att vi medan vi väntar på regeringens utredning gör som vi har gjort sedan 2012, att vi tar bort avgiften och ser över detta innan den bara införs?

Jag frågar ministern återigen: Avser ministern att ta bort den avgiften som är orimligt hög i förhållande till det värde som skogsindustrin måste få ut?

Anf. 68 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Sten Bergheden!

Det är inte så att jag avser att tillsätta någon lång utredning om detta. Nu när jag är upplyst om det vill jag titta på hur avgiftsförordningen ser ut och var begränsningar kan ske.

Jag tycker också att det är viktigt att snabbt kunna ge besked om hur man ska hantera avgiften framöver, om det är rimligt och varför man nu börjar tillämpa den efter att ha låtit bli att göra det sedan 2012.

Anf. 69 MATS NORDBERG (SD):

Fru talman! Även min fråga går till statsrådet Tomas Eneroth. Jag hade tänkt ställa nästan exakt samma fråga som just ställdes. Jag väljer därför att gå direkt på följdfrågan.

Först och främst vill jag tacka statsrådet för att ni ser över det här. Det behöver förändras.

Alla myndigheter som hanterar landsbygdsfrågor bör ha ett främjande-uppdrag där en av deras viktigaste uppgifter blir att stötta eller åtminstone inte krångla till det för företagare på landsbygden. Man bör fråga sig vilka konsekvenser det får innan man fattar beslut. Jag anser att det inte har hänt vad gäller barkborrar och den här vägavgiften.

Det rör sig ofta om fåmansföretag. Byråkrati som läggs på dem hindrar dem från att utföra produktivt arbete. Kostnader som läggs på dem minskar lönsamheten och riskerar att minska deras ambitionsnivå, kopplat till just det här med barkborren. Men om industrin ska få virke måste det också utföras små gallringar.

Anf. 70 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Mats Nordberg!

Delar av detta rör skogspolitiken, som inte är mitt ansvarsområde. Men jag ska ärligt säga att det är viktigt. Det är jätteviktigt att vi ser till att företagande på landsbygden har goda förutsättningar. Jag kommer själv från ett skogslän och har arbetat länge med dessa frågor.

Vare sig det handlar om hur Trafikverket påverkar möjligheten att ta ut skogsråvara eller andra statliga myndigheter ska vi i Sverige självklart hjälpas åt, för att stärka både företagande i landsbygd och annan verksamhet. Det är viktigt.

Faktum är att vi är framgångsrika här. Nu har vi en regering som gör extra stora satsningar på landsbygden. Vi stärker företagandet. Vi ser till att bygga ut bredband i större utsträckning än tidigare, vilket vi nyss hörde här. Vi ger goda förutsättningar för kommuner med tuffa utmaningar genom att förändra kostnadsutjämningen.

Landsbygden är viktig och får nu bra tillskott och bra stöd från en regering som prioriterar landsbygdspolitiken.

Anf. 71 MATS NORDBERG (SD):

Fru talman! Jo, det sker positiva saker. Men Sverigedemokraterna är oroliga. Det finns en politik som ökar mängden skyddad skog. Nu är det här skogspolitik; jag ska alltså inte dra det för långt. Men skogsbrukarna lämnar ofta in sina avverkningsansökningar men får inte tillstånd. Det finns alltså också trender som går åt motsatt håll.

Frågan nu gäller den här vägavgiften. Jag vill verkligen skicka med budskapet att den måste bort.

Anf. 72 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Det är viktigt att göra bådadera. Självklart ska vi se till att främja företagandet på landsbygden. Jag tittar som sagt nu på avgifterna. Samtidigt gäller det att vara tydlig i skogspolitiken med det skydd vi ska

ha för biotoper och se till att det är ett hållbart skogsbruk. Här är Sverige världsledande. Men vi kan göra mer, för det är viktigt att vi skyddar de biotoper som behöver skyddas i Sverige. Där har vi en framgångsrik skogspolitik, och den fortsätter vi att utveckla. Det är ett hållbart skogsbruk vi talar om i Sverige, och det ska vi vara stolta över.

Prot. 2019/20:59
16 januari

Frågestund

Kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Anf. 73 MARCUS JONSSON (KD):

Fru talman! Min fråga går till miljö- och klimatministern.

Av Sveriges kommuner är det 83 procent som anger att de har bostadsbrist. Det är ett nationellt problem. Jag vill nämna en annan lika allvarlig fråga. När Sveriges Kommuner och Regioner i höstas frågade ekonomicheferna i samtliga Sveriges 290 kommuner hur det ekonomiska läget såg ut svarade fyra av fem att det såg sämre ut inför 2020 – det vill säga innevarande år – än vad det gjorde i fjol.

I ljuset av detta undrar jag: Hur ser regeringen på kommunernas bostadsförsörjningsansvar?

Anf. 74 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jag tackar Marcus Jonsson för frågan. Kommunernas ekonomiska läge är förstås någonting som regeringen tittar på väldigt noga. Vi känner stor oro för vissa av kommunerna, som tydligt signalerar att det finns brister. Här får regeringen återkomma vad gäller det finansiella stödet.

Vi har sedan regeringen tillträdde infört ett investeringsstöd för byggnation av bland annat billiga hyresrätter. Det har lett till att vi har fått en ökning av till exempel bostäder för studenter och för dem som inte har råd att gå in och investera med egen kassa i bostadsrätter eller köpa villor. Vi har ett behov av hyresrätter. Det här är ett stöd som vi är glada att kunna återinföra. Det togs bort i och med den förra budgeten, men det är tillbaka, och det är också ett stöd för kommunerna.

Anf. 75 MARCUS JONSSON (KD):

Fru talman! Det kan se olika ut inom ett län. Sundbyberg, där jag själv bor, är med sina nio kvadratkilometer Sveriges minsta kommun. Där bygger man mycket. I andra kommuner inom Stockholms län bygger man mindre. Men enligt lag ska länsstyrelsen verka för samordning mellan kommuner i fråga om bostadsförsörjningen. Jag undrar om regeringen har någon uppföljning av hur länsstyrelserna jobbar med frågan att få till samordning inom ett län.

Anf. 76 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Bostadsförsörjningen är en viktig fråga. Vi konstaterar med glädje att det har skett en enormt positiv utveckling vad gäller nybyggnation av bostäder sedan regeringen tillträdde 2014. Givetvis finns det också behov av koordinering och synergieffekter mellan olika kommuner i samma län. Bostadsministern följer den frågan noga.

Åtgärder mot bilmålvakter

Anf. 77 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till Tomas Eneroth.

Organiserade kriminella anlitar ofta så kallade bilmålvakter för att kunna felparkera och slippa betala skatter och avgifter. Målvakterna har som regel inga tillgångar, så man kan inte göra utmätning för skulderna hos dem.

Regeringen har gjort mycket på det här området, liksom kommunerna. I Malmö, som jag kommer från, har man med hjälp av lagskräpningar och ett aktivt kommunalt arbete sett till att vi helt enkelt kan beslagta bilarna och därmed få bort bilmålvakterna.

Hur jobbar regeringen vidare med frågan? Detta har varit väldigt framgångsrikt, men vi kan göra ännu mer. Vilket är nästa steg i kampen mot den här brottsligheten?

Anf. 78 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag tackar Hillevi Larsson för frågan. Det görs ett gediget arbete från regeringen för att se till att stoppa den utveckling vi har sett, där man har använt bilmålvakter som ett led i en illegal ekonomisk brottslighet. Tidigare har vi utrett och skärpt möjligheterna att beslagta bilar och gett extrapengar till kommunerna för att ge dem resurser att forsla bort bilarna. I går kunde finansministern presentera en omstart av samordningsnumren, som till viss del har använts i just den här typen av brottslighet. Jag har också tillsatt en ytterligare utredning gällande bilmålvakter. Det handlar om att begränsa antalet bilar eller fordon man får äga. Det är ett sätt att se till att man inte kan ha hundratals bilar registrerade på sig. Det här är tydliga insatser vi gör för att begränsa den typen av brottslighet.

Anf. 79 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Detta är någonting som verkligen ger hopp. Vi kan se att utvecklingen har vänt på bara några få år, mycket på grund av de politiska åtgärder som har vidtagits. I Malmö har betalningsviljan gått från 66 procent 2015 till 87 procent 2019, och den kan gå upp ännu mer om vi fortsätter den här kampen. Det är bara att önska lycka till. Vi hoppas på nya förslag och beslut här i riksdagen för att få bort bilmålvakterna.

Anf. 80 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Ja, det har varit ett framgångsrikt arbete. Samtidigt vet vi att brottslighet tenderar att använda sig av nya tekniska möjligheter. Det gäller att ständigt ligga steget före. Därför tillsattes utredningen om att begränsa ägandet. Det finns också andra insatser vi kan göra. Mycket handlar om samverkan mellan polisen, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. Det här arbetet kommer att fortgå framöver. Det kan jag garantera.

Anf. 81 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till kultur- och demokratiministern.

Det finns mycket kvar att göra för att uppfylla de kulturpolitiska målen avseende tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsvariationer. Inte sällan finns det tekniska lösningar, men ofta är problemet vem som ska bära kostnaden.

Låt mig ta ett exempel: syntolkning av film. För några år sedan gjordes ett antal appar för syntolkning. Det var Svenska Filminstitutet som betalade för framtagandet av apparna i ett projekt. Men efter projektet har man slutat betala, och därmed uppstår problemet med att hålla apparna tekniskt uppdaterade. Det innebär en kostnad. Det hjälpmedlet fungerar inte längre.

Jag utgår från att ministern anser att tillgänglig kultur är av största vikt för delaktighet, men vem äger frågan? Vem ska betala för till exempel syntolkning?

Frågestund

Anf. 82 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Jag tackar Lotta Finstorp för en viktig fråga. Tillgänglighet till kultur är ju så mycket. Det handlar om att alla ska ha tillgång till kultur var man än bor i landet. Men det handlar naturligtvis också om vilka förutsättningar man har. Ibland handlar det om fysisk tillgång, om att man ska kunna ta sig in fysiskt i en kulturlokal. Men det handlar såklart också om att även till exempel synskadade ska kunna uppleva kultur på ett bra sätt. Som Lotta Finstorp säger har vi övergripande målsättningar för detta, antagna här i riksdagen.

Finansieringen av den här typen av insatser ligger på väldigt många olika aktörer. Ibland ligger det på kommunerna att göra investeringar. Ibland ligger det på kulturinstitutionerna själva att jobba med den här frågan aktivt.

Jag känner inte närmare till den särskilda fråga om Filminstitutet som Lotta Finstorp nämner. Generellt brukar vi inte från politikens sida gå in och detaljstyra den typen av satsningar. Men självklart förväntar jag mig att våra olika aktörer som jobbar med att uppfylla de kulturpolitiska målen också verkar aktivt för tillgänglighet.

Anf. 83 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Jag tackar kultur- och demokratiministern för svaret.

Projektet hade ett väldigt gott syfte. Men som alla projekt tog det slut. Sedan måste det finnas något som tar vid.

Många av lösningarna utgår från att målgrupper är homogena. Men om till exempel en viss teaterpjäs, musikal eller konsert syntolkas blir det möjligen bara vid ett tillfälle, och då kanske inte den enskilde kan. Individuella lösningar efterfrågas. Skulle det vara möjligt?

Anf. 84 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Vi vet att det behövs individuella lösningar. Det behövs en mångfald av insatser. Man kan aldrig begränsa frågan om tillgänglighet till att det skulle finnas en enda åtgärd som funkar för alla typer av funktionsnedsättningar som finns. Jag tror att vi kan hantera en hel del genom att

säkerställa att man tillvaratar den kunskap som inhämtats av olika projekt, oavsett var de sker, och ser till att försöka sprida den så mycket som möjligt. Vi får titta vidare på frågan.

Ökade kostnader för bilister

Anf. 85 ERIC PALMQVIST (SD):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Isabella Lövin och rör de ökande kostnaderna för landets bilister.

Att den regering i vilken Lövin ingår har som mål att beskatta bilism kan knappast motsägas. Skatten på drivmedel höjs varje år, och fordons-skatten höjs för många biltyper samtidigt som kraftiga försämringar av reseavdraget diskuteras. Som om inte detta vore nog höjer man även trängselskatten och planerar för att införa den på fler platser.

Det har nu gått så långt att när regeringen inte höjer skatten så mycket som planerat väljer man att kalla det för en skattesänkning. En löntagare som redan har betalat skatt på sin inkomst betalar fordonsskatt, skatt på drivmedel, moms på skatt på drivmedel och dessutom trängselskatt. För dem som är beroende av bilen i sin vardag håller detta på att få orimliga konsekvenser.

Min fråga är: När har taket nåtts och det är nog, och planerar regeringen fler pålagor för landets bilister?

Anf. 86 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Eric Palmqvist, för frågan!

Vi har en stor utmaning framför oss med att göra en omställning från det som drivs med kol, olja och gas, som orsakar klimatförändringar, till att vi ska få ett klimatneutralt samhälle. Där är skatt ett styrmedel som vi kan använda. Men vi använder också väldigt mycket morot i form av bidrag till den som köper en nollutsläppande bil och bidrag till den som vill installera en laddpunkt vid sin bostad.

Vi vill se till att vi har ett färdmedelsnaturligt reseavdrag. Vi vill också se till att vi gynnar dem som inte har ett alternativ till bilen, det vill säga de som lever på landsbygden, medan de som lever i storstäderna och har god tillgång till kollektivtrafik inte behöver ha stöd i form av resebidrag.

Anf. 87 ERIC PALMQVIST (SD):

Fru talman! Jag känner en ensamstående kvinna här utanför Stockholm. Om hon ska hinna med lämning av barn på dagis och sedan vara på jobbet klockan halv nio måste hon börja sin dag klockan fem på morgonen om hon inte har råd att använda bilen längre.

Anser statsrådet att det är rimligt att arbetare ska välja mellan att antingen flytta eller säga upp sig för att ha tid att umgås med sina barn? Det är konsekvensen av den politik som regeringen för.

Anf. 88 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Vi måste se till att alla har möjlighet att ha ett livspussel som går ihop. Där finns det många delar. Det handlar om arbetstid, kollektivtrafik, flexibilitet och möjlighet att vara ledig när barnen inte har skola eller barnomsorg. Det är en politik som regeringen driver för att göra det

möjligt för människor att tillbringa så mycket tid som möjligt med sina barn men också leva på ett miljövänligt och klimatsmart sätt. Där behöver vi alla bidra.

Prot. 2019/20:59
16 januari

Frågestund

Etableringsstopp för konfessionella friskolor

Anf. 89 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Jag har också en fråga till vice statsminister Isabella Lövin.

Förra veckan överlämnades utredningen om etableringsstopp för konfessionella friskolor, Utredningen pekar på starka juridiska betänkligheter i förhållande till internationella konventioner som Sverige ställt sig bakom.

Artikel 2 i tilläggsprotokollet till Europakonventionen lyder: ”Ingen må förvägras rätten till undervisning. Vid utövandet av den verksamhet staten kan påta sig i fråga om uppfostran och undervisning skall staten respektera föräldrarnas rätt att tillförsäkra sina barn en uppfostran och undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse.”

Av utbildningsminister Anna Ekström att döma är regeringen fast besluten att trotsa de juridiska betänkligheterna och införa etableringsstopp. Min fråga är om regeringen avser att införa stoppet i form av lag eller förordning.

Anf. 90 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Gudrun Brunegård, för frågan!

Regeringen har tagit initiativ till att skärpa regelverket för fristående skolor med konfessionell inriktning. Det pågår en utredning med uppdrag att se över och vid behov skärpa regelverket. Det har vi sett som nödvändigt.

Tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna vill regeringen se ett etableringsstopp för fristående skolor med konfessionell inriktning. Regeringen har därför gett en utredning i uppdrag att lämna förslag som krävs för att ett stopp för nya religiösa friskolor ska kunna införas. Utredningens förslag ska presenteras i december i år.

Redan under förra mandatperioden tittade en utredning på möjligheten att utifrån Europakonventionen och andra internationella åtaganden förbjuda konfessionella friskolor. Vi inväntar helt enkelt den utredning som är tillsatt.

Satsningar på järnvägen

Anf. 91 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Sundsvall, Göteborg och Malmö är en halvtimme längre bort från Stockholm än på 90-talet, i varje fall om man ska åka tåg. Om man ska åka bil eller flyga är det inte samma sak.

Fru talman! Vi har haft mer än 1 miljon tåg i fjol rullande på våra järnvägar. Det behövs fler spår. Nu nämnde jag bara tågen upp till Sundsvall. Det är halva landet geografiskt. Då talar jag inte längre om den andra halvan.

Vi behöver fler tåg. Vi behöver fler möjligheter att åka tåg. Det behöver vi både för personer och för godset. Därför vill jag fråga infrastrukturministern: Vad gör regeringen? Hela riksdagen kan nu få höra det och lyssna noga.

Anf. 92 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Jasenko Omanovic!

Det stämmer. Jag åkte med det miljonte tåget. Förra året gick det över 1 miljon tåg. Det är nytt rekord. Det har aldrig gått så många tåg på svensk järnväg. Intresset ökar, och fler vill resa klimatsmart. Fler vill minska sitt klimatavtryck, och fler företag vill skicka mer gods med tåg.

Därför gör vi nu den största järnvägssatsningen i modern tid. Vi renoverar, och vi reparerar. Vi bygger ny järnväg, vare sig det är Norrbotten-banan eller Sydostlänken. Det är viktigt. Sverige behöver mer tågkapacitet om vi ska kunna klara klimatkraven och kunna se till att ha en hållbar utveckling för transportsystemen.

Det knyter ihop landet på ett bra sätt. Man kan resa ända upp till inte bara Västernorrland utan andra vackra delar av landet. Samtidigt ser man till att man minskar sitt klimatavtryck. Därför fullföljer vi inte bara den största järnvägssatsningen i modern tid. Vi vill också bygga nya stambanor för att ordentligt öka kapaciteten för ett Sverige som växer. Vi är nu över 10 miljoner människor i det här landet.

Produktionsincitament för filmindustrin

Anf. 93 ANNICKA ENGBLOM (M):

Fru talman! Under min joggningstur i morse hittade jag fantastiska inspelningsplatser på den ganska begränsade ytan. Samlat finns här historiska scener, havsmiljöer och öppna landskap samtidigt som det finns murriga och spännande krypin. Ungefär så beskrev regissören, manusförfattaren och skådespelaren Hannes Holm min hemstad Karlskrona när vi träffades i augusti i samband med Carl International Film Festival.

Det gäller inte bara Karlskrona, utan även övriga Sverige erbjuder fantastiska och unika scenerier för filminspelningar. Samtidigt förläggs allt fler filminspelningar utomlands. Orsaken stavas produktionsincitament.

Filmbranschen hade förväntat sig skattelättnader eller skatterabatt i höstens budget. Man räknar i år med ett bortfall på 1 ½ miljard. Vad gör kulturministern?

Anf. 94 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Tack, Annicka, för frågan!

Svensk filmindustri är av extremt hög klass. Det märker vi inte minst på filmfestivaler där skådespelare, filmskapare och producenter belönas för vår filmproduktion.

Det är väldigt angeläget att vi även fortsättningsvis ser till att Sverige har konkurrenskraftiga villkor och att det även fortsatt bedrivs filminspelningar i Sverige. Det är viktigt både för vår filmindustri och vår kreativa näring och för tillförseln av kompetens inom filmområdet.

Regeringen gav förra mandatperioden Tillväxtverket ett uppdrag att analysera om produktionsrabatter eller någon annan typ av incitament

Avskaffande av samordningsnummer

Frågestund

Anf. 95 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Jag har en fråga till miljöminister Isabella Lövin.

Moderaterna har i dag i skatteutskottet lagt fram ett förslag för ny hantering av samordningsnummer, där vi bland annat kräver personlig inställelse och att man ska fotograferas och lämna fingeravtryck. Vi kräver också att de befintliga samordningsnumren ska avvecklas inom ett år.

Syftet med samordningsnumren har varit att hjälpa nyanlända att lättare komma ut i arbete. Tyvärr har numren använts i kriminella syften och i bedrägliga syften för att ta ut bidrag ur våra försäkringssystem – i stor omfattning.

Mina frågor till Isabella Lövin är därför: Varför vill regeringen inte biträda vårt förslag om att samtliga 1 miljon samordningsnummer ska upphöra inom ett år? Anser statsrådet att hanteringen i dag är rättssäker?

Anf. 96 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Kjell Jansson, för frågan! Regeringen välkomnar att frågan om samordningsnummer har fått uppmärksamhet. Som finansministern meddelade kommer vi nu att se över och göra en nystart för samordningsnumren.

Det är också viktigt att påpeka att samordningsnumren inte ger arbetstillstånd. De ger inte heller rätt till vård, de berättigar inte till svensk socialförsäkring, de räcker inte för att öppna bankkonton och de ger inte rätt att resa in i Sverige eller att vistas här. Samordningsnummer är en identitetsbeteckning och ingenting annat.

Sedan finns det förstås utrymme att förbättra detta, bland annat så att numren ska upphöra efter fem år. Det finns också utrymme för en rad andra förbättringar som gör att numren inte finns för evigt och att man har bättre kontroll på adresserna för dem som har samordningsnummer.

Effekterna av miljöskatterna

Anf. 97 HELENA BOUVENG (M):

Fru talman! Sverige har EU:s lägsta tillväxt. Vi har hög arbetslöshet. Det är fortfarande ett grundläggande problem att det inte lönar sig tillräckligt att gå och jobba.

Samtidigt upplever människor att man inte får valuta för sina skattepengar – detta oavsett om det gäller sjukvården, äldreomsorgen, brottsbekämpningen eller skolan. Detta gäller också i allra högsta grad den förda klimatpolitiken.

För några dagar sedan tilldelades den rödgröna regeringens klimatpolitik utmärkelsen årets värsta slöseri 2019. Anslagen till klimatpolitiken har mer än fördubblats under de senaste åren samtidigt som utsläppen i princip har slutat att minska.

Därför undrar jag, statsrådet Isabella Lövin: Vad får svenska skattebetalare egentligen för sina gröna skattepengar?

Anf. 98 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Helena Bouveng, för frågan!

Vi har miljoner ungdomar världen över som demonstrerar för sin rätt till en framtid. Vi har inte rätt att förstöra den här planeten för våra ungdomar.

Det är inte sant att utsläppen inte minskar. Sveriges klimatpolitik har blivit utsedd till världens bästa tre år i rad. Vi behöver investeringar för att ställa om, både på skattesidan och vad gäller att gynna näringslivets investeringar i grön teknik.

Men vad Moderaterna gör är att satsa 7 miljarder på att sänka bensinskatten mitt i brinnande klimatkris. Det är inte riktigt hälften, men ungefär hälften, av hela miljö- och klimatbudgeten. Det satsar ni på att göra det billigare att släppa ut. Det är inte effektiv klimatpolitik.

Dessutom noterar jag att Moderaterna står bakom stora vägbyggen, till exempel Förbifart Stockholm, som är kraftigt fördyrat.

Skattemedel till gangsterrap

Anf. 99 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Gangsterrap är en musikstil som romantiserar brott, förhårligar våld och sprider en vidrig kvinnosyn.

Dess utövare är kriminella även i det verkliga livet. Nyligen häktades en av dem för mord. Det är illavarslande när gangsterrappare blir förebilder för barn som växer upp i förorterna – inte för att de är duktiga artister utan för att de är framgångsrika kriminella. Samtidigt får genren stöd från det offentliga.

Därför vill jag fråga kultur- och demokratiminister Amanda Lind: Vad tänker ministern göra för att våra skattepengar inte ska gå till att understödja spridningen av våldsförhårligande och kvinnofientlig propaganda?

Anf. 100 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! För mig som kultur- och demokratiminister är principen om konstnärlig frihet, armlängds avstånd till kulturen och yttrandefrihet helt fundamentala.

Vi har lagstiftning som reglerar vad man får säga. Om man går över en sådan gräns när det gäller till exempel hets mot folkgrupp handlar det om en polisanmälan och att brottet i så fall utreds.

Men jag ämnar på inga sätt vare sig gå in och styra vilken typ av genre inom musiken som ska tilldelas offentliga medel eller försöka styra det kulturella innehållet.

Skärpta miljökrav och flytt av företag

Anf. 101 SOFIA WESTERGREN (M):

Fru talman! Regeringens mål är att Sverige ska ligga längst fram när det gäller klimatmålen. Globala problem behöver ha ett globalt fokus, och det saknas i svensk miljöpolitik.

Regeringen har redan under den förra mandatperioden ägnat sig åt skattehöjningar i miljöns namn. Det är höjningar som har hämmat jobb, tillväxt och sammanhållning.

I närheten av min valkrets i Bohuslän ligger Preemraff. De vill utveckla sin produktion av drivmedel till att inkludera en större del från skogen. Om man ser på frågan i ett globalt perspektiv är detta en bra miljönytta, och det skapar fler arbetstillfällen lokalt.

Fru talman! Det är företagen som skapar jobb och tillväxt. Min fråga till miljöministern är om hon ser att det kan finnas ett samband mellan ökade miljökrav och företagsflytt till andra länder.

Anf. 102 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Sofia Westergren, för frågan!

Först och främst är det så att hela världen har skrivit under Parisavtalet. Alla ska ned till noll ungefär i mitten av detta århundrade. EU har just nu gått in för att skärpa sina mål. Om man ska flytta någonstans är alltså frågan vart man ska flytta; man kan möjligtvis flytta till de länder som tänker lämna Parisavtalet.

Håller jag med om att miljökraven leder till företagsflytt? Jag skulle säga att det är tvärtom. Detta leder till att Sverige drar till sig företag. Just nu håller Europas största vindkraftspark på att etableras i Piteå. Europas största batterifabrik håller på att byggas i Skellefteå. En världsunik stålproduktion som är fossilfri är just nu på gång i Luleå.

Detta är helt och hållet satsningar som Sverige har dragit till sig på grund av vår klimatlag och på grund av att vi har världens mest ambitiösa klimatpolitik just nu. Och andra följer efter.

Ett globalt klimatperspektiv

Anf. 103 LARS JILMSTAD (M):

Fru talman! För någon dag sedan publicerades SNS Konjunkturrådsrapport 2020: *Svensk politik för globalt klimat*.

Bakom denna rapport står nio högt kvalificerade forskare med inriktning på viktiga miljö- och ekonomifrågor. De har velat kartlägga vilken politik som är mest effektiv för att få ned utsläppen globalt. Åtta av nio forskare anser att Sverige borde lägga pengar utomlands i högre grad än nu eftersom man där får mer utsläppsminskning per krona. Undantaget är förra språkröret och ministern Åsa Romson, som anser att Sverige ska gå före trots kostnader.

Åtgärder mot temperaturhöjningen brådskar och måste förstås sättas in där de ges störst effekt. Ett globalt perspektiv borde vara självklart men tycks inte vara det för Åsa Romson.

Jag vill därför fråga statsrådet om hon delar den ståndpunkt som Åsa Romson ger uttryck för.

Anf. 104 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Sverige bedriver en global klimatpolitik i allra högsta grad. Vi är en av världens absolut största givare av klimatbistånd. Vi är oerhört aktiva inom både FN och EU för att driva på för en aktiv klimatpolitik och för att göra det dyrare att släppa ut.

The Swedish Proposal, som lyfts fram i rapporten som ledamoten nämner, är ett resultat av att Sveriges regering och jag själv var oerhört aktiva

i att se till att få upp priserna på EU:s utsläppshandel. Det har lett till en minskning av kolinvesteringar i Europa på över 20 procent förra året.

Det är så här – vi har en ledarskapsroll, och andra följer efter. Vi ser nu att Finland, Danmark och Österrike har antagit mer ambitiösa klimatmål än vi. Det är så vi bedriver effektiv klimatpolitik. Vi har möjlighet och även ett moraliskt ansvar att göra detta.

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2019/20:240 om vapenstölden från Regeringskansliet

Anf. 105 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Mikael Oscarsson har frågat statsministern på vilket sätt han avser att agera för att ändra rutinerna för tjänstevapen och vapenhantering för att förhindra fler stölden från Regeringskansliet. Interpellationen har överlämnats till mig.

Säkerhetsarbetet i Regeringskansliet innehåller flera delar som tillsammans bidrar till att skapa en hög skyddsnivå. Bevakningstjänster är en del av det arbetet. Regeringskansliet har för detta ändamål efter en offentlig upphandling anlitat ett företag för att tillhandahålla bevakningstjänster.

Vapen ska inte kunna försvinna från Regeringskansliets lokaler. Att vapen har försvunnit från bevakningsföretaget är självklart mycket allvarligt, och det inträffade utreds nu av polisen. Regeringskansliet har också haft dialog med bevakningsföretaget, och olika åtgärder har vidtagits. Eftersom säkerhetsarbetet i Regeringskansliet omfattas av sekretess kan jag inte gå in på några närmare detaljer om vilka dessa åtgärder är.

Anf. 106 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Sverige hade under 2019 över 300 skjutningar. Människors oro över den allvarliga organiserade brottsligheten ökar.

Nu har det rapporterats att det vid tre olika tillfällen förekommit stölden av handeldvapen, pistoler, från Regeringskansliet – först i april och sedan i början av oktober och i mitten av oktober. Det handlar om sju kraftfulla handeldvapen – en fråga är om statsrådet vet om det är exakt sju eller om det är fler pistoler som har försvunnit – samt hundratals patroner och även magasin.

Det som har framkommit är att det gjordes en anmälan i april men att utredningen lades ned. Det skulle vara intressant att få veta om det stämmer.

Det har också sagts att det fanns en kamera vid vapenskåpet men att det inte spelades in någonting. Det är också en fråga som är rimlig att ställa – om statsrådet vet något om den saken, hur det kommer sig.

En annan fråga som jag tycker är rimlig att ställa är varför regeringen och Regeringskansliet har avhållit sig möjligheten att besluta om enskilda skyddsvakter är lämpliga för uppdrag i Regeringskansliet. Jag läste en intervju i DN med Regeringskansliets säkerhetschef Fredrik Agemark, som

uppgger att Regeringskansliet inte gjort någon egen säkerhetsprövning av skyddsvakterna.

Den prövning som länsstyrelsen gör är inte alls lika djupgående som en säkerhetsprövning enligt säkerhetsskyddslagen. Ett beslut från länsstyrelsen gäller dessutom en viss tid, upp till fem år. En säkerhetsprövning enligt säkerhetsskyddslagen ska uppdateras löpande, vilket gör att nya brister kan upptäckas snabbare och säkerhetsklassningen kan dras in.

Jag undrar om Regeringskansliet har vidtagit åtgärder för att få bättre kontroll över vilka som är vakter och vilka som har tillgång till dessa vapen.

Den här typen av pistoler är ju väldigt kraftfull. Det är exakt samma typ som Försvarsmakten nu köper in som tjänstevapen. I en intervju i senaste Dagens Juridik säger polisens utredare Carola Pettersson att ”förr eller senare kommer de här vapnen användas av kriminella”, till exempel vid en dödsskjutning, och ”det vore fruktansvärt”. I artikeln står det också att ”vapenskåpet inte hade inventerats på flera månader när det uppdagades att vapen saknades”. Även kring det finns det frågetecken.

Jag tror att svenska folket har en rad frågor om detta. Regeringskansliet ska ju vara den säkraste platsen, tänker man sig. Ändå har det stulits sju pistoler därifrån – inte vid ett, inte vid två utan vid tre tillfällen.

Kan statsrådet ge svar på frågorna som jag nu har ställt?

Anf. 107 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag börjar med att konstatera att vi ser det inträffade som väldigt allvarligt. Därför har Regeringskansliet fört en dialog med leverantören och ställt krav, och olika åtgärder har vidtagits. Det ska inte försvinna vapen från Regeringskansliet.

Vilka säkerhetsåtgärder Regeringskansliet har vidtagit med anledning av det inträffade kan jag inte och ska jag inte gå in på. Det som kan sägas är att Regeringskansliet tar säkerhetsarbetet på största allvar och att Regeringskansliets säkerhetsarbete bygger på flera olika åtgärder för att både minska sårbarhet och skapa en ändamålsenlig skyddsnivå.

Regeringskansliets säkerhetschef ansvarar för säkerheten i Regeringskansliet. Bevakningsföretaget ansvarar för sin personal och sin utrustning, det vill säga även vapen. Lagstiftningen är tydlig – enligt vapenlagen ska den som innehar skjutvapen ta hand om vapnen och hålla dem under sådan uppsikt att det inte finns risk att någon obehörig kommer åt dem, och när ett vapen inte används ansvarar innehavaren för att vapnet förvaras på ett säkert sätt. När ett bevakningsföretag innehar vapen är det företaget som ansvarar för att vapnen förvaras säkert. Det är tydligt.

En annan fråga är att bevakningsföretaget, som är ansvarigt för sin personal och sin utrustning, också har ett säkerhetskyddsavtal som reglerar hur företaget ska arbeta med säkerhetsskydd. Enligt det avtalet är det leverantörens ansvar att genomföra säkerhetsprövningen av sina anställda. Det är alltså tydligt reglerat vem som bär ansvaret för detta arbete.

Jag fick flera frågor som jag väljer att inte svara på. Det kan man ha olika funderingar om. Interpellationsdebatter brukar ju syfta till att man ska få svar på sina frågor. Men i det här fallet är det detaljerade frågor och en del påståenden i medierna som jag inte vill vare sig bekräfta eller dementera eftersom det vi diskuterar nu är bland det mest skyddsvärda. Det är statsledningen för Sverige som ska säkras. Information som rör skyddet

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

kring den centrala statsledningen och säkerhetsarbetet i Regeringskansliet är därför mycket skyddsvärd. Den informationen kan också främmande makt vara intresserad av att få reda på.

En del av dessa frågor och uppgifter berörs av försvarssekretess, och annat berörs av affärssekretess. I nuläget berörs en del också av förundersökningssekretess, så att röja en del av dessa uppgifter skulle kunna vara ett brott mot tystnadsplikten. Jag tror att interpellanten är medveten om att vi inte ska gå för djupt in i detaljerna kring detta i detta läge, när utredningsarbete pågår. Men jag vill upprepa att Regeringskansliet har fört en dialog och ställt krav, och det har vidtagits åtgärder från företagets sida som har ökat säkerheten och skyddet.

Rent generellt kan man säga att de senaste åren har Regeringskansliet gjort omfattande investeringar i säkerhetsskydd på olika sätt. Det arbetet fortgår, och det är en fråga som har hög prioritet med tanke på de omvärldshändelser som har inträffat. Regeringskansliet bedömer hela tiden hur säkerheten måste omhändertas, och omvärldsläge och hotbild påverkar de bedömningar som görs.

Hur det framtida arbetet ska regleras är inget som lämpar sig för en offentlig debatt i Sveriges riksdags kammare.

Anf. 108 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Statsrådet säger att detta inte ska kunna ske, men det har skett. Det har varit stölder på tre olika adresser hos Regeringskansliet.

Det här sker i ett läge där vi har väldigt problem med skjutningar. Vi är det land som har flest skjutningar per capita i Europa. Det gäller inte minst i den stad jag kommer ifrån, Uppsala.

När det nu finns en säkerhetsskyddslagstiftning som ger Regeringskansliet möjlighet att göra en säkerhetsprovning enligt säkerhetsskyddslagen framstår det som märkligt att man inte använder denna möjlighet. Den provning länsstyrelsen gör är ju någonting som gör en godkänd upp till fem år. En säkerhetsprovning enligt säkerhetsskyddslagen kan uppdateras, som jag var inne på, löpande.

Jag har uppfattat att regeringen har uppmanat andra myndigheter att ta detta på större allvar. Då tror jag att väldigt många människor undrar varför regeringen så här långt har frånhänt sig denna möjlighet att ha större kontroll på vilka som är vakter på Regeringskansliet. Uppföljningsansvaret ligger ju ändå på Regeringskansliet – olika experter har uttalat sig om detta – och i andra hand på Säpo.

Regeringen har även jobbat intensivt för att minska antalet vapen. Vi har också hört att om man som jägare eller sportskytt tappar ett magasin kan man tappa licensen. Det är en väldigt tuff lagstiftning. Är man inte då så inriktad på att sila mygg att man missar elefanterna? Borde man inte lägga större vikt vid att sopa framför egen dörr och se till att använda de möjligheter som enligt lagstiftningen finns att ha en bättre kontroll på vilka som jobbar som vakter?

Den här pistolmodellen, Glock med nio millimeters kula, är väldigt kraftfull – lika kraftfull, har jag fått berättat för mig, som vid det tragiska som hände när statsminister Olof Palme blev mördad. Då var det en Magnum 357, men det är ungefär samma kraftfulla vapen som nu har blivit stulna, sju stycken, tillsammans med flera hundra patroner.

Jag tycker att man kan förstå den polis som nu har uttalat sig och sagt att dessa vapen förr eller senare kommer att användas av kriminella, och det känns fruktansvärt. Det är nog väldigt många som känner likadant och som undrar om man framöver kommer att använda denna lagstiftning för att ha bättre koll på vilka som är vakter och har tillgång till dessa vapen, detta för att minimera risken för framtida stölder av regeringens vapen.

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 109 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Den nya, skärpta säkerhetsskyddslagen i Sverige omfattar offentliga myndigheter, men den omfattar också privata företag i de sammanhang där det är viktigt för Sveriges säkerhet. Det är alltså verkligen en ambitionshöjning. Det är en modernisering av lagstiftningen. Det är mycket tydligare vem som ska omfattas och hur man systematiskt ska gå till väga med detta.

I det här fallet är det leverantörens ansvar att genomföra säkerhetsprövningar av sina anställda. En del av denna säkerhetsprövning kan också innebära registerkontroll, och den genomförs av Säkerhetspolisen. Det finns alltså tydligt reglerat hur man ska arbeta med säkerhetsskydd.

Detta är bara en liten del i arbetet med att förhindra att någon bryter sig in och stjälar i Regeringskansliet, men det finns en tydlig ansvarsfördelning. Här är det bevakningsföretaget som enligt vapenlagen måste ha koll på de vapen man har. Dess anställda måste också kontrolleras för att göra arbetet på ett korrekt sätt.

Jag kan verkligen understryka att jag känner samma engagemang i den här frågan som Mikael Oscarsson. Att det är bra säkerhet i Regeringskansliet är ett intresse som jag tror att hela riksdagen delar. Det är Regeringskansliets säkerhetsavdelning som ansvarar för detta. De har ställt tuffa krav, och det har vidtagits åtgärder.

Nu sker det en förundersökning. Det sker också ett kontinuerligt arbete med rutiner och med hur saker och ting kommer att skötas i framtiden. Jag vill dock inte gå in på det, eftersom det kan hjälpa dem som skulle vilja skada oss på något sätt att veta hur säkerhetsarbetet går till. Detta är ingenting vi tar lätt på. Det är också ett konsekvent arbete.

Nu dök det också upp en helt annan diskussion om den stora frågan om de sprängningar och skjutningar som förekommer i Sverige och det gängvåld som plågar vårt land. Där har vi genomfört många olika förändringar. En väldigt viktig fråga är straffskärpningen och det grova vapenbrott som egentligen innebär obligatorisk häktning. Om du blir påträffad med ett vapen åker du in och blir inlåst minst två år, ofta längre om det handlar om grova brott.

En annan sak är att vi efter att ha lyssnat på polisen går fram med en ny lagstiftning. I dag är nämligen vapenmagasin fullständigt oreglerade. Det kommer vi att diskutera lite senare här. Vi vill kunna ge fängelsestraff till gängkriminella som de facto springer omkring med vapenmagasin.

Här finns det en missuppfattning, till exempel att detta i större utsträckning skulle beröra jägare och sportskyttar. Du får ha hur många magasin du vill för ändamålet om du är jägare eller sportskytt. Om du jagar, om du övar eller om du tävlar kan du ha de magasin du behöver. Det är inte så att det är straffbart att tappa ett magasin som jägare. Det sprids en del felaktigheter, men det är en annan fråga.

Jag delar bilden att vi ska vara strama mot vapnen. Vi ska se till att tullen får nya både resurser och befogenheter att stoppa att de illegala vapnen kommer in, och vi ska se till att de gängkriminella får straff om de hanterar vapen. Det hoppas jag att vi i kreativ men också konstruktiv anda kan vara överens om i Sveriges riksdag.

Den här frågan är allvarlig och viktig. Det har vidtagits åtgärder från företagets sida, och det är ett kontinuerligt säkerhetsarbete som måste bli bättre. Så här ska det inte gå till i Regeringskansliet!

Anf. 110 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna om att interpellationen handlar om vapenstölderna i Regeringskansliet.

Anf. 111 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Det är någonting mycket allvarligt som har skett. Sju pistoler, kraftfulla handeldvapen av samma typ som Försvarsmakten nu köper in som tjänstevapen, har stulits tillsammans med hundratals patroner och magasin. Frågan är vad man vidtog för åtgärder när den första stölden skedde i april. Sedan har det varit två stölder till.

Jag fick inte riktigt svar på detta: Har man använt sig av den lagstiftning som gör att man kan se om enskilda skyddsvakter är lämpliga för sitt uppdrag? Säkerhetschefen säger att man inte har gjort det. Det finns alltså en prövning som länsstyrelsen gör, och den är inte lika djupgående som en säkerhetsprövning enligt säkerhetsskyddslagen. Den kan också ge möjlighet att verka i fem år, medan man om man använder annan lagstiftning kan hantera detta löpande så att man inte har några säkerhetsrisker.

Min fråga är alltså om Regeringskansliet nu använder den möjlighet som finns och inte frånhänder sig den, det vill säga använder den lagstiftning som gör att man kan ha bättre koll på vilka som jobbar som vakter och som har tillgång till dessa vapen.

Avslutningsvis: Det är väldigt viktigt att detta inte händer igen, att det inte stjäls ytterligare vapen och att man täpper till de luckor som bevisligen har funnits, så att detta aldrig kan hända igen.

Anf. 112 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Interpellanten och jag är fullständigt överens om att vi måste se till att detta inte kan hända igen. Det ansvaret ligger på Regeringskansliet.

Jag har vid flera tillfällen under debatten framhållit att man har haft en dialog, man har ställt krav och det har vidtagits åtgärder. Däremot är jag lite överraskad över att interpellanten fortsätter att ställa detaljerade frågor om processer och rutiner i ett läge där svaret på de frågorna kan omfattas av försvarssekretess, affärssekretess och i vissa delar förundersökningssekretess. Vi har inget intresse av att röja dessa uppgifter i en tv-sänd interpellationsdebatt eftersom detta ytterst är ett säkerhetsarbete som vi måste ta på väldigt stort allvar.

Vi har diskuterat en väldigt viktig fråga. Det har vidtagits åtgärder, och detta ska inte inträffa igen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 113 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Sten Bergheden har frågat mig vilka konsekvenser som jag anser att propositionen om vapenmagasin får för landets jägare och sport-skyttar. Han har även frågat mig vilka konsekvenser och ökade kostnader förslaget får för Polismyndigheten när det gäller att handlägga, tillstånds-pröva och kontrollera landets jägares och sportskyttars magasininnehav och ansökningar.

Regeringens förslag om reglering av vapenmagasin innebär att den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning fritt får inneha ett eller flera löstagbara magasin till vapnet. Det får de ha så länge magasinerna är avsedda för samma ändamål som vapentillståndet eller rätten att inneha vapnet. Förslaget berör därför i praktiken inte våra ansvarstaggande jägare och sportskyttar. De har givetvis tillstånd för sina skjutvapen och kommer även fortsättningsvis att kunna träna med sina vapen och använda de magasin som är avsedda för jakt och målskytte utan att behöva ansöka om tillstånd för magasinerna.

Förslaget kommer därför främst att beröra museer och enskilda samlare, som kommer att behöva söka tillstånd för att få inneha vapenmagasin. En ansökan kommer att behöva fyllas i och skickas in till Polismyndigheten. Eftersom det endast är ett begränsat antal magasin som kommer att kräva tillstånd har Polismyndigheten gjort bedömningen att den nya regleringen i princip inte kommer att innebära någon större arbetsbelastning för myndigheten.

Den något större administrativa börda som förslaget innebär för framför allt museer och enskilda samlare av vapenmagasin måste ställas mot det starka intresset av att begränsa tillgången till vapenmagasin i kriminella miljöer. Vi är i ett läge med en allvarlig gängbrottslighet, och vi måste göra allt vi kan för att stoppa skjutningarna. Polismyndigheten efterfrågar en reglering av vapenmagasin och anser att en sådan reglering på ett tydligt sätt skulle förbättra polisens möjligheter att stoppa illegalt användande av skjutvapen i Sverige. För regeringen är kampen mot gängskjutningar av högsta prioritet, och vi väljer att lyssna på polisen.

Anf. 114 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret, även om det fattas en hel del i det! Men vi kan kanske reda ut en del under den här debatten.

Regeringen fortsätter sitt arbete med att försvåra för landets lagliga jägare och sportskyttar. I stället för att jaga de grovt kriminella, stoppa införseln av olagliga vapen och stoppa de kriminella gängen lägger man nu fram nya förslag som försämrar för Sveriges lagliga jägare och sportskyttar.

Vi kan börja med gängkriminaliteten, som regeringen hänvisar till. Där har Moderaterna lagt fram en lång lista på åtgärder för att komma åt de grovt kriminella gängen. Detta har regeringen mer eller mindre struntat i. I stället vill man göra upp sin politik med Miljöpartiet. I stället för att fokusera på de verkliga problemen lägger regeringen energi och kraft på att jaga landets jägare och sportskyttar.

*Svar på
interpellationer*

Fru talman! Sveriges vapenägare, drygt 600 000 personer, har vi inga problem med. Tvärtom utför de viktiga uppgifter i samhället som att sköta om våra viltstammar, ägnar sig åt sin sport med mycket träning och har stora framgångar i skyttetävlingar runt om i Sverige och i världen.

Fru talman! Sveriges vapenägare har gått igenom en mycket omfattande utbildning. De måste avlägga godkända prov. Det prövas om de är lämpliga att ha vapen, och de har höga krav på förvaringen av sina vapen, även om Regeringskansliet i vissa delar har brustit i förvaringen av sina vapen. Dessutom kontrolleras det varje dygn om de ska få behålla sina vapen. Den som gör något fel riskerar att förlora sina vapen omgående. Sveriges jägare och sportskyttar är helt lagliga, annars hade de inte haft några vapen.

Sveriges jägare, sportskyttar och samlare ska inte jagas! De ska uppmuntras i sitt arbete och i sina verksamheter! De sköter våra viltstammar och tränar och vinner fina priser i världen, och de sköter om en del av vårt kulturarv.

Ändå tänker den här regeringen lägga fram nya förslag som drabbar Sveriges jägare, sportskyttar och samlare, och regeringen försöker skylla på gängkriminaliteten.

Detta gör man trots att det redan i dag är fullt möjligt för polisen att omhänderta vapenmagasin hos de kriminella. Polisen omhändertar, hör och häpna, redan ca 900 magasin per år. Det är alltså fullt möjligt med nuvarande lagstiftning att omhänderta magasin när det behövs.

Redan i dag får landets jägare och sportskyttar vänta alldeles för länge på grund av långa handläggningstider för att kunna byta eller köpa ett nytt vapen, jaktgevär eller sportskyttevapen. Trots detta tänker regeringen införa nya arbetsuppgifter för Sveriges polis, som om det inte vore nog med att jaga gängkriminaliteten! Regeringen har tänkt att Sveriges polis också ska börja kontrollera landets lagliga jägare och sportskyttar när det gäller magasin. Det är resurser som i stället kunde användas för att bekämpa den grova brottsligheten.

Fru talman! I stort sett alla remissinstanser dömer ut regeringens förslag om att reglera vapenmagasin. Lagrådet har granskat det och kommit med kritik mot förslaget. Ändå har Socialdemokraterna och Miljöpartiet valt att lägga fram ett förslag och en politik som inte har stöd i riksdagen och som kommer att röstas ned av en mycket bred majoritet.

Fru talman! I stället för att jaga landets lagliga vapenägare borde regeringen genomföra de förslag som riksdagen tagit beslut om. Det handlar om en översyn av vapenlagstiftningen i syfte att minska de långa handläggningstiderna, att avskaffa kravet på tillstånd för ljuddämpare och att ta bort de tidsbegränsade vapenlicenserna, för denna omprövning kostar både arbete och tid för polisen. Vidare handlar det om att utöka vapengarderoben och att se över vapenpassen.

Varför har man inte lyssnat på remissinstanserna?

Anf. 115 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag upprepar: Förslaget handlar om att komma åt de gängkriminella som saknar vapenlicens i dag. De vet exakt hur lagstiftningen fungerar. I dag är det fullt lagligt att äga och inneha hur många vapenmagasin som helst.

I kriminella miljöer vet man att man ganska säkert kan förvara vapenmagasinet skilt från ammunitionen och vapnet. Då har de ofta magasinen hemma. Kan polisen då inte koppla dem till någon brottslig användning har polisen i dag inte möjlighet att ta vapenmagasin i beslag. Det är ju fullständigt orimligt!

Detta har polisen påtalat i två skrivelser till regeringen. Ansvarig för Operation Rimfrost i Malmö, polischefen, har sagt att om man fick igenom denna lagstiftning skulle det underlätta arbetet med att komma åt de gängkriminella. Moderaterna underkänner polisens begäran. Detta är inte vår idé, utan det är polisen som har sagt att de skulle vilja göra så här för att också kunna sätta gängkriminella i fängelse om de har vapenmagasin.

Nu påstår Sten Bergheden – jag tror att han sa det fyra gånger under sitt inlägg – att detta drabbar hundratusentals laglydiga sportskyttar och jägare. På vilket sätt drabbar det dem?

Sportskyttar och jägare är i dag vana vid att använda sin ammunition – eller hur? På samma sätt reglerar vi vapenmagasin. Har man ett vapen har man rätt att ha ammunition till det – för att använda det, för att öva och för att tävla. På samma sätt är förslaget uppbyggt kring vapenmagasin.

Om vi har en reglering av detta kan vi sätta åt de kriminella. Annars kan vi inte göra det. Jag förstår fortfarande inte varför Moderaterna väljer att slå dövörat till och säga nej till polisens förslag, som redan till sommaren skulle kunna ha betydelse för polisens arbete mot gängkriminella och skjutningar i Sverige.

Jag avslutar med att ställa en fråga: På vilket sätt försvårar detta för jägare och sportskyttar när man får ha hur många magasin man vill på samma sätt som man har ammunition till sitt gevär?

Anf. 116 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Jag vill börja med frågorna, så att vi eventuellt kan få svar av ministern.

Varför har man inte lyssnat på remissinstanserna, som nästan enhälligt har sagt nej till förslaget? Varför har polisen bara siffror på omhändertagna magasin och ej på några återlämnade magasin? När kommer förslaget om att underlätta för landets jägare och sportskyttar enligt det beslut vi har tagit om ett tillkännagivande när det gäller vapenlagstiftningen?

Vilka kommer att drabbas? Ja, alla. Jag kommer att drabbas. Många jägare och sportskyttar har i dag magasin till vapen som de har haft tidigare. Det kommer att krävas att de söker licens för detta. De magasin som finns hos jägare, skyttar och samlare kommer kanske att innebära att det kommer in 100 000–200 000 ansökningar till polisen. Detta kommer ni att belasta svenskt polisväsen med. I dag har de inte ens tid att handlägga licenser för jägare och skyttar, men ni tänker vräka mängder av ansökningar över dem för att detta ska bli lagligt.

Med er lagstiftning blir mitt magasin till ett vapen som jag har sålt olagligt, och jag blir kriminell. Det är ett konkret exempel på hur er politik slår mot vanliga jägare och skyttar ute i landet.

Det ni gör för att reglera vapenmagasin kommer att innebära mer jobb för landets jägare, sportskyttar och samlare. Dessutom får polisen följa upp regelverket. På något sätt måste regelverket följas upp. Är det okej att köpa detta? Jag pratar med många jägare och poliser. Poliser har sagt precis tvärtemot vad ministern påstår här. De säger att detta inte är något problem

för dem. De plockar in vapenmagasin. De gör husrannsakan hemma hos dessa personer för att plocka in vapen. De plockar in nycklar. De plockar allting av de gängkriminella.

Ministern måste nog tala med fler poliser som faktiskt jobbar ute på gatan. Jag har det svart på vitt här. Polisen har i dag plockat in nästan 1 000 magasin. Vi har i dag en lagstiftning som innebär att man kan plocka av dessa personer magasinerna, men vi har inte gjort det kriminellt att äga magasin. Det är den stora skillnaden. Ministern vill göra det kriminellt att äga magasin. Det är det som blir bekymret. Då måste vi ha en kontrollapparat, ansökningshandlingar och hela den proceduren, vilket kommer att belasta polisväsendet, jägare och skyttar på ett orimligt sätt.

Dessutom, fru talman, har Morgan Johansson i en tidigare debatt uttryckt att man inte skulle införa det här och gå längre än vad direktivet kräver. Man skulle inte införa några regleringar av vapenmagasin. Det är märkligt att man i detta läge går fram med detta, trots att samtliga remissinstanser har sagt nej.

Fru talman! Anser ministern att hela Jaktsverige, jaktorganisationerna, vapenorganisationerna, skytteorganisationerna och övriga instanser i detta sammanhang har fel när de säger att de inte vill ha den här regleringen? Anser ministern fortfarande att detta inte kommer att innebära någon form av belastning för polisen? I dag klarar man inte av att leverera licenser i tid. Man har 15 000 ljuddämparlicenser att handskas med. Bara den biten kunde ministern ha plockat bort från deras uppdrag. De resurserna kunde i stället ha använts för att jaga gängkriminella. Men fortfarande händer ingenting för att underlätta för landets lagliga jägare och sportskyttar. I stället försöker man lägga på ytterligare en pålaga och en ny kontrollmöjlighet. Trots att Sveriges riksdag är emot det och trots att remissinstanserna är emot det och trots att Lagrådet är emot det jobbar regeringen vidare med detta.

Lägg detta i papperskorgen!

Anf. 117 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag blir allvarligt oroad om Moderaterna inte ser vad som händer i Sverige just nu. Vi har en annorlunda situation i dag än för bara fem till tio år sedan. Gängkriminella skjuter på ett sätt som vi inte är vana vid. Vi måste göra allt för att stoppa det.

Polisen kommer till oss med ett förslag – i två omgångar har de skrivit till regeringen – och säger att detta skulle kunna ha en tydlig effekt på deras arbete mot gängkriminella i Sverige. Då inför vi en reglering som är likställd med den reglering som gäller för ammunition, som alla sportskyttar och jägare är vana vid att hantera. Det är ingenting konstigt alls. Vi gör så att det blir samma sak för vapenmagasin som för ammunition.

Har du vapenmagasin till dina vapen hemma behöver du inte ansöka – du behöver då inte göra någonting. Men jag är ärlig här i kammaren och säger: Samlare och museum måste ansöka och få exempelvis museiföremålen godkända. Men det kanske vi måste acceptera i ett samhälle där polisen behöver nya verktyg för att kunna sätta gängkriminella i fängelse. Det är det som är hela poängen med att kriminalisera innehav av vapenmagasin för dem som inte har en licens. Det blir då straffbart. Det skulle kunna bli straffbart redan i sommar.

När chefen för polisregionen i Malmö – han har ändrat befattning nu och är operativ chef för Rimfrost i Region syd – säger att han blir besviken om partierna inte kommer vidare i frågan eftersom detta skulle ge en ny möjlighet för polisen att jobba mot de gängkriminella i Malmö tycker jag att vi har en skyldighet att lyssna.

Jag är lite förvånad, för jag har läst en artikel om Moderaterna i denna fråga. Jag har uppfattat det som att Moderaterna är öppna för att reglera vapenmagasinen, under förutsättning att vi tillsammans är överens om att vi inte ska försvåra för sportskyttar och jägare. Jag har uppfattat att det är så man ska tolka artikeln, Sten Bergheden: att ni är öppna för det. Men det är kanske helt fel. Sten Bergheden vet säkert bättre än jag vad Moderaternas uppfattning är, men jag läste i alla fall artikeln på det sättet, som att ni öppnade upp för detta eftersom vi har stora problem med gängkriminaliteten.

Jag vill ha en konstruktiv diskussion. Det förslag som Moderaterna har presenterat i denna del ger ungefär samma effekt för jägare och sportskyttar, men problemet är att det inte riktigt möter EU-lagstiftningen. Det riskerar att stoppas där. Att vi inför en lagstiftning som bryter mot EU-rätten är inte så bra. Men jag vill gärna ha en konstruktiv diskussion om hur vi kommer framåt, för jag menar att vi i riksdagen har en skyldighet att ge polisen de verktyg de behöver i kampen mot gängkriminalitet och skjutningar.

Jag noterar också att det finns ett otroligt starkt stöd hos svenska folket för att ge polisen nya metoder. Jag såg en opinionsundersökning som gick mycket längre. Den handlade om att man skulle registrera alla vapenmagasin i Sverige, vilket vore helt orimligt, eftersom många som har vapenlicenser redan i dag har rätt att ha hur många vapenmagasin som helst med en ny lagstiftning. 80 procent av svenska folket säger att det vore rimligt att registrera detta. De vill nämligen få slut på skjutningarna.

Vore det inte bättre att enas om att ge polisen de verktyg de behöver och se till att vara tydlig med att denna lagstiftning fungerar på precis samma sätt som när det gäller ammunition, som sportskyttar och jägare klarar att hantera?

Det är inte så att alla remissinstanser var särskilt kritiska. Framför allt Lagrådet hade en teknisk fundering om hur man skulle definiera en sak. Det har vi skrivit in, så vi har hanterat Lagrådets fullständiga synpunkter i denna del. Därför ser förslaget ut som det gör. Men det blir väldigt tydligt: Om ni moderater säger nej till polisens begäran i denna del bär ni också ett ansvar för den situation vi har.

Anf. 118 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Först och främst vill jag tydligt säga att EU-direktivet inte kräver någon reglering av vapenmagasin.

En jägare som för sin träning eller sitt sportskytte behöver ett extra magasin till ett vapen som i vanliga fall används för jakt måste söka tillstånd för det nya ändamålet. Jag kommer att behöva söka tillstånd för mitt magasin som jag har liggande hemma, som hör till ett äldre vapen som jag tidigare hade. Detta borde väl ändå ministern och regeringen ha tittat igenom? Hur många magasin har vi där ute som kommer att innebära att både jägare och skyttar drabbas?

Jag tänker på arbetsbördan för polisen. Regeringen säger att detta inte kommer att drabba polisen. De kommer att få in mängder av ansökningar om detta skulle gå igenom, vilket det inte kommer att göra. De kommer att få in kanske 100 000–200 000 ansökningar, och ändå säger man att det här inte kommer att belasta polisen på något sätt. Använd de resurserna för att jaga de kriminella där ute, och sätt dem i fängelse i stället för att springa och jaga jägare och sportskyttar runt om i landet!

Polisen får utöka sina kontroller, det blir handläggning av tillståndsprövningar, väntetider, ökat byråkratiskt krångel för landets jägare och sportskyttar och ökade kostnader.

Det saknas också en tydlig definition av vad ett magasin är. I sista hand kommer det att avgöras i domstol, för varken regeringen eller ministern vet var det kommer att landa. Lagrådet var tveksamma till förslaget. De pratar just om definitionsproblem. Även EU var tveksamt till detta, eftersom det var definitionsproblem gällande magasin. Detta hade ministern vetat om han hade läst alla handlingar i ärendet.

Fru talman! Vi behöver ingen reglering av magasin, och vi kommer att rösta nej till detta. Vi behöver bättre kontroll vid våra gränser för att stoppa införseln av olagliga vapen. Vi behöver också tydligare information till polisen att man redan i dag har rätt att omhänderta föremål som kan användas vid brott, typ magasin. Vi behöver fler poliser, och med Moderaternas förslag för gängkriminalitet ...

Anf. 119 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Sten Bergheden kommer med vilseledande uppgifter i den här debatten. EU-direktivet går ju ut på att reglera de stora vapenmagasinen. Det måste göras. Det är inte frivilligt. Det är ett direktiv som måste implementeras i alla EU:s medlemsstater. Finland har gjort det. Danmark har gjort det. Det här kommer Sverige inte undan.

Det är inte sant att EU-direktivet inte talar om att reglera magasin. Det är sant att det inte finns någon formell definition i lagtexten. Det finns ingen formell definition i EU-direktivet som vi måste implementera. Det finns ingen definition av ”kniv” i den svenska knivlagen heller, men den används ändå för att sätta dit dem som använder kniv i brottsliga syften.

Lagrådet hade inte någon synpunkt på att det skulle definieras i lagstiftningen. Vi skulle skriva om det, och det har vi gjort. Då är det så att om det är ett vapenmagasin som kan användas som ett vapenmagasin, då är det ett vapenmagasin. Svårare än så är det inte.

För att återgå till grundfrågan: Polisen har i två omgångar begärt av oss att få ett förtydligande av lagstiftningen så att man faktiskt kommer åt de gängkriminella. Det måste vi försöka ge dem svar på, och då borde vi komma framåt tillsammans.

Vi har utformat lagstiftningen så att vi hanterar vapenmagasin på samma sätt som vi hanterar ammunition. Sportskyttar och jägare är fullt förtrogna med hur man använder ammunition, så det är inte ett problem. Har man alltså vapenmagasin – ammunition – till sitt vapen har man rätt att jaga, träna, tävla och öva. Du får ha hur många magasin du vill.

Om du däremot har ett samlarföremål – något helt annat, till exempel en kulspruta – och har ett magasin till det är det klart att du måste ha tillstånd. Då måste du ansöka om det. Detta är fullt rimligt i Sverige i dag.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

§ 10 Svar på interpellation 2019/20:219 om specialistutbildningar för sjuksköterskor

Anf. 120 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Gudrun Brunegård har frågat mig hur regeringen ser på behovet av att fördjupa och bredda kunskapen hos allmänsjuksköterskor. Gudrun Brunegård har vidare frågat mig vilka behov regeringen ser av att förändra dagens specialistutbildningar för sjuksköterskor. Gudrun Brunegård har även frågat mig när en proposition om framtidens specialistutbildningar för sjuksköterskor kan väntas.

Jag instämmer med interpellanten i att kompetensförsörjningen är grundläggande för att hälso- och sjukvården ska kunna klara sitt uppdrag. En starkt bemanning i hälso- och sjukvården är därför en prioriterad fråga för regeringen. För att i största möjliga mån säkerställa en god kompetensförsörjning krävs både attraktiva hälso- och sjukvårdsutbildningar och att de som är utbildade också väljer att arbeta i vården.

Regeringen gav sommaren 2017 en särskild utredare i uppdrag att se över just specialistsjuksköterskeutbildningen. Utredaren hade också i uppdrag att se över frågor som rör vissa andra hälso- och sjukvårdsutbildningar. Utredningen lämnade i november 2018 sitt betänkande. Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

En viktig utgångspunkt för hälso- och sjukvården är att medarbetarna, inklusive sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor, har den kompetens som behövs för att bedriva och utveckla en vård av hög kvalitet. I budgetpropositionen för 2020 föreslog regeringen att nära 3 miljarder kronor ska avsättas för att regionerna och kommunerna fortsatt ska kunna bedriva olika insatser till stöd för kompetensutvecklingen och kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården.

Behovet av specialistsjuksköterskor i vården är stort och förväntas öka framgent. Det är därför viktigt att fler sjuksköterskor vidareutbildar sig till specialistsjuksköterskor. Inom ramen för satsningen föreslog regeringen därför i budgetpropositionen för 2020 att 500 miljoner kronor ska avsättas 2020–2022 i syfte att bland annat stimulera sjuksköterskor att vidareutbilda sig till specialistsjuksköterska inom områden där de nationella behoven är stora. För att öka attraktiviteten och för att möjliggöra utvecklings- och karriärmöjligheter föreslogs också en satsning på karriärtjänster. Satsningen omfattar motsvarande 100 miljoner kronor årligen från 2020.

För att hantera utmaningar med kompetensförsörjningen i vården, till exempel bristen på utbildad personal, krävs ett effektivt samarbete mellan regioner, kommuner och lärosäten samt en dialog med andra aktörer. Regeringen har från den 1 januari 2020 inrättat ett nationellt vårdkompetensråd som bland annat ska kartlägga, samordna och effektivisera kompetensförsörjningen av personal inom vården. Syftet med rådet är att stärka

och formalisera samverkan om kompetensförsörjningsfrågor i hälso- och sjukvården. Jag ser fram emot att få ta del av rådets arbete och förväntar mig att arbetet ska ha en positiv effekt på kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården.

Anf. 121 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet Matilda Ernkrans!

Personalen är vårdens viktigaste resurs. Utan kompetenta sjuksköterskor, barnmorskor, röntgensjuksköterskor och biomedicinska analytiker stannar vården. Det är just det vi ser runt om i vårt land i dag. Operationer ställs in. Vårdavdelningar stängs för att det saknas sjuksköterskor, särskilt inom områden där det krävs specialistutbildning som inom förlossning, intensivvård, anestesi, operation och röntgen. Det saknas folk att sätta upp på schemaraderna för att klara av att vårda patienterna dygnet runt, året runt.

I min tidigare tillvaro som oppositionsråd i Region Kalmar län var kompetensförsörjningen en av de absolut viktigaste frågorna som jag ägnade väldigt mycket tid och energi åt. Det är bara att konstatera att regionen inte lyckas vara en tillräckligt attraktiv arbetsgivare. Alltför många sjuksköterskor och barnmorskor väljer en annan arbetsgivare.

När man talar med sjuksköterskorna själva om varför de slutar eller varför de överväger att sluta hänvisar många till tuffa arbetstider, hög arbetsbelastning, dåliga karriärvägar och så förstås en lön som inte ligger i paritet med utbildningens längd och det ansvarsfulla och krävande arbete man har.

Frågan om specialistutbildningar för sjuksköterskor är viktig ur flera aspekter. Just möjligheten att vidareutbilda sig är en av de karriärvägar som finns inom yrket och som därmed bidrar till att skapa attraktivitet i yrket.

Det är också av yttersta vikt att betona det forskningsbelagda samband som finns mellan kompetensen hos medarbetarna och patientens möjlighet att överleva. I England har man konstaterat att ju fler sjuksköterskor det finns på en avdelning, desto bättre lyckas patienterna överleva.

Därför blev många djupt oroad av utredningen om framtidens specialistutbildningar. I denna tid då nya och större utmaningar och stora förändringar finns inom vården föreslår utredningen det som både av professionen och av dåvarande SKL, nuvarande SKR, sågs som försämringar.

Den akademiska nivån föreslås bli en ren yrkesexamen, vilket skulle göra att en svensk sjuksköterskeexamen inte skulle hålla samma akademiska standard som i övriga EU, där det krävs kandidat- eller masterexamen. Antalet specialistutbildningar föreslås minska till tre. I övrigt lämnas ansvaret över till lärosätena. Det ökar inte direkt attraktiviteten i sjuksköterskeyrket om möjligheten att fördjupa sina yrkeskunskaper och sin akademiska kompetens urvattnas och ersätts med internutbildningar utan någon examen som ger möjlighet att gå vidare i sin karriär.

Samtidigt som alla talar om nära vård i dag, allt fler svårt sjuka patienter vårdas i hemmet eller på kommunalt äldreboende och den psykiska ohälsan bland barn och unga växer, föreslår utredaren att specialistutbildning inom primärvård och vård av äldre, psykiatrisk vård och elevhälsovård försvinner. Det behövs i stället en statlig reglering för att sjuksköter-

skornas utbildningar ska bli likvärdiga i hela landet och så att de håller en akademisk nivå som motsvarar den i andra länder.

Hälso- och sjukvården är en vital samhällsfunktion i ordets djupaste innebörd. Utbildningar och specialistutbildningar får inte sjabbas bort. Jag uppfattar inte att jag har fått något svar på när en proposition är att vänta.

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 122 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag vill vara tydlig med att det är viktigt att vi fortsätter att utbilda sjuksköterskor och att det finns en bra möjlighet till vidareutbildning till specialistsjuksköterska. Dessa utbildningar ska absolut hålla en hög akademisk nivå.

Det är av den anledningen som regeringen har gjort historiskt stora satsningar på just hälso- och sjukvården. Det är 13 miljarder i ökade satsningar, bland annat för att göra det möjligt att säkra antalet anställda inom vården, förbättra arbetsvillkoren och korta vårdköerna. Vi har tillfört välfärds miljarder, 5 miljarder årligen, och så sent som i går lämnade statsministern besked om att vi behöver tillföra ytterligare välfärds miljarder till kommuner och regioner.

Vi har satsat på att sjuksköterskor, specialistsjuksköterskor och barnmorskor ska få nya utbildningsmöjligheter. Vi har byggt ut utbildningsmöjligheterna på våra högskolor och universitet runt om i hela landet. Bara under 2019 tillförde vi 400 miljoner som kan användas för att sjuksköterskor ska kunna gå en specialistsjuksköterskeutbildning med bibehållen lön, vilket är ett sätt att locka och ge bättre möjligheter för dem som vill fortsätta att vidareutbilda sig.

Vi fortsätter att göra dessa satsningar. Det är fråga om 100 miljoner när det gäller karriärtjänster för att öka attraktiviteten. Det här är verkligen en avgörande del för att vi även i fortsättningen ska ha en god hälso- och sjukvård runt om i hela landet.

Anledningen till att vi fortfarande bereder frågan om specialistsjuksköterskeutbildningen, som Gudrun Brunegård säkert är väl medveten om, är att remissvaren som har kommit in efter att utredningen hade remitterats är olika. De är inte särskilt lättolkade när det gäller på vilket sätt det är mest rimligt att ta frågan vidare. Av den anledningen behöver frågan beredas vidare inom Regeringskansliet, och vi behöver mer tid på oss att helt enkelt bedöma hur och om vi ska gå vidare.

Det skulle också vara intressant när Gudrun Brunegård nu lyfter upp frågan att höra hur Kristdemokraterna ser på utredningen om specialist-sjuksköterskor. Vad är ert besked om hur vi ska ta denna utredning och de förslag som finns här vidare? Det är intressant, och kan vara en bra idé, att Gudrun Brunegård tar chansen att beskriva lite hur Kristdemokraterna ser på det faktum att man ändå är en del av ett högerkonservativt block som när man hade chansen att sätta en budget valde att ta den största budgetposten till att sänka skatterna med omkring 20 miljarder. Hur kan det göra arbetssituationen i vårdens vardag bättre för specialistsjuksköterskorna och sjuksköterskorna?

Anf. 123 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Tack, Matilda Ernkran, för att vi har möjlighet att diskutera frågan! Den är otroligt viktig.

I statsrådets inlägg fick jag indirekt svar på den fråga jag inte hann ställa tidigare om hur regeringen ser på de remissvar som har kommit in på utredningen. Jag var själv med i SKL:s primärvårds- och äldreomsorgsberedning. Vi var med och utformade det svar som kom från den tunga instansen med alla Sveriges kommuner och regioner – som det heter i dag. Vi var helt eniga – och det står även mitt parti för – om att den modell för specialistutbildningar som finns i dag är avsevärt mycket bättre än det förslag som fanns i utredningen. Vi ser hellre att man jobbar vidare på det som finns i dag.

Det är bra att regeringen har utökat med ytterligare 100 miljoner till de 400 miljoner som M-KD-budgeten gav till fler utbildningsplatser under förra året. Där är vi fullständigt överens. Det är ett förslag som vi också står bakom.

Dagens interpellation handlar om hur specialistutbildningarna ska se ut i framtiden. Nu ställde statsrådet en fråga om hur vi ser på hur vår budget påverkar sjuksköterskors vilja att jobba i vården. Det är nästan lite skrattretande att en socialdemokratisk minister ställer den frågan till en kristdemokrat, när den socialdemokratiskt ledda regeringen precis har verkställt en skattesänkning som gynnar statsråd och riksdagsledamöter. Vi kommer att få sänkt skatt när vi får lön i januari. Men en sjuksköterska får inte en krona i skattesänkning. Det är regeringens beslut. Vi hade mycket hellre velat lägga de skattesänkningarna på förbättringar. Vi lägger också mer pengar på satsningar i välfärden än vad regeringen gör. Vänd spegeln mot regeringens egen politik. Det borttagande av värnskatten som ni nu har verkställt gynnar inte sjuksköterskorna, utan det gynnar de allra mest välbetalda i vårt samhälle. De pengarna hade vi hellre satsat på att förbättra vården och förbättra för sjuksköterskor, undersköterskor och vårdbiträden – i de fall de finns, de börjar att dyka upp här och där. De behövs för att avlasta den utbildade personalen så att de kan fokusera på jobbet.

Det finns ytterligare en aspekt. De miljarder som regeringen lägger in hjälper inte ett jota så länge det inte finns personal som vill jobba i vården. Det är därför det är så viktigt med riktade satsningar för att förbättra attraktiviteten i vården. Där är specialistutbildningarna viktiga.

På mina sista 15 sekunder vill jag ställa följande fråga: Kan statsrådet se någon typ av framtidsbild i den framlagda utredningen i förhållande till den nuvarande ordningen?

Anf. 124 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Det är Socialdemokraternas viktigaste fråga att sätta välfärden först och prioritera pengar till sjukvården, skolan, förskolan och äldreomsorgen. Det var också vår viktigaste fråga när vi lade partiegoismen åt sidan, bestämde oss för att det här landet behöver en regering och hittade den större konstellationen i form av socialdemokrater, miljöpartister, centerpartister och liberaler. Vi kunde få en regering på plats som tar ansvar för Sverige och kunde lägga fram en reformagenda som Sverige och svenskarna mår bra av och som vi kan bygga ett starkare samhälle omkring. Det är jag stolt över.

Det jag skulle vara lite orolig för om jag vore kristdemokrat är att Kristdemokraterna, när man får chansen, tillsammans med Moderaterna och Sverigedemokraterna gör stora skattesänkningar på 20 miljarder. Det är

den största budgetposten. Detta gör man för att man tycker att det är den viktigaste frågan.

Samtidigt hade ju ni i Kristdemokraterna gärna velat ha med Liberalerna i ert samarbete, vilket Gudrun Brunegård är väldigt väl medveten om. Ni vet, precis som vi vet, att frågan om att ta bort värnskatten var Liberalernas viktigaste fråga. Det finns till och med svart på vitt att ni var beredda att erbjuda Liberalerna att ta bort värnskatten om de valde att samarbeta med er.

När det gäller att försöka ha någon sorts tävling med socialdemokrater om vilket parti som först och främst står upp för pengar till vår välfärd tror jag att Kristdemokraterna har en ganska lång uppförsbacke.

Detta handlar också om att vi socialdemokrater, och inte minst regeringen, vet att vi måste förbättra arbetssituationen ute i världen. Vi måste se till att det blir bättre arbetsvillkor. Sättet att göra detta är att vi gemensamt tar ansvar och ser till att det finns tillräckligt med resurser för att förbättra situationen och att vi dessutom ser till att vi tar ansvar runt om i regionerna för att använda dessa pengar på ett klokt sätt.

När jag nu har Gudrun Brunegård här, som visar detta engagemang för sjuksköterskorna och deras vardag, skulle det vara intressant om hon kunde säga någonting om huruvida hon liksom jag och många andra har följt krisen i Stockholms läns landsting, där Kristdemokraterna är med och styr.

Trots att det är överfullt på akuten, trots att patienter ligger i korridoren och trots att läkare varnar människor för att bli sjuka väljer Kristdemokraterna tillsammans med Moderaterna och andra borgerliga partier att säga upp läkare och sjuksköterskor. Vad tänker Gudrun Brunegård om detta? Det vore det intressant att höra en kristdemokrat tala om.

När det gäller utbildningen är det naturligtvis så att vi ska se till att vi har riktigt bra utbildningar i Sverige, både vad gäller utbildningen till sjuksköterska och vad gäller vidareutbildningen för sjuksköterskor. Denna regering – och mitt parti – har valt att lägga in mer pengar för detta, bland annat genom att se till att fler får möjlighet att vidareutbilda sig till specialistsjuksköterska med bibehållen lön. Det är prioriterat. Det finns också andra delar, som jag nämnde, när det gäller karriärtjänster och nya välfärdsmiljarder för att göra detta på ett klokt och bra sätt.

Vår ambition är att vi ska ha bra akademiska utbildningar som fler har möjlighet att söka och som stärker svensk hälso- och sjukvård. Det är så vi tänker ta oss an framtiden.

Anf. 125 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Jag ska inte ge mig in på en lång skattedebatt, men jag tror att de flesta av dem som tittar på detta på webben eller i efterhand kan plocka fram tabellerna och se vilka skattesänkningar som är störst. Jag tror att värnskattesänkningen bräcker det mesta.

De skattesänkningar som Kristdemokraterna har lagt in i vår budget riktar sig till dem som har det sämst ställt. Vi har en solidarisk skattesänkning där pensionärerna får en helt återställd skattenivå och där vi jobbar för att de som har det allra sämst ställt ska få det lite bättre ställt. Det tycker jag att jag kan stå för till hundra procent.

Statsrådet tar, vilket inte är ovanligt, fram Stockholm som ett exempel. Stockholm är ett stort landsting med stora sjukhus och stora personalvolymer.

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

Men jag skulle gärna vilja jämföra med Region Kalmar län, som är socialdemokratiskt styrt och som har varit det sedan ungefär 16 år. Där går de den andra vägen. De ser att de inte klarar av att bemanna vårdavdelningarna, för deras sjuksköterskor vill inte jobba hos dem längre. Då stänger de i den änden. Det skulle inte förvåna mig om många av de sjuksköterskor som tidigare jobbade i Region Kalmar län jobbar som hyrsjuksköterskor och kanske till exempel har jobbat i Stockholm. Jag vet om ganska många sådana exempel.

Oavsett från vilket perspektiv man ser detta är det viktigt att vi bygger en god inriktning för vår personal, så att personalen vill jobba i vården.

Anf. 126 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Inget parti i Sveriges riksdag får ju ensamt igenom all sin politik. Alla partier behöver samarbeta.

Det socialdemokratiska partiet har valt att samarbeta med Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna i mitten av svensk politik. Vi har mycket gemensamt, och med detta kan vi göra gott för Sverige med en stark reformagenda. Kristdemokraterna har valt att samarbeta med Moderaterna och har dessutom inget som helst emot att ta ett aktivt stöd av det nationallistiska och populistiska partiet Sverigedemokraterna. Detta är skillnaden – man får väl själv välja vilket man litar mest på.

Hur regeringen väljer att hantera specialistsjuksköterskeutredningen är en sak, men ingen ska tveka om att regeringen och det socialdemokratiska partiet tar fajten varje dag för att vi ska kunna ge vård efter behov och inte efter plånbok. De som är i störst behov ska få träffa en läkare och få en operation eller behandling. De ska gå först. Det är inte så att man ska få gå före i kön för att man har en dyr privat vårdförsäkring. Det ska vara vård efter behov, och det ska vara alla till gagn i Sverige.

Det är detta Socialdemokraterna tar fajten för varje dag – för att vi ska kunna anställa fler inom vården, förbättra arbetsvillkoren, ta till vara kompetensen och se till att fortsätta att utbilda sjuksköterskor och specialist-sjuksköterskor runt om i hela landet. För så är det: Vi behöver faktiskt se till att vi har högre utbildning i hela vårt land och i alla våra regioner. Detta är inte minst viktigt när det gäller sjuksköterske- och specialistsjuksköterskeutbildningen. Här rekryteras det regionalt, och man stannar också i regionen.

Vi tar ansvar för att bygga ett starkare samhälle där människor kan känna trygghet. Så håller vi högerkonservatismens splittrande vårdidéer borta och bygger ett starkare samhälle.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2019/20:220 om det svenska glasarbetet

Anf. 127 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Gudrun Brunegård har ställt mig tre frågor angående hantverket i Sverige.

Den första frågan gäller om staten ger stöd till andra hantverksutbildningar i landet, motsvarande Riksglasskolan i Nybro, som har en stark kul-

turhistorisk koppling. Vidare frågar Gudrun Brunegård hur jag ser på värdet av att bibehålla hantverkstraditioner inom yrken med få aktiva utövare. Slutligen frågar hon vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att hantverksyrken som glasarbetare ska finnas kvar även i framtiden.

Låt mig försöka besvara dessa frågor samlat i den mån jag kan utifrån mitt ansvarsområde som kulturminister.

Jag delar Gudrun Brunegårds oro för framtiden för de hantverk som har kulturhistoriskt värde och som riskerar att försvinna. Det inhemska hantverket är sedan länge utmanat av en industriell produktion och av billig import. Det är viktigt att konstnärliga, kulturella och kulturarvshistoriska traditioner inom hantverk kan bevaras och värnas.

Jag menar också att regeringen tar ett stort ansvar för de unika kunskaper som finns nedlagda och traderade i olika hantverksyrken med kulturhistoriska kopplingar så att de kan bibehållas och vidareutvecklas. Låt mig ge några exempel:

Utbildningssystemet erbjuder olika möjligheter att utbilda sig för yrken med hantverksinriktning. Inom gymnasieskolans hantverksprogram finns utbildningar som leder mot yrken som guld- eller silversmed, sadelmakare, urmakare, glasblåsare och tapetserare.

För mindre hantverksyrken kan huvudmän ansöka hos Statens skolverk eller Statens skolinspektion om att få anordna så kallad riksrekryterande utbildning, vilket ger möjlighet till större elevunderlag och bättre förutsättningar att bedriva en viss utbildning. Riksrekryterande utbildningar inom små hantverksyrken finns bland annat för utbildning till guldsmed, glasblåsare och båtbyggare.

Även på eftergymnasial nivå finns möjlighet att utbilda sig inom hantverksyrken med kulturhistoriska kopplingar. Inom yrkeshögskolan finns förutom de breda utbildningar som ska svara mot arbetslivets behov även utbildningar inom smala yrkesområden som modist, förgyllare, dekormålare och musikinstrumentmakare. Dessa utbildningar syftar till att bevara yrkeskunnande inom yrken där det finns mycket få utövare, även om det inte finns ett självklart arbetsmarknadsbehov.

Myndigheten för yrkeshögskolan administrerar även ett statligt stöd för konst- och kulturutbildningar, där en del av utbildningarna syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet. Inom utbildningsformen återfinns utbildningar inom vävning, textilhantverk, keramikformgivning, slöjd- och hantverksteknik med mera.

Regeringen avsätter årligen drygt 260 miljoner kronor i anslaget Bidrag till kulturmiljövård för bland annat ombyggnad och vård av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Bidraget kan gå till merkostnader för kulturhistoriskt motiverade byggnadsarbeten och för medverkan av särskilt sakkunniga vid utredning, projektering och utförande av arbetena. Det innebär att utbildade hantverkare ska användas vid arbeten och vård. Även det är ett sätt för regeringen att främja en fortlevnad av en lång rad olika hantverk.

Jag vill också nämna den nya politiken för arkitektur, form och design som vi kallar Gestaltad livsmiljö. I den betonas att kvaliteter i gestaltning och utförande är viktiga för människors livskvalitet och på ett sätt som inte alltid går att mäta i ekonomiska termer. Gestaltning är både tanke och utförande, design och materialverkan. Att driva kvalitet i gestaltning av det nya som byggs kommer därför att ge förbättrade förutsättningar även för

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

hantverket. Jag tror att den nya politiken för gestaltad livsmiljö kommer att bidra till och öppna upp för en ännu större efterfrågan på gediget hantverk av många olika slag.

Mot bakgrund av det jag nu anfört vill jag mena att regeringen genom ett stort antal insatser visar hög medvetenhet om hantverkens betydelse och även tar ett stort ansvar för att bevara, stärka och bidra till hantverkens utveckling för framtiden.

Anf. 128 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

På mitt skrivbord här på riksdagen har jag ett glasäpple från Pukebergs glasbruk i Nybro – det står på mitt bord här i kammaren nu. I konsthistorien symboliserar äpplet kunskapen, vilket är lämpligt just nu i min roll i utbildningsutskottet men också med tanke på att Riksglasskolan, som jag utgår från i interpellationen, ligger just i Pukebergs glasbruk.

Svenskt glas är världsberömt och inte bara berömt i Sverige. Även på andra sidan Atlanten finns specialbutiker med svenskt glas. Många amerikaner känner till glasriket och kan namnge flera av de kända märkena, som ofta har namn efter den ort i Småland där glasbruket ligger eller låg – många är ju tyvärr nedlagda.

Många har nog sett, åtminstone på tv, den rödglödgade glasklumpen längst ut på glasblåsarens stång och fascinerats av hur en glasklump som kan se likadan ut i början kan förädlas till ett smäckert dricksglas på fot men också till en tung brevprens, en sirlig skulptur eller kanske en vacker blomma att lägga på bordet som dekoration. Många som besöker ett glasbruk får också möjligheten att provblåsa. Då inser man att det inte är enkelt att kombinera rätt kraft i utblåsningen med att samtidigt rotera stängen så att inte föremålet blir snett. När man har fått denna lilla insikt förstår man varför svenskt glas är så dyrt. Det är ett hantverk. Det tar tid att lära sig och att utföra varje enskilt moment. När jag besökte Riksglasskolan var det en elev som höll på nästan hela dagen med ett enda dricksglas – det tar tid.

Riksglasskolan i Nybro är den enda i sitt slag i hela Norden som ger en treårig grundläggande utbildning i glasarbete. På skolan går både gymnasieelever och yrkeshögskolestudenter och dessutom en del på uppdragsutbildning, även internationella studenter. På det viset kan de hålla volymerna på någorlunda nivå. Men varje utbildningsplats kostar mer än dubbelt så mycket som en plats på ett teoretiskt program. Sedan är det, som i alla hantverksyrken, så att när man har gått färdigt yrkesutbildningen är man ändå inte fullärd utan får gå som lärling några år ytterligare.

Huvudman för Riksglasskolan är Nybro kommun. Det är inte helt okomplicerat, för det innebär att skolan ständigt ifrågasätts när kommunen måste se över sin ekonomi och utbildningsförvaltningen ska göra sina besparingar. Det statsbidrag som man får är ett välkommet tillskott. Men det har legat på exakt samma nivå i ungefär 20 år, och mycket av det ursprungliga värdet har ju ätits upp av inflationen under tiden.

Jag förstår av statsrådets svar att det finns andra smala hantverksutbildningar i motsvarande situation. Men jag undrar om det finns skäl att utreda hur det framtida stödet till den här typen av smala hantverksutbildningar skulle behöva se ut för att ge dem långsiktig bärkraft.

Anf. 129 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Först vill jag verkligen tacka riksdagsledamoten Brunegård för interpellationen och för att hon därmed uppmärksammar de smala hantverksyrkena och deras vikt och värde i vårt samhälle i dag. Det är viktigt för mig som kulturminister. Även om jag inte är ansvarig minister just för utbildningsväsendet är detta en del av låt mig kalla det för ekosystemet eller infrastrukturen för de här hantverksyrkena. Gudrun Brunegård nämner här glasblåsarkonsten, och det är verkligen en konst. Det är både en konst och ett hantverk och fyller därmed många olika funktioner i vårt samhälle. Det är ett intresse för samhället och för regeringen att bevara det unika, konstnärliga, kulturella och yrkesmässiga kunnandet för framtiden.

Gudrun Brunegård frågar om man skulle behöva göra en större översyn av utbildningsväsendet kopplat till de här utbildningarna. Det är en fråga som bör ställas till utbildningsministern. Det är inte en fråga som jag som kulturminister kan svara på.

Vi har ordningen att kommunerna oftast är huvudmän för den här typen av utbildningar. Myndigheten för yrkeshögskolan delar ut ett schablonbidrag och ett stöd för att utbildningarna ska kunna genomföras. Jag tror att riksdagsledamoten i sin interpellation nämnde att det är Kulturrådet som utdelar schablonbidraget. Det är det inte, utan det är Myndigheten för yrkeshögskolan. Jag har dubbelkollat detta.

Vi har en mängd olika hantverk som alla på olika sätt förtjänar samhällets stöd. Det jag kan och vill göra, och som jag gör som kulturminister, är att på olika sätt, som jag också lyfte fram i mitt svar, försöka säkerställa att vi har en marknad för den här yrkeskunskapen.

Vi har ett brett och ambitiöst arbete med att stärka konstnärers och kulturskapares villkor i Sverige. Det är såklart *en* nisch och viktig gren. Vi har den nya politiken för gestaltad livsmiljö, som jag nämnde, där vi ska utveckla kompetensen hos beställare, inte minst i den offentliga upphandlingen, så att de ställer kvalitetskrav och agerar förebildligt vad gäller just hållbarhet och design. Det är något som jag verkligen tror kommer att gynna också de smala konsthantverken. Den offentliga upphandlingen uppgick till totalt 700 miljarder kronor 2017, enligt den siffra jag har. Det är klart att om politiken lokalt, nationellt och regionalt kan ställa den typen av krav på kvalitet bidrar det långsiktigt till att stärka hantverkarnas arbetsmarknad.

Nu går vi in i ett samhälle där vår tids största utmaning är att klara klimatfrågan och olika typer av hållbarhetsfrågor. Då ökar intresset för återbruk och för traditionella hantverkstekniker. Ur den aspekten menar jag att det är oerhört fundamentalt att vi bevarar just hantverksskickligheten och hantverksskunnandet, som ju Riksglasskolan i Nybro är ett ypperligt exempel på. Jag har själv inte varit där, men jag blir onekligen inspirerad när jag får Gudrun Brunegårds beskrivning.

Anf. 130 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Tack, statsrådet Amanda Lind! Jag blir glad när statsrådet talar om hantverksyrkena som en del av vårt kulturarv, för det är de verkligen. De är väldigt djupt rotade. Visserligen kom glasblåsarkonsten till Småland på 1800-talet, tror jag, så traditionen är inte så lång, men den är djup. Glasblåseri finns även i Östergötland och Mellansverige.

Jag lärde mig något intressant när jag var på besök. Många av de erfarna glasarbetare som fanns när de stora, namnkunniga glasbruken lades ned har startat egna hyttor och ateljéer lite varstans i Sverige. Där jobbar de som egenföretagare och har kanske någon enstaka anställd eller tar en lärling som de lär upp. På detta vis för de kunskapen vidare, vilket är positivt. Samtidigt är Riksglasskolan den utbildningsplats där man får sin grundkunskap.

Jag blir lite förvånad eftersom jag särskilt bad att uppgiften om att man fick pengarna från Kulturrådet skulle dubbelkollas. Men säger statsrådet att de kommer från Myndigheten för yrkeshögskolan så tar jag det som en sanning. Oavsett vilket är det ett välkommet bidrag.

Som statsrådet nämner finns det andra hantverksyrken som också är viktiga att bevara. Jag tänker bland annat på skomakeri, sadelmakeri och liknande.

Jag bor själv i Vimmerby, och under många år hade vi en av landets båtbyggarskolor. Jag var ordförande i bildningsnämnden under en period, och vi brottades med frågan hur vi skulle kunna upprätthålla denna utbildning. Numera är det inte så mycket träbåtar, för det byggs mest snabba plastbåtar. Men inredningen i stora plastbåtar är gjord av trä, och då behövs denna specialkunskap. Skolan hade ett nära och bra samarbete med den lokala båtillverkaren. Eleverna fick praktikplatser där, och de var garanterade jobb efteråt. Men tyvärr var det så få sökande att det inte var försvarbart att hålla igång skolan, även om man från industrin vädjade om att vi skulle göra det.

Det var efter min tid som båtbyggeriutbildningen lades ned. Under några år upprätthöll man den som just en yrkeshögskoleutbildning. Men även det fick man sluta med. Det var en stor sorg i en bygd med denna tradition.

På samma sätt har det varit en kollektiv sorg i Glasriket när den ena hyttan efter den andra har tvingats stänga. Just därför är det så viktigt att Riksglasskolan finns där, för den gör att man upprätthåller den kunskapen och stärker självbilden av att man fortfarande är ett centrum för glasverksarbete.

Det finns säkert motsvarande för andra hantverksyrken i andra delar av landet.

Jag tackar för ministerns engagemang i frågorna om de smala men viktiga hantverksyrkena och hoppas att vi kan jobba vidare med detta från våra olika håll.

Anf. 131 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Jag dubbelkollade också varifrån bidragen kom, och närmare 800 utbildningsplatser inom dessa smala yrkesområden får statsbidrag via Myndigheten för yrkeshögskolan.

Jag ska också säga att Myndigheten för yrkeshögskolan även administrerar de konst- och kulturutbildningar som bedrivs enligt förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Det kan handla om att förbereda för konstnärlig högskoleutbildning, att ge yrkesutbildning inom det konstnärliga eller kulturella området eller att bevara och utveckla kulturarvet.

Det är alltså viktigt även för mina ansvarsområden som kulturminister att utbildningsväsendet fungerar och att vi kan ha dessa trappsteg så att

intresset för konst, hantverk, design eller musik väcks på förskola och grundskola när man får prova att använda sina händer. Att säkerställa att slöjden finns kvar som ett ämne i grundskolan är därför också viktigt. Vidare finns kulturskolan.

Det ska också finnas möjlighet och förutsättningar för den som vill specialisera sig. Det är viktigt både för att individen ska kunna skapa och yrkesutbilda sig och för att Sverige ska kunna fortsätta att vara en stark kulturnation och en exportnation för kulturella och kreativa näringar.

Detta ligger lite i det härade. Jag tycker att jag hör det i interpellantens kommentar om Glasriket och stoltheten över såväl besöksnäring som export.

Jag är därför glad att regeringen har en export- och investeringsstrategi där också kulturella och kreativa näringar pekas ut som något som vi ska fortsätta att jobba med. Här finns en stark och positiv bild av Sverige, vilket många av dessa kreativa kluster bidrar till. Vi har bland annat Glasriket, textilindustrin i Borås och övriga Västra Götaland, flera filmindustrier runt om i landet och olika specifika konsthantverks- och hantverkskluster som bidrar till helheten.

Många hantverkare inom dessa smala yrken är egenföretagare med kanske en anställd. Jag vill därför understryka att regeringen har en politik för att underlätta för småföretagande. Till exempel finns växa-stödet, som ska sänka trösklarna för enmansföretagare att göra sin första anställning. Alla insatser för egen- och småföretagare är viktiga också för dessa smala hantverksyrken.

Vi måste se det som en helhet. Vi måste se de smala hantverksyrkena som viktiga i vårt samhälle. Jag tror och hoppas som sagt att intresset kommer att öka i takt med engagemang för hållbar utveckling och hållbara material. Vi politiker måste också göra vad vi kan genom att ställa krav i offentlig upphandling och genom att som nu lyfta upp frågan, tala om detta och väcka debatt och engagemang.

Anf. 132 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Ministerns engagemang i frågan gläder mig. Vi får jobba vidare från olika håll för fortsatt växtkraft inom dessa smala hantverksyrken.

Apropå det sidospår som statsrådet var inne på har både nuvarande och tidigare regeringar satsat särskilt på vissa delar av besöksnäringen, och nu står just Glasriket på dagordningen. Men det finns också andra delar inom de kulturella näringarna, exempelvis Astrid Lindgrens Värld i Vimmerby där vi jobbar mycket med besöksnäringen. Det finns alltså många kopplingar och ett stort värde av att jobba vidare för att utveckla även denna typ av besöksmål i landsorten. Det är inte bara i storstäderna det finns intressanta saker.

Min mans amerikanska släktingar pratar om att hälsa på oss eftersom vi bor nära Glasriket. Det känner de alltså till där på andra sidan Atlanten utan att vi har fört upp det på agendan.

Det finns alltså verkligen växtkraft här. Men då är det också viktigt att det finns de som jobbar med yrket och kan visa upp det.

Det är roligt att se hur kreativiteten hos eleverna på Riksglasskolan väcks när de börjar få känsla för material och form och hur de då experimenterar och hittar nya former och uttryckssätt. Så välkommen dit!

Prot. 2019/20:59

16 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 133 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Jag tackar Gudrun Brunegård för de frågor hon ställt mig. Gudrun Brunegård och jag delar, liksom tidigare företrädare för olika regeringar och partier i opposition, uppenbart oron för hur kulturhistoriskt viktiga hantverksyrken ska kunna överleva. Politiken kan alltid göra mer, men jag menar också att regeringen har en i många avseenden väl övervägd politik som tryggar många hantverksyrkens utveckling och livskraft framöver. Dock kommer vi säkert alltid att behöva fortsätta att göra mer på många olika sätt.

Jag tackar slutligen för inbjudan till Riksglasskolan. Vi får se om jag får möjlighet att besöka den framöver.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2019/20:239 om public service-bolagens redovisning av medverkandes partitillhörighet

Anf. 134 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Ludvig Aspling har frågat mig om jag anser att public service-bolagen ska redovisa medverkandes partisympatier eller partitillhörighet och, om så är fallet, vad jag avser att göra för att se till att det efterlevs.

Public service-företagen, det vill säga Sveriges Radio, Sveriges Television och Sveriges Utbildningsradio, bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som andra ekonomiska och politiska maktsfärer i samhället. Verksamheten regleras på en övergripande nivå genom fleråriga sändningstillstånd och medelsvillkor som beslutas av regeringen enligt de ramar och den inriktning som fastställs här i riksdagen.

I december 2019 beslutade regeringen om nya sändningstillstånd och medelsvillkor för public service-företagen. Dessa beslut följer av förslagen i propositionen *Ett modernt public service nära publiken – villkor 2020–2025* (2018/19:136), som behandlades och beslutades här i riksdagen under hösten.

Enligt sändningstillstånden ska programverksamheten utövas sakligt och opartiskt. Den som anser att något av public service-företagen har brutit mot dessa villkor kan anmäla det till Granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för press, radio och tv. Det är nämnden som i efterhand prövar om innehållet i radio- och tv-program följer de regler som finns för sändningarna.

Public service-företagens oberoende är av avgörande betydelse för att verksamheten ska ha allmänhetens förtroende. Som minister varken kan eller bör jag ha åsikter om hur företagen bedriver sin publicistiska verksamhet.

Anf. 135 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Den 29 november 2018 medverkade Mirjam Katzin i ett panelsamtal i SVT *Forum*. Hon presenterades där som doktorand vid Lunds universitet. SVT glömde dock nämna att hon också är politiker för Vänsterpartiet.

Den 18 november 2018 rapporterade SVT om Bim Eriksson som protesterade mot kulturpolitiken i Sölvesborgs kommun. SVT glömde nämna att hon också sitter i SSU:s förbundsstyrelse.

Den 3 november 2018 medverkade Camila Salazar Atias i ett inslag i SVT:s *Agenda*. SVT presenterade henne som kriminolog men glömde nämna att hon också står på Socialdemokraternas riksdagslista.

Den 31 oktober 2018 medverkade Tito Rojas i SVT:s program *Opinion live*. Där presenterades han som spårvagnschaufför. SVT glömde nämna att han också är aktiv i Kommunistiska partiet i Göteborg.

Inför partiledardebatten den 16 oktober 2018 intervjuade SVT slumpvis utvalda personer på gatan. SVT glömde nämna att den slumpvis utvalda personen Emilius Podenas är aktiv i Socialdemokraternas ungdomsförbund.

Den 23 mars 2018 rapporterade SVT från en manifestation i Skurup och intervjuade en kvinna vid namn Linda Wolski. SVT glömde dock nämna att den slumpvis utvalda personen är politiker för Miljöpartiet.

Den 20 mars rapporterade SVT om bostadsbristen. I en intervju med den partipolitiskt obundna intresseorganisationen Jag vill ha bostad nu intervjuades Nike Halvardsson, men SVT glömde redovisa att hon är politiker för Miljöpartiet.

Den 21 februari sändes SVT:s *Opinion live*. I programmet genomfördes en debatt om återvändande IS-terrorister. Medverkande var advokaten Mikael Westerlund. SVT glömde dock redovisa att han tidigare suttit i styrelsen för Ung Vänster samt varit ordförande för Vänsterstudenter.

Den 24 januari rapporterade SVT om en grupp i Kalmar som startat ett upprop för att de personer som har fått uppehållstillstånd för gymnasiestudier ska få samma tillgång till försörjningsstöd som alla andra i kommunen. SVT glömde dock redovisa att initiativtagaren Jessica Rydell också är landstingsråd för Miljöpartiet i Kalmar.

Den 21 januari rapporterade Sveriges Radio att kostnader för nätläkare genom privata vårdappar skenar. Men Sveriges Radio glömde redovisa att den kritiska läkaren Christoffer Bernsköld tidigare suttit i Socialdemokraternas partistyrrelse, varit ordförande för Socialdemokraterna i Östergötland och varit regionråd i landstinget.

Den 9 januari genomförde SVT en mannen-på-gatan-intervju och presenterade en förbipasserande man utan titel. SVT glömde dock att redovisa att mannen jobbar för socialdemokratiska ABF, trots att intervjun genomfördes precis framför ABF-huset i Eskilstuna.

Den 8 januari frågade SVT:s *Aktuellt* förbipasserade vem som skulle bli Sveriges nästa statsminister. SVT glömde dock redovisa att intervjupersonen, som titulerades enbart med namn, också är vänsterpartistisk kommunpolitiker i Jönköping.

Den 2 september 2018 körde SVT en mannen-på-gatan-intervju igen. Robin Zachari, intervjuad och titulerad som boende i det våldshärjade Bagarmossen, råkar även vara chef för en vänsterextrem sajt som heter Skiftet, före detta Alliansfritt Sverige. Detta glömde dock SVT att redovisa.

Jag skulle därför vilja fråga kulturministern om hon ser ett mönster i detta. Det är en enkel fråga: Ser hon ett mönster?

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 136 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Public service-företagen sänder ca 170 000 timmar innehåll varje år. Jag tror inte att det hade spelat någon roll om vi hade stått här i tre eller tio minuter till och riksdagsledamoten Aspling hade räknat upp ännu fler exempel som riksdagsledamoten samlat ihop utan mer kontext än det. Jag skulle ändå inte ha kunnat säga att detta säger mig något om att det finns något slags tendens.

Public service-företagen sänder ca 170 000 timmar innehåll varje år. Det är fritt fram för alla, inklusive riksdagsledamoten, att anmäla de program och inslag som man inte anser lever upp till public services uppdrag. Och låt mig vara tydlig: Public service bedriver sin journalistik sakligt och opartiskt. Detta är mycket viktigt.

Om man anser att public service-bolagen har brutit mot något av de villkor som vi här i Sveriges riksdag och sedan regeringen i beslutet har formulerat i sändningstillstånden både kan och bör man anmäla detta till Granskningsnämnden. Granskning och uppföljning av public service är mycket viktigt, men jag som statsråd och kulturminister ska inte lägga mig i public service-bolagens publicistiska verksamhet. Jag ska verkligen inte stå här i talarstolen och recensera eller lägga till rätta enskilda publicistiska beslut.

Jag konstaterar att public service-bolagen åtnjuter mycket högt förtroende hos allmänheten, men såklart görs ibland fel även inom public service. Så kommer det alltid att vara. Journalister, liksom för den delen andra yrkesgrupper, är också människor. Ibland görs missbedömningar. Om några fel aldrig skulle begås skulle jag bli orolig, men de fel som begås är inte av samma karaktär. Enskildheter utslagna över en stor tidsrymd och ett enormt stort material kan inte tas som intäkt för någon form av systematiskt vinklad politisk journalistik eller systematiska felbedömningar, som riksdagsledamoten påstår.

Jag vill försvara och utveckla den modell som handlar om att public service fattar sina egna beslut och att vi politiker ska hålla oss på arm-längds avstånd från dessa. Vi har Granskningsnämnden som har i uppdrag att granska att public service både beskriver samhället sakligt och neutralt, vilket förstås ingår i public services uppdrag, och bedriver sin publicistiska verksamhet utifrån saklighet och opartiskhet. Politiker ska inte lägga näsan i blöt i den dagliga publicistiska verksamheten.

Anf. 137 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! I *Opinion live* den 15 mars 2018 deltog läraren Andreas Magnusson. SVT glömde redovisa att personen är krönikör på vänstertidningen Paragraf.

Den 21 augusti 2017 intervjuade SVT invånare i Gullsång. En intervjuperson är kritisk mot att en asylsökande person fått avslag på sin ansökan. Men intervjupersonen är inte vem som helst utan sitter i kommunfullmäktige för Feministiskt initiativ, vilket SVT inte redovisade.

Den 2 mars 2017 sändes SVT:s *Opinion live*. En person i publiken ondgjorde sig över vinster i välfärden. Personen heter Sandra Sandin Lindqvist. SVT glömde dock nämna att hon kandiderade för Vänsterpartiet till Sveriges riksdag något år tidigare.

Den 4 februari 2017 sände *Ekots lördagsintervju* ett samtal där man lät en historieprofessor utvärdera Vänsterpartiets uppgörelse med partiets historia.

Professorn menar att Vänsterpartiet har gjort upp med sin mörka historia. Professorn, Kjell Östberg, råkar dock vara aktiv i Socialistiska Partiet. Denna detalj väljer dock Sveriges Radio att utelämma.

I *Agenda* i SVT den 11 december 2016 är Jan Guillou inbjuden för att uttrycka sig om rysk informationskrigföring. Guillou tycker att hotet från Ryssland är överdrivet. SVT titulerar honom expert. Men han är ingen expert på informationskrigföring. Tvärtom har han en tydlig prorysk bakgrund med dokumenterade band till KGB. Detta borde man kanske ha redovisat.

Den 1 december 2016 visar *Rapport* i SVT ett inslag om ett fackligt strejkvarsel inom privat vård- och äldreomsorg. Den intervjuade undersköterskan råkar dock sitta med i Kommunals sektionsstyrelse. Detta glömmar SVT att redovisa.

I *Agenda* i SVT den 18 april 2016 diskuterades kritiken mot Mehmet Kaplan och hans relation till företrädare för olika extrema islamistiska och fascistiska rörelser. SVT presenterade en person, Mohamed Tamsamani, som ordförande i Förenade Islamiska Föreningar i Sverige, FIFS. Tamsamani menade att kritiken mot Kaplan är islamofobisk och antimuslimsk. SVT glömmar dock att redovisa att Tamsamani är aktiv i samma parti som Mehmet Kaplan.

Den fråga som jag ställde i mitt förra anförande var inte om jag tyckte att statsrådet skulle lägga sin näsa i blöt eller om hon skulle ingripa. Frågan är mycket enklare än så: Ser statsrådet verkligen inget mönster här?

Anf. 138 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Jag vill återigen betona att oavsett hur många exempel som riksdagsledamoten lyfter fram här i talarstolen litar jag mer på den oberoende granskning och forskning som görs av public service. Där har vi Granskningsnämnden som de senaste fem åren har avgjort mellan 1 000 och 1 300 ärenden årligen som avser public service-företagen. Mellan 40 och 70 av de anmälda ärendena har företagen årligen fällts för. I ytterligare mellan 9 och 15 ärenden har kritik riktats mot företagen. Av dessa fällningar har ungefär 10 fällningar per år handlat om bristande opartiskhet åt lite olika håll. I övriga fall har prövningen lagts ned, eller också har företagen friats. Dessa siffror gäller SR, SVT och UR tillsammans.

Även om riksdagsledamoten kanske inte litar på Granskningsnämnden finns det också oberoende forskning som har bedrivits. Till exempel Göteborgs universitet har tittat på hur rapporteringen kopplad till valrörelserna har fallit ut och om det har funnits någon viss vinkling åt endera politiskt håll. Och den vänsterlutning som riksdagsledamoten lyfter fram har man alltså inte kunnat finna stöd för i forskningen. Tvärtom har man kunnat se att det ser lite olika ut i olika valrörelser. Vissa partier har utifrån storlek och plats i debatten kanske missgynnats eller gynnats. Men man konstaterade att allianspartierna i den förra valrörelsen fick en större positiv uppmärksamhet i relation till de andra partierna.

Fru talman! En väl fungerande demokrati förutsätter att vi har en fri och oberoende granskande press i Sverige. I Sverige har vi en modell med

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

en stark public service å ena sidan och starka kommersiella medier å andra sidan. Detta är en framgångsmodell.

Mediernas oberoende är helt avgörande. Då tycker jag att vi ska hålla oss för goda för att här i talarstolen kritisera eller recensera public service-företagens publicistiska beslut. Vi har Granskningsnämnden som har en viktig funktion att fylla i detta. Som jag sa i mitt förra inlägg kan fel självklart begås. Jag menar att det är viktigt med en granskning av public service-företagens verksamhet.

Jag nåddes i dag av informationen att Riksrevisionen ämnar granska Granskningsnämndens verksamhet under de gångna åren för att göra en bedömning om Granskningsnämnden uppfyller sitt uppdrag. Det tycker jag är bra. Det är bra att man tittar på om Granskningsnämnden gör en seriös granskning av de anmälningar som kommer in. Det hoppas jag att även riksdagsledamoten Aspling kan bejaka.

Anf. 139 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Jag kan bara notera att statsrådet helt och hållet duckar för min fråga. Jag ställde ingen fråga om Granskningsnämnden. Jag ställde ingen fråga om fel ibland kan begås. Jag ställde ingen fråga om huruvida vi ska ha en stark public service eller inte. Allt detta är separata politiska frågor. De kan vara väl värda att diskutera. Men det är inte det som jag är här för att tala om i dag. Jag är här för att tala om en väldigt enkel fråga: Ser kulturministern ett mönster?

Det är intressant att kulturministern nämner just en vänsterlutning här. Jag har inte påtalat någon vänsterlutning. Jag har inte sagt någonting om en vänsterlutning i denna debatt. Det är kulturministern själv som kommer på det. Jag undrar varför kulturministern just nämner en vänsterlutning som ett möjligt skäl till att jag står här, trots att jag inte har nämnt det. Det är nämligen fullständigt uppenbart för varje tänkande människa att det finns en kraftig slagsida åt vänster inom public service. Alla människor som har spenderat tio minuter åt att titta på deras nyhetsrapportering förstår att så är fallet.

Däremot står jag bakom public service som idé. Jag tycker absolut att Sverige är betjänt av att ha en stark public service och en public service som åtnjuter allmänhetens förtroende. Tyvärr undergräver man allmänhetens förtroende genom att bete sig på detta sätt.

Statsrådet hänvisar också till att fel begås ibland. Ja, men fel begås bara åt ett enda håll. Jag har inte hittat något exempel på att en person med partitillhörighet eller partisympati till höger skulle ha presenterats som mannen på gatan, som expert eller liknande. Jag har inte sett att det har hänt en enda gång.

Hur kommer det sig då att alla fel är riktade åt ett håll? Det är någonting som de forskare som gräver i detta kanske borde ta sig en titt på.

Anf. 140 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Låt mig citera interpellationen som jag fick av riksdagsledamoten Ludvig Aspling. Han skriver: "Det är dessutom talande att i samtliga fall som jag kunnat upptäcka har det handlat om personer på den politiska vänsterkanten som fått utrymme att uttala sig utan att partisympati eller tillhörighet redovisas – – –."

Det som riksdagsledamoten säger om att det skulle vara en lutning bara åt ett håll stämmer inte. Granskningsnämndens resultat pekar inte på detta. Den oberoende forskningen pekar inte på detta.

Jag ska svara på Ludvig Asplings fråga. Vad ska jag som statsråd kommentera av hans uppläsning av analyser och inhämtande av exempel från public service-företagens över 100 000 timmars sänt material på tre olika programföretag? Nej, det säger mig ingenting, och jag håller mig för god för att kommentera de enskilda publicistiska besluten som public service-företagen tar. Det ska Granskningsnämnden hantera. Jag förutsätter att riksdagsledamoten har skickat in sina exempel till Granskningsnämnden, så att de får bedömas i vanlig ordning.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2019/20:59
16 januari

Svar på
interpellationer

§ 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 15 januari

2019/20:251 Nyttjande av oseriös transportverksamhet.

av *Thomas Morell* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:252 En avgift för att lägga virke utmed allmän väg

av *Sten Bergheden* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:253 En avgift för att lägga upp virke längs vägar

av *Jan Ericson* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:254 Privatiseringar av samhällsfunktioner

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2019/20:255 Problem med samordningsnummer

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 januari

2019/20:741 Förföljelsen av kristna i Turkiet

av *Robert Halef* (KD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:742 Ett tydligare tjänstemannaansvar

av *Sten Bergheden* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:743 En ökad svensk köttproduktion
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:744 Den falske officeren i Försvarsmakten
av *Mikael Oscarsson* (KD)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:745 Sveaskogs syn på älgförvaltning
av *Magnus Persson* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:746 Bedrägeribrott mot äldre
av *Boriana Åberg* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:747 Övertygelse- och religionsfrihet kopplat till regeringens demokratisatsning
av *Anders Österberg* (S)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2019/20:748 Bredbandsutbyggnad på landsbygden
av *Saila Quicklund* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:749 Alkobommar vid landets gränshamnar
av *Sten Bergheden* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:750 Effektivare klimatinvesteringar
av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:751 Missbruk av samordningsnummer
av *Niklas Wykman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:752 Utökad tillträdesrätt för regionala skyddsombud
av *Ali Esbati* (V)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:753 Dyslexi och nationella prov
av *Betty Malmberg* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:754 Ljudlarm/knarkskrämmor
av *Linda Westerlund Snecker* (V)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 15 januari

2019/20:644 Rena stränder
av *Ann-Sofie Alm* (M)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:651 Ett förbud mot kreosot
av *Camilla Brodin* (KD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:654 Rovdjurscentrum i Orsa Grönklitt

av Patrik Engström (S)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:671 Äldres ensamhet och ökande psykiska ohälsa

av Ann-Christine From Utterstedt (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:670 Delade turer

av Ann-Christine From Utterstedt (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:669 Äldresatsning

av Ann-Christine From Utterstedt (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:673 Allmänna arvsfonden

av Ann-Christine From Utterstedt (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:672 Investeringsstöd till särskilda boenden för äldre

av Ann-Christine From Utterstedt (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:710 En europeisk klimatlag

av Helena Antoni (M)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:682 Snabbspår på akuten

av Ann-Christine From Utterstedt (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:681 LOV och privata utförare

av Ann-Christine From Utterstedt (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:683 Nedläggning av rikstäckande hjälplinje för psykisk ohälsa

av Clara Aranda (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:684 Kraftig ökning av antalet kvinnor som begår självmord

av Clara Aranda (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:689 Ojämlig vård av personer med multipel skleros

av Camilla Waltersson Grönvall (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:690 Ojämlig palliativ vård

av Camilla Waltersson Grönvall (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:696 Fusk och överutnyttjande inom assistansersättningen

av Pia Steensland (KD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:698 Standarder för digital information inom vården

av Acko Ankarberg Johansson (KD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:702 Felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

av Dennis Dioukarev (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:706 Neutralitet när det gäller skatt på vatten och el

av *Lars Beckman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:707 Cytodiagnostiker

av *Ulrika Heindorff* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:711 Svenska adoptioner från Chile

av *Jon Thorbjörnson* (V)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:721 Myndigheters trovärdighet

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:723 Tillfällig skattelättnad på bensin och diesel vid oroligheter i Mellanöstern

av *Edward Riedl* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:724 Ödehus på landsbygden

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2019/20:725 Regeringens feministiska handelspolitik

av *Tobias Andersson* (SD)

till statsrådet Anna Hallberg (S)

2019/20:726 Regeringens önskan om jämställda främjardelegationer

av *Tobias Andersson* (SD)

till statsrådet Anna Hallberg (S)

2019/20:728 Nuvarande hållning mot Maduros regim i Venezuela

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:727 Bristen på hantverkare

av *Lotta Finstorp* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 16.48.

Sammanträdet leddes

av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.50,

av förste vice talmannen därefter till och med § 10 anf. 124 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 2 Svar på interpellation 2019/20:217 om flygvapnets skolflygplan.....	2
Anf. 1 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	2
Anf. 2 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	2
Anf. 3 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	3
Anf. 4 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	4
Anf. 5 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	4
Anf. 6 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	5
Anf. 7 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	5
§ 3 Svar på interpellation 2019/20:147 om uppköp av utsläppskrediter	6
Anf. 8 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	6
Anf. 9 JENS HOLM (V)	7
Anf. 10 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	8
Anf. 11 JENS HOLM (V)	9
Anf. 12 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	9
Anf. 13 JENS HOLM (V)	10
Anf. 14 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	11
§ 4 Svar på interpellation 2019/20:158 om regeringens tillåtlighetsprövning.....	12
Anf. 15 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	12
Anf. 16 LOUISE MEIJER (M).....	13
Anf. 17 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	14
Anf. 18 LOUISE MEIJER (M).....	15
Anf. 19 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	16
Anf. 20 LOUISE MEIJER (M).....	17
Anf. 21 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	17
§ 5 Svar på interpellation 2019/20:234 om behovet av polisiära resurser på vägarna	18
Anf. 22 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	18
Anf. 23 THOMAS MORELL (SD).....	19
Anf. 24 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	20
Anf. 25 THOMAS MORELL (SD).....	21
Anf. 26 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	22
Anf. 27 THOMAS MORELL (SD).....	22
Anf. 28 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	23
§ 6 Svar på interpellation 2019/20:238 om restriktioner vid verkställighetshinder	23

Anf. 29 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	23
Anf. 30 LUDVIG ASPLING (SD).....	24
Anf. 31 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	25
Anf. 32 LUDVIG ASPLING (SD).....	26
Anf. 33 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	27
Anf. 34 LUDVIG ASPLING (SD).....	28
Anf. 35 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	29
Ajournering	29
Återupptaget sammanträde	29
§ 7 Frågestund	29
Anf. 36 FÖRSTE VICE TALMANNEN	29
<i>Arlandas framtid</i>	30
Anf. 37 MARIA STOCKHAUS (M)	30
Anf. 38 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	30
Anf. 39 MARIA STOCKHAUS (M)	30
Anf. 40 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	30
<i>Regeringens arbetslöshetsmål</i>	31
Anf. 41 MAGNUS PERSSON (SD)	31
Anf. 42 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	31
Anf. 43 MAGNUS PERSSON (SD)	31
Anf. 44 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	31
<i>Klimatskadliga investeringar</i>	32
Anf. 45 JENS HOLM (V)	32
Anf. 46 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	32
Anf. 47 JENS HOLM (V)	32
Anf. 48 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	32
<i>Nedläggningen av två av Ringhals reaktorer</i>	33
Anf. 49 CAMILLA BRODIN (KD).....	33
Anf. 50 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	33
Anf. 51 CAMILLA BRODIN (KD).....	33
Anf. 52 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	34
<i>Regeringens syn på valet i Taiwan</i>	34
Anf. 53 JOAR FORSSELL (L)	34
Anf. 54 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	34
Anf. 55 JOAR FORSSELL (L)	34
Anf. 56 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	35
<i>Bredbandsmålet för 2025</i>	35
Anf. 57 DENIS BEGIC (S)	35
Anf. 58 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	35
Anf. 59 DENIS BEGIC (S)	35
Anf. 60 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	35
<i>Konstnärers villkor</i>	36

Anf. 61 ANNA SIBINSKA (MP).....	36	Prot. 2019/20:59
Anf. 62 Kultur- och demokratiminister AMANDA		16 januari
LIND (MP).....	36	
Anf. 63 ANNA SIBINSKA (MP).....	36	
Anf. 64 Kultur- och demokratiminister AMANDA		
LIND (MP).....	36	
<i>Avgift för virkesupplag</i>	37	
Anf. 65 STEN BERGHEDEN (M).....	37	
Anf. 66 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	37	
Anf. 67 STEN BERGHEDEN (M).....	37	
Anf. 68 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	37	
<i>Förutsättningarna för företagare på landsbygden</i>	38	
Anf. 69 MATS NORDBERG (SD)	38	
Anf. 70 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	38	
Anf. 71 MATS NORDBERG (SD)	38	
Anf. 72 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	38	
<i>Kommunernas bostadsförsörjningsansvar</i>	39	
Anf. 73 MARCUS JONSSON (KD)	39	
Anf. 74 Miljö- och klimatminister ISABELLA		
LÖVIN (MP).....	39	
Anf. 75 MARCUS JONSSON (KD)	39	
Anf. 76 Miljö- och klimatminister ISABELLA		
LÖVIN (MP).....	39	
<i>Åtgärder mot bilmålvakter</i>	40	
Anf. 77 HILLEVI LARSSON (S)	40	
Anf. 78 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	40	
Anf. 79 HILLEVI LARSSON (S)	40	
Anf. 80 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	40	
<i>Tillgänglighet till kultur för funktionsnedsatta</i>	41	
Anf. 81 LOTTA FINSTORP (M).....	41	
Anf. 82 Kultur- och demokratiminister AMANDA		
LIND (MP).....	41	
Anf. 83 LOTTA FINSTORP (M).....	41	
Anf. 84 Kultur- och demokratiminister AMANDA		
LIND (MP).....	41	
<i>Ökade kostnader för bilister</i>	42	
Anf. 85 ERIC PALMQVIST (SD)	42	
Anf. 86 Miljö- och klimatminister ISABELLA		
LÖVIN (MP).....	42	
Anf. 87 ERIC PALMQVIST (SD)	42	
Anf. 88 Miljö- och klimatminister ISABELLA		
LÖVIN (MP).....	42	
<i>Etableringsstopp för konfessionella friskolor</i>	43	
Anf. 89 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	43	
Anf. 90 Miljö- och klimatminister ISABELLA		
LÖVIN (MP)	43	
<i>Satsningar på järnvägen</i>	43	
Anf. 91 JASENKO OMANOVIC (S)	43	
Anf. 92 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	44	
<i>Produktionsincitament för filmindustrin</i>	44	

Anf. 93 ANNICKA ENGBLOM (M)	44
Anf. 94 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	44
<i>Avskaffande av samordningsnummer</i>	45
Anf. 95 KJELL JANSSON (M)	45
Anf. 96 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	45
<i>Effekterna av miljöskatterna</i>	45
Anf. 97 HELENA BOUVENG (M).....	45
Anf. 98 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	46
<i>Skattemedel till gangsterrap</i>	46
Anf. 99 BORIANA ÅBERG (M).....	46
Anf. 100 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	46
<i>Skärpta miljökrav och flytt av företag</i>	46
Anf. 101 SOFIA WESTERGREN (M)	46
Anf. 102 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	47
<i>Ett globalt klimatperspektiv</i>	47
Anf. 103 LARS JILMSTAD (M)	47
Anf. 104 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	47
§ 8 Svar på interpellation 2019/20:240 om vapenstölder från Regeringskansliet	48
Anf. 105 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	48
Anf. 106 MIKAEL OSCARSSON (KD)	48
Anf. 107 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	49
Anf. 108 MIKAEL OSCARSSON (KD)	50
Anf. 109 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	51
Anf. 110 FÖRSTE VICE TALMANNEN	52
Anf. 111 MAGNUS OSCARSSON (KD)	52
Anf. 112 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	52
§ 9 Svar på interpellation 2019/20:242 om förslaget till lag om reglering av vapenmagasin	53
Anf. 113 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	53
Anf. 114 STEN BERGHEDEN (M)	53
Anf. 115 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	54
Anf. 116 STEN BERGHEDEN (M)	55
Anf. 117 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	56
Anf. 118 STEN BERGHEDEN (M)	57
Anf. 119 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	58
§ 10 Svar på interpellation 2019/20:219 om specialistutbildningar för sjuksköterskor	59
Anf. 120 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	59
Anf. 121 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD)	60
Anf. 122 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	61
Anf. 123 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD)	61
Anf. 124 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	62
Anf. 125 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD)	63

Anf. 126 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	64	Prot. 2019/20:59
§ 11 Svar på interpellation 2019/20:220 om det svenska glasarbetet.....	64	16 januari
Anf. 127 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	64	
Anf. 128 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	66	
Anf. 129 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	67	
Anf. 130 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	67	
Anf. 131 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	68	
Anf. 132 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	69	
Anf. 133 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	70	
§ 12 Svar på interpellation 2019/20:239 om public service- bolagens redovisning av medverkandes partitillhörighet.....	70	
Anf. 134 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	70	
Anf. 135 LUDVIG ASPLING (SD).....	70	
Anf. 136 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	72	
Anf. 137 LUDVIG ASPLING (SD).....	72	
Anf. 138 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	73	
Anf. 139 LUDVIG ASPLING (SD).....	74	
Anf. 140 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	74	
§ 13 Anmälan om interpellationer.....	75	
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	75	
§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	76	
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 16.48.....	78	